

GAZETA miesięcznik
GDANSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO

ISSN 1506-9745

AMIG

Rok 28

Grudzień 2018

nr 12 (336)

Wesołych Świąt

Zaśpiewali wspólnie *Mazurka Dąbrowskiego*

Fot. Sylwia Mierzewska/UCK

Władze Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, dyrekcja Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego, pracownicy Uczelni i Szpitala oraz pacjenci odśpiewali w południe 12 listopada br. w Centrum Medycyny Inwazyjnej hymn państwowy. W ten wyjątkowy sposób świętowano 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości. ■

Rektor nagrodził studenta

Prof. Marcin Gruchała, rektor GUMed wręczył 7 listopada 2018 r. nagrodę studentowi IV roku kierunku lekarskiego **Karolowi Steckiewiczowi**. Wyróżnienie zostało przyznane na wniosek prof. Michała Woźniaka, opiekuna SKN Chemii Medycznej. Karol Steckiewicz jest pierwszym autorem dwóch artykułów naukowych w monografiach (5 pkt MNiSW), pierwszym autorem artykułu *Nerve growth factor as an important component of novel therapy for cancer, diabetes and cardiovascular diseases* opublikowanego w *Cellular and Molecular Biology* (IF 1,32). Ponadto występował na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, a jego wystąpienia pięciokrotnie otrzymywały najwyższe nagrody za najlepsze prezentacje. Jest również laureatem nagrody im. prof. Ostrowskiego oraz kierownikiem grantu naukowego finansowanego przez firmę Cedrob S.A. Kierował także grantem *Jak jeść zdrowo i świadomie – podstawy chemii żywności* (2016 r.), finansowanym w ramach Funduszu Akumulator Społeczny MRPiPS. W lipcu i sierpniu 2018 r. odbywał staż naukowy na Uniwersytecie w Cambridge w zespole prof. S. Marciniaka.

Jest członkiem STN, SKN przy Katedrze Chemii Medycznej, Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Rady Wydziału Lekarskiego, Kolegium Elektorów oraz otrzymywał stypendium rektora dla najlepszych studentów. Jest również finalistą Konkursu o Nagrodę Czerwonej Róży. ■

W numerze m.in.

■ Przeszczypty wysp trzustkowych w UCK	4
■ Współpraca Uczelni z Virginia Commonwealth University	6
■ Dofinansowanie na <i>Welcome Center</i> GUMed	7
■ Otwarcie Centrum Chorób Rzadkich w UCK	8
■ Uniwersyteckie Centrum Kliniczne laureatem konkursu <i>Kod Innowacji</i>	9
■ Pieniądze na rozwój działalności naukowo-badawczej	10
■ Sukcesy badaczy w konkursach NCN	10
■ Nasi przedstawiciele w Brukseli	11
■ Nowy projekt BIONANOVA	11
■ Wileńskie korzenie Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego	12
■ O nadciśnieniu w Sopocie	17
■ Jubileusze Hospicjum im. ks. Dutkiewicza i Fundacji Hospicyjnej	18
■ Sylwetki nowych profesorów tytularnych: prof. Michał Markuszewski	20
■ Nefroonkologia 2018	25
■ O biochemii i biotechnologii	26
■ <i>In memoriam</i> : Zygmunt Chodorowski	28
■ Goście z Wilna w Gdańsku	30
■ Otolaryngolodzy spotkali się w Dolinie Charlotty	31
■ Refleksje prof. Piotra Szefera w kontekście jego wyróżnienia Medalem im. Wiktora Kemuli	32
■ Pamięci hm. prof. Marii Hrabowskiej	35
■ Dokąd zmierza współczesna patologia?	36
■ Nagrodzona współpraca otolaryngologów i radiologów	39
■ Kolejny patent europejski dla Uczelni	39
■ Szpital w starych i nowych ujęciach – wystawa pocztówek	40
■ Konkurs prac magisterskich	41
■ Medale dla profesorów GUMed	42
■ Przedszkolak w świecie medycyny	42
■ O nowotworach w CMI	43
■ Szkolenie na temat programu leczenia inwazyjnego udarów niedokrwiennych mózgu	44
■ Studentka kierunku lekarskiego z nagrodą IFMSA-Poland	45
■ Otwarcie roku akademickiego GUMed Kids	46
■ Odnowienie dyplomów absolwentów Wydziału Farmaceutycznego rocznika 1968	47
■ Wręczenie dyplomów doktora habilitowanego i promocje doktorskie	50

***Aby przy świątecznym stole
nie zabrakło światła i ciepła
rodzinnej atmosfery,
a Nowy Rok niósł ze sobą
szczęście i pomyślność.***

Redakcja

Dzień Wykładu

Gen Lwowa w nauczaniu chemii medycznej to tytuł wykładu, który **18 grudnia br. o godz. 12** wygłosi w auli auditorium im. prof. Olgierda Narkiewicza (Atheneum Gedanense Novum) **prof. dr hab. Michał Woźniak**, laureat tegorocznej Nagrody Naukowej w kategorii nauk przyrodniczych i ścisłych Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza. Uroczystość *Dnia Wykładu* będzie połączona z wręczeniem nagród Rektora za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne oraz organizacyjne w 2017 r. Pełna lista osób nagrodzonych zostanie opublikowana w styczniowej *Gazecie AMG*. ■

GAZETA AMG

Redaguje zespół:

Redaktor naczelny: Bolesław Rutkowski

Zastępcza redaktora naczelnego: Wiesław Makarewicz

Joanna Śliwińska, Jolanta Świerczyńska-Krok

Współpraca: Sylwia Scisłowska, fot. Zbigniew Wszeborowski

Adres redakcji: *Gazeta AMG*: Biblioteka Główna GUMed, Gdańsk, ul. Dębinki 1, tel. 58 349 11 63
e-mail: gazeta@gumed.edu.pl; www: <http://www.gazeta.gumed.edu.pl>. Nakład 700 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo niewykorzystania materiałów niezamówionych, a także prawo do skracania i adiacji tekstów oraz zmiany ich tytułów. Wyrażane opinie są poglądami autorów i nie zawsze odzwierciedlają stanowisko redakcji oraz władz Uczelni.

Opracowanie wydawnicze i druk:

VM Media Sp. z o.o. VM Group spółka komandytowa, Grupa Via Medica, ul. Świętokrzyska 73, 80-180 Gdańsk. www.viamedica.pl, tel. 58 320 94 94, faks 58 320 94 60

Redaktor prowadzący: Joanna Ginter

Opracowanie graficzne: Jacek Rembowski

Warunki prenumeraty:

Cena rocznej prenumeraty krajowej wynosi 36 zł; w rocznej prenumeracie zagranicznej – 36 USD, pojedynczy numer – 3 USD. Należność za prenumeratę należy wpłacać na konto Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego z dopiskiem: prenumerata „Gazety AMG”: Bank Zachodni WBK S.A. Oddz. Gdańsk
76 10901098 0000 0000 0901 5327

VIA MEDICA

Kolejny nowy program transplantacyjny

Przeszczepy wysp trzustkowych w UCK

Pierwszemu przeszczepowi wysp trzustkowych w szpitalu klinicznym Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego poświęcona była konferencja prasowa, która odbyła się 8 listopada br. w Centrum Medycyny Inwazyjnej. W spotkaniu udział wzięli: prorektor ds. klinicznych GUMed **prof. Edyta Szurowska**, dyrektor naczelny Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego (UCK) **Jakub Kraszewski**, dyrektor ds. leczenia UCK **dr hab. Tomasz Stefaniak**, ordynator Kliniki Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych **prof. Alicja Dębska-Ślizień**, ordynator Kliniki Chirurgii Ogólnej, Endokrynologicznej i Transplantacyjnej **prof. Zbigniew Śleodziński** i pełnomocnik firmy Cell-T **Iwona Żygowska**.

Przeszczep wysp trzustkowych przeprowadzono 27 października 2018 r. u 41-letniego mężczyzny z Wejherowa, który w 2010 r. przeszedł transplantację nerki i trzustki, jednak ta ostatnia po dwóch latach przestała pełnić swoją funkcję. Dziesięć dni po transplantacji, chory coraz wyraźniej odczuwa spadki glikemii i znacznie zmniejszyło się zapotrzebowanie na insulinę. Pacjent czuje się dobrze, ale na efekt końcowy należy poczekać jeszcze kilka tygodni.

– Przepięcie wysp trzustkowych w UCK było możliwe dzięki współpracy z prof. Piotrem Witkowskim, który jest absolwentem naszej Uczelni. W 2010 r. Profesor rozpoczął program przeszczepiania wysp trzustkowych w Uniwersytecie w Chicago, zapraszając do współpracy także Uniwer-

syteckie Centrum Kliniczne Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego – mówiła prof. Edyta Szurowska, prorektor ds. klinicznych GUMed. – W imieniu rektora prof. Marcina Gruchały chciałam podziękować wszystkim osobom zaangażowanym w ten proces, dyrekcji naszego szpitala klinicznego za to, że się podjęła tego bardzo trudnego zadania oraz Iwonie Żygowskiej z firmy Cell-T, że możliwa była izolacja wysp trzustkowych w ich laboratorium.

Jak podkreślił Jakub Kraszewski, dyrektor naczelny Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku, ten rok jest wyjątkowy dla szpitala, ponieważ udało się uruchomić trzy nowe programy transplantacyjne.

– Oprócz przeszczepów płuc i wątroby, których dotychczas wykonano po cztery, w UCK rozpoczęto przeszczepy wysp trzustkowych, na które czekaliśmy od wiosny, pokonując różne przeszkody formalne i techniczne – tłumaczył dyrektor Kraszewski. – Przybliżyła nas to do idei transplantologii wielonarządowej. Co istotne, w tym roku w naszym ośrodku, drugi raz w Polsce, wykonano równoczesowy przeszczep serca i nerki.

Dyrektor Kraszewski zaznaczył, że Uniwersyteckie Centrum Kliniczne to miejsce absolutnie niezwykle. Ośrodek posiada 10 akredytacji w zakresie transplantacji w różnych dziedzinach i w tym roku wykona blisko 300 przeszczepów.

Wyspy trzustkowe to organ, który w trzustce odpowiada za produkcję insuliny. Przeszczep wysp trzustkowych jest znacznie mniej inwazyjny niż transplantacja całej trzustki. Korzyści z takiego zabiegu mogą odnieść chorzy cierpiący na źle regulowaną cukrzycę typu 1, doświadczający zagrażających życiu nieuświadomionych incydentów hipoglikemii.

Ze zbiorów prof. P. Witkowskiego

Po przeszczepieniu wysp trzustkowych konieczne jest leczenie immunosupresyjne, dlatego chorzy po transplantacji nerki z powodu nefropatii cukrzycowej są grupą predysponowaną do takiej procedury.

Zabieg przeszczepienia wysp przeprowadza radiolog interwencyjny, który wkłewa się do żyły wrotnej pacjenta i wstrzykuje tam wyizolowane wcześniej z trzustki od zmarłego dawcy wyspy trzustkowe. Wyspy zakotwiczą się w wątrobie i zaczynają produkcję insuliny. W efekcie istnieje duża szansa na zmniejszenie zapotrzebowania na insulinę i – co najważniejsze – ustąpienie incydentów nieświadomych spadków poziomu glikemii. Niekiedy dochodzi do całkowitego uwolnienia się od konieczności podawania insuliny. U części chorych wykonuje się 2 i 3 przeszczepienia wysp trzustkowych, aby uzyskać całkowitą niezależność od insuliny.

Każdy przeszczep to praca zespołowa, tak jest również w tym przypadku. Potencjalnych biorców kwalifikuje zespół złożony z transplantologów, nefrologów, chirurgów i diabetologów. Samo przeszczepienie rozpoczyna się od zakwalifikowania dawcy, a następnie pobrania przez chirurga trzustki. Niezbędna jest analiza immunologiczna. Pobrany organ przekazany zostaje do specjalnie przystosowanego laboratorium, którego właścicielem jest firma Cell-T. W laboratorium trzustka zostaje przetworzona do wysepek trzustkowych.

Ze zbiorów prof. P. Witkowskiego

Po skontrolovaniu jakości wysp przez Bank Tkanek i Komórek UCK preparat wysp trzustkowych zostaje przekazany do przeszczepu. Zabieg wykonywany jest przez radiologa, ale zaangażowani są także chirurdzy, nefrologi i anestezjolodzy. Nad całym procesem czuwa koordynator transplantacji.

Projekt jest finansowany z programu STRATEGMED Tregs 09-0832/18/zadanie 3 Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Joanna Śliwińska,
rzecznik prasowy

Fot. Sylwia Mierzewska /UCK

Powołanie przez Ministra Jarosława Gowina

Dr hab. Ewa Pilarska, prof. nadzw., kierownik Kliniki Neurologii Rozwojowej została powołana przez Jarosława Gowina, ministra nauki i szkolnictwa wyższego na członka Zespołu interdyscyplinarnego do spraw oceny wniosków o przyznanie nagrody za wybitne osiągnięcia naukowe lub naukowo-techniczne. W skład Zespołu wchodzi 15 członków, przedstawiciele różnych dyscyplin naukowych. Przewodniczącym został prof. Bogdan Szlachta z UJ, profesor nauk humanistycznych. Prof. Pilarska jest jedynym przedstawicielem nauk medycznych. ■

Współpraca Uczelni z Virginia Commonwealth University

Rektor GUMed **prof. Marcin Gruchała**, prorektor ds. rozwoju i organizacji kształcenia **prof. Jacek Bigda** oraz kierownik Katedry i Kliniki Chirurgii i Urologii Dzieci i Młodzieży **prof. Piotr Czuderna**, członek Narodowej Rady Rozwoju powołanej przez Prezydenta RP, wzięli udział w *Business, Science and Innovation Summit*. Spotkania odbyły się w dniach 15-18 października br. w Virginii (Richmond, USA). Ich głównym tematem była współpraca naukowa, dydaktyczna oraz wdrażanie innowacji. Podczas jednego ze spotkań podpisano listy intencyjne z Virginia Commonwealth University (VCU) oraz z VCU Massey Cancer Center. Celem współpracy między jednostkami są m.in. wymiana akademicka i naukowa oraz internacjonalizacja.

Sygnatariuszami porozumień zawartych przez rektora Gruchałę byli ze strony amerykańskiej: David X. Cifu, M.D.,

Associate Dean for Innovation and Systems Integration, VCU i Gordon D. Ginder, M.D., Director of VCU Massey Cancer Center.

W delegacji uczestniczyli również m.in. ambasador RP w Stanach Zjednoczonych prof. Piotr Wilczek, wiceminister zdrowia Zbigniew Król, dyrektor gabinetu politycznego Ministra Zdrowia Radosław Sierpiński, wiceprezes Narodowego Funduszu Zdrowia Adam Niedzielski, dyrektor Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji dr Roman Topór-Mądry, a także przedstawiciele polsko-amerykańskiej fundacji Alliance for Innovation, Uczelni Łazarskiego oraz Centrum Onkologii – Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie.

Więcej informacji na temat Virginia Commonwealth University na stronie www.vcu.edu. ■

Fot. AF

Dofinansowanie na *Welcome Center* GUMed

Gdański Uniwersytet Medyczny otrzymał dofinansowanie z Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w ramach konkursu *Welcome to Poland* w kwocie 265 796 zł na realizację projektu *Welcome Center*. Projekt napisany przez pracowników Działu ds. Umiejdzynarodowienia Uczelni będzie realizowany przez 2 lata. Jego celem jest podniesienie poziomu umiejdzynarodowienia Uczelni, tzw. *Internationalization at home* poprzez rozwijanie umiejętności interpersonalnych, kulturowych, językowych i zawodowych zespołów oraz osób zajmujących się na co dzień studentami oraz pracownikami zagranicznymi.

Rezultatem projektu będzie m.in. utworzenie miejsca przeznaczonego do obsługi studentów i kadry zagranicznej jako centralnego punktu informacyjno-kontaktowego Uczelni, tzw. *Welcome Center* wchodzącego w skład istniejącego Działu ds. Umiejdzynarodowienia GUMed.

W ramach projektu będą realizowane szkolenia, warsztaty, seminaria podnoszące kwalifikacje pracowników, wspierające proces dydaktyczny i obsługę administracyjną zagranicznych gości (studentów i pracowników) Uczelni.

Utworzona zostanie strona internetowa dla studentów i nauczycieli z zagranicy, a zaplanowane w projekcie wizyty studyjne w partnerskich uczelniach krajowych i zagranicznych pozwolą na poznanie dobrych praktyk w tym zakresie.

Korzyści z realizacji projektu to przede wszystkim wzrost jakości obsługi oraz komfortu pobytu studentów i pracowników przyjeżdżających do naszej Uczelni z zagranicy.

Problemem, z którym boryka się większość uczelni w Polsce, jest brak strategii oraz przygotowania/dostosowania się do potrzeb zagranicznej części społeczności akademickiej

oraz szybkiego reagowania na pojawiające się problemy. W celu identyfikacji tych problemów w 2017 r. przy współpracy uczelni pomorskich oraz Pomorskiego Urzędu Marszałkowskiego w ramach projektu *Study in Pomorskie* przeprowadzono badanie dotyczące problemów i potrzeb studentów zagranicznych studiujących na Pomorzu. Ich wynikiem był raport *Potencjał województwa pomorskiego w zakresie przyciągania studentów spoza regionu*. Efektem końcowym było wskazanie szeregu rekomendacji wzmacniających kompetencje pomorskich uczelni do tworzenia satysfakcjonujących warunków do studiowania oraz życia w regionie. Raport wyłonił kilka bazowych problemów. Studenci wskazywali na brak możliwości oraz miejsca do spędzania czasu pomiędzy zajęciami na terenie uczelni, trudności w opanowaniu kwestii formalnych i biurokratycznych m.in. w związku z uzyskaniem pozwolenia na pobyt w Polsce. Podkreślali także niski poziom życzliwości ze strony administracji uczelni oraz na niewystarczającą skuteczność działań. Zaznaczali, że czują się jak „obywatele drugiej kategorii”, napotykają na bariery językowe i problemy z komunikacją.

GUMed wychodząc naprzeciw potrzebom studentów i bazując na rekomendacjach wynikających z powyższego badania opracował szereg pomysłów możliwych do wprowadzenia i zaadaptowania w ramach powyższego projektu.

Naszym celem jest położenie większego nacisku na integrację studentów zagranicznych ze społecznością akademicką oraz podnoszenie kompetencji pracowników służących „umiejdzynarodowieniu w domu”.

mgr Ewa Kiszka,
kierownik Działu ds. Umiejdzynarodowienia

Otwarcie Centrum Chorób Rzadkich w UCK

Pacjenci cierpiący na choroby rzadkie mogą liczyć na kompleksową opiekę w nowo powstałym Centrum Chorób Rzadkich, które zajmie się diagnostyką, badaniami klinicznymi, konsultacjami psychologicznymi, rehabilitacją, a także wprowadzi terapię dzięki telemedycynie. Oficjalne otwarcie jednostki, która od dwóch lat jako Ośrodek Chorób Rzadkich aktywnie działała przy Poradni Genetycznej UCK odbyło się 30 września br. podczas konferencji *Choroby rzadkie – dokąd zmierzamy?*. Konferencję otworzyli: prof. Edyta Szurowska, prorektor ds. klinicznych GUMed, Jakub Kraszewski, dyrektor UCK i dr hab. Jolanta Wierzba z Centrum Chorób Rzadkich UCK.

Podczas konferencji można było usłyszeć wystąpienia: *Talent i zbuntowane geny* dr hab. Jolanty Wierzby, *Kiedy czas ma znaczenie* dr hab. Marii Mazurkiewicz-Beldzińskiej, prof. GUMed, *Choroby rzadkie z perspektywy rodziców* mgr Joanny Kulisiak-Kaźmierczak z Fundacji „Rodzina FraX”, a także *Psycholog a choroby rzadkie* dr. Arkadiusza Mańskiego z Uniwersytetu Gdańskiego. Artystycznym tłem konferencji była wystawa inspirowana historią Bohatera Borysa pt. *Zrozumieć Bohatera*, której kuratorem jest Piotr Białas (TataStudio). W przedstawionych pracach artyści uchwycili wyjątkowość małych Wielkich Bohaterów, którzy walczą, żyją wśród nas i często są pacjentami Centrum Chorób Rzadkich UCK.

– Ośrodek Chorób Rzadkich powstał już w 2015 r., z tym że ograniczał się do pracy przy Poradni Genetycznej, jednak leczenie chorób rzadkich wymaga konsultacji i współpracy wielu specjalistów, dlatego musieliśmy rozszerzyć działalność ośrodka. Centrum to efekt synergii. Mamy nadzieję, że w przyszłości będziemy mogli rozwijać naszą aktywność i korzystać z doświadczeń ośrodków europejskich, bo czasem mamy przypadki, które są unikatowe w skali kraju – mówi

Jakub Kraszewski, dyrektor Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego.

Centrum Chorób Rzadkich przy Uniwersyteckim Centrum Klinicznym GUMed zajmuje się pacjentami z wybranymi chorobami rzadkimi zgodnie ze standardami europejskimi. Centrum umożliwia przeprowadzenie niezbędnych dla danej jednostki chorobowej procedur diagnostycznych i konsultacji oraz pozwala na ustalenie dalszego postępowania z uwzględnieniem opieki rehabilitacyjnej oraz psychologicznej. UCK dysponuje pełną bazą laboratoryjną, obrazową oraz bazą do diagnostyki czynnościowej. Centrum obejmuje opieką wybrane jednostki wśród chorób rzadkich, w zakresie których posiada szczególne umiejętności, wynikające z nabytej wiedzy i doświadczenia klinicznego, współpracy z organizacjami pacjenckimi, udziału w projektach badawczych. Poszczególne kliniki uczestniczą w badaniach klinicznych oraz realizują unikalne terapie. – Celem Centrum jest zapewnienie koordynowanej wielospecjalistycznej opieki medycznej osobom z chorobami rzadkimi, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb pacjenta i jego rodziny. Centrum obejmie opieką wybrane choroby rzadkie u dzieci i osób dorosłych. Zapewni także kontynuację opieki po ukończeniu 18 lat nad naszymi dotychczasowymi pacjentami, u których chorobę rzadką rozpoznano zwykle we wczesnym dzieciństwie – mówi dr hab. Jolanta Wierzba, koordynator Centrum.

Jako jeden z pierwszych ośrodków w kraju CCR proponuje także celową opiekę nad pacjentem w domu, w oparciu o możliwości platformy cyfrowej i telemedycyny. UCK prowadzi także szeroką edukację rodzin oraz osób zaangażowanych w opiekę nad pacjentem z chorobami rzadkimi. – Jesteśmy gotowi na to, żeby prowadzić naszych pacjentów w domu poprzez aplikację, zbudowaliśmy już do tego odpowiedni system. To jest dla nas w tej chwili największe

wyzwanie, kiedy nasz pacjent idzie do domu i tam normalnie funkcjonuje, a my poprzez aplikację możemy reagować i monitorować jego stan, będzie mógł się z nami bezpośrednio skontaktować – dodaje koordynator Centrum.

Szeroka współpraca międzynarodowa i bogate udokumentowane własne doświadczenia spowodowały włączenie do elitarnej sieci, skupiającej specjalistów z zakresu chorób rzadkich – European Reference Network (ERN) pierwszych jednostek klinicznych UCK. Jako jedno z pierwszych ośrodków w kraju CCR proponuje także celowaną opiekę nad pacjentem w domu, w oparciu o możliwości platformy cyfrowej i telemedycyny. UCK prowadzi także szeroką edukację rodzin oraz osób zaangażowanych w opiekę nad pacjentem z chorobami rzadkimi.

Warunki przyjęcia do Centrum Chorób Rzadkich

Do Centrum Chorób Rzadkich kieruje lekarz pierwszego kontaktu, lekarz specjalista lub szpital rejonowy. W niektórych przypadkach również pacjent lub jego rodzina mogą

zwrócić uwagę na niepokojące objawy, które warto skonsultować z personelem Centrum. Terminy wizyt uzgadniane są telefonicznie lub mailowo w oparciu o dostarczoną dokumentację. ■

Uniwersyteckie Centrum Kliniczne laureatem konkursu *Kod Innowacji*

Uniwersyteckie Centrum Kliniczne, szpital GUMed zostało nagrodzone za wykorzystanie kodów kreskowych, dzięki którym użycie wyrobów medycznych u pacjentów jest efektywnie monitorowane. Organizatorem konkursu jest GS1 Polska.

GS1 Polska, będąca częścią globalnej organizacji, działającej w 150 krajach na świecie, od 2018 r. przyznaje nagrody firmom i organizacjom, które do poprawy efektywności wykorzystały standardy GS1. 15 listopada 2018 r. podczas konferencji *Kod Innowacji* nagrodzono tegorocznych zwycięzców. Uniwersyteckie Centrum Kliniczne zostało laureatem konkursu w kategorii „ochrona zdrowia” za wykorzystanie kodów kreskowych do identyfikacji wyrobów medycznych.

Prace wdrożeniowe systemu identyfikacji wyrobów medycznych za pomocą kodów kreskowych rozpoczęły się w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym w 2015 r. Celem, który udało się osiągnąć, było sprawne przyporządkowanie w systemie informatycznym wyrobu medycznego wykorzystanego w procesie leczenia u konkretnego pacjenta – w oparciu o globalny standard śledzenia ruchu i pochodzenia produktów (tzw. *traceability*). Zastosowanie kodów kreskowych w szpitalu przekłada się na eliminację błędów medycznych.

– Każdy z nas był lub będzie pacjentem i chciałby czuć się bezpiecznie w placówce medycznej, do której trafi. Będzie miał taką pewność w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym w Gdańsku. Szpital ten wdraża standardy identyfikacyjne GS1 i rozwiązania w zakresie automatycznego gromadzenia danych z wyrobów medycznych na poziomie działu zaopatrzenia medycznego oraz klinik. Oczekując od swoich dostawców oznaczeń zgodnych z GS1, Szpital przyczynia się do popularyzacji wiedzy na temat globalnych standardów.

Fot. GS1 Polska

Implementując standardy GS1, placówka wnosi istotny wkład w działania na rzecz większego bezpieczeństwa pacjenta i lepszej efektywności procesowej – uzasadnił, wręczając nagrodę w kategorii ochrona zdrowia, Aleksander Niemczyk, prezes GS1 Polska.

Oprócz Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego laureatami konkursu są także: Makro Cash & Carry w kategorii „retail”, Carrefour Polska w kategorii „e-commerce”, Raben Logistics Polska w kategorii „TSL”.

Więcej informacji na temat konkursu znajduje się na stronie www.kodinnovacji.pl.

Wioleta Wójcik,
Zespół ds. Organizacji i Promocji UCK

Pieniądze na rozwój działalności naukowo-badawczej

Gdański Uniwersytet Medyczny znalazł się w prestiżowym gronie jednostek, które otrzymają finansowanie w ramach przedsięwzięcia Strategia Doskonałości – Uczelnia Badawcza. GUMed otrzyma 699 600 zł. Strategia Doskonałości – Uczelnia Badawcza to przedsięwzięcie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego skierowane do uczelni, które aspirują do statusu uczelni badawczej. O środki mogły ubiegać się te uczelnie akademickie, które spełniły warunki udziału w pierwszej edycji programu *Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza* (IDUB), przewidzianego w projekcie *Konstytucji dla nauki*. Intencją MNiSW jest wsparcie tych uczelni w odpowiednim przygotowaniu wniosków w ramach pierwszego konkursu w ramach IDUB, który zostanie ogłoszony w 2019 r. ■

Sukcesy badaczy w konkursach NCN

Naukowcy GUMed znaleźli się wśród laureatów konkursów OPUS 15 oraz PRELUDIUM 15 Narodowego Centrum Nauki. Łączna kwota finansowania projektów przyznana GUMed wyniesie prawie 6,5 mln zł, czyli ponad 2 mln zł więcej niż w poprzedniej edycji. Wskaźnik sukcesu dla wniosków, w których GUMed pełnił rolę wnioskodawcy wyniósł 26,67%, co stanowi jeden z najlepszych wyników w dotychczasowych konkursach NCN.

W ramach konkursu OPUS 15 Centrum przyznało finansowanie dla 5 projektów na łączną kwotę ponad 5,8 mln zł. Wśród laureatów znaleźli się:

- prof. dr hab. Michał Markuszewski z Zakładu Biofarmacji i Farmakokinetyki z projektem realizowanym wspólnie z partnerem z Politechniki Gdańskiej pt. *Charakterystyka metabolomiczna i genetyczna szczepów E. coli wywołujących urosepsę*
- prof. dr hab. Krzysztof Narkiewicz z Kliniki Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii z projektem pt. *Zmiany wzorca oddechowego i sprzężenia między układem oddechowym a sercowo-naczyniowym jako nowy mechanizm prowadzący do zaburzeń autonomicznej regulacji układu krążenia*
- prof. dr hab. Michał Obuchowski z Zakładu Bakteriologii Molekularnej z projektem pt. *Spółecznie interakcje Bacillus subtilis oraz Dickeya solani*
- dr hab. Magdalena Prokopowicz z Katedry i Zakładu Chemii Fizycznej z projektem pt. *Dwufunkcyjne kompozyty krzemionkowe dla tkanki kostnej – potencjalne znaczenie terapeutyczne i regeneracyjne*
- prof. dr hab. Małgorzata Sznitowska z Katedry i Zakładu Farmacji Stosowanej z projektem pt. *Analiza porównawcza właściwości strukturalnych i dyfuzyjnych adhezyjnych nośników polimerowych stosowanych w plastrach leczniczych na skórę.*

Realizacja wyłonionych do finansowania projektów pozwoli na rozszerzenie zespołów badawczych poprzez finansowanie zatrudnienia pełnoetatowego dla młodych naukowców na stanowiskach typu post-doc oraz stypendiów naukowych dla studentów i doktorantów w ramach otwartych konkursów ogłaszanych na stronach NCN oraz GUMed.

W ramach konkursu PRELUDIUM 15 dla osób nieposiadających stopnia doktora, Centrum przyznało finansowanie dla 4 projektów na łączną kwotę ponad 620 tys. zł. Wśród autorów projektów, które uzyskały finansowanie, znaleźli się:

- mgr Szymon Macioszek – Zakład Biofarmacji i Farmakokinetyki z projektem pt. *Analiza metabolomiczna guza w odpowiedzi na terapię imatynibem na podstawie mysich modeli nowotworu podścieliskowego przewodu pokarmowego*
- mgr Małgorzata Patejko – Zakład Biofarmacji i Farmakodynamiki z projektem pt. *Zastosowanie podejścia celowanej analizy metabolomicznej w prospektywnej ocenie ilościowych zmian profili nukleozydów przed i po resekcji guza pęcherza moczowego*
- mgr Aleksandra Urban – Zakład Biologii Komórki z projektem pt. *Mutant typu gain-of-function białka C2 układu dopełniacza jako suplement terapii anti-CD20 w mysim modelu chłoniaka*
- mgr Magdalena Zabielska – doktorant w Katedrze i Zakładzie Biochemii z projektem pt. *Rola deaminazy AMP i wpływ zahamowania jej aktywności na funkcjonowanie mitochondriów w eksperymentalnym niedotlenieniu i niewydolności serca.*

Więcej informacji o wynikach konkursów i projektach dostępne na stronie internetowej NCN <https://www.ncn.gov.pl>.

Nasi przedstawiciele w Brukseli

Mgr inż. Anna Pirska-Żochowska i dr Tadeusz Jędrzejczyk z Biura ds. Klinicznych GUMed uczestniczyli w szczycie poświęconym szkodliwości używania paliwa do silników Diesla. Spotkanie odbyło się 7 listopada br. w Brukseli. Szczyt został zorganizowany przez European Public Health Alliance, Transport & Environment i Eurocities. W spotkaniu wzięła udział komisarz ds. rynku wewnętrznego, przemysłu i przedsiębiorczości Elżbieta Bieńkowska. W trakcie konferencji została przyjęta pięciopunktowa deklaracja zatytułowana *Szybka droga do czystego powietrza*, oparta na założeniu prawa obywateli do oddychania powietrzem wolnym od zanieczyszczeń, na podobieństwo prawa dostępu do czystej wody czy bezpiecznych produktów żywnościowych.

Po konferencji delegacja Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego spotkała się z dr. Czesławem Hocem z Parlamentu Europejskiego i odbyła ciekawą dyskusję o praktycznych aspektach procesu legislacyjnego w Unii Europejskiej, w tym możliwości uwzględnienia kwestii zdrowia publicznego w przyjmowanych rozwiązaniach.

Następnego dnia odbyło się robocze spotkanie poświęcone dalszym działaniom i planowanym badaniom dotyczącym wpływu jakości powietrza na zdrowie. Wśród

Fot. Sylwia Mierzewska /UCK

uczestników z innych krajów warto wymienić także przedstawicieli z Uniwersytetu z Krety – Departamentu Medycyny Społecznej oraz z Hiszpańskiej Fundacji Serca (instytucja powołana przez Hiszpańskie Towarzystwo Kardiologiczne). Europejski Raport EPHA ogłoszono w listopadzie 2018 r. ■

Nowy projekt BIONANOVA

Gdański Uniwersytet Medyczny w konsorcjum z Uniwersytetem Gdańskim (Lider), Politechniką Gdańską oraz firmą INNOVABION Sp. z o.o., otrzymał od NCBIr finansowanie prestiżowego projektu *Systemy nowej generacji dostarczania molekuł bioaktywnych w syntetyzowanych chemicznie i poddanych inżynierii genetycznej nanobiomateriałach (BIONANOVA)*. Wniosek otrzymał 23 punkty (drugie miejsce w Polsce) podczas II konkursu w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych *Nowoczesne technologie materiałowe* TECHMATSTRATEG. Liderami grup badawczych w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym są dr hab. Michał Pikuła z Pracowni Inżynierii Tkankowej i Medycyny Regeneracyjnej Zakładu Embriologii oraz dr hab. Arkadiusz Piotrowski, prof. nadzw. z Międzynarodowej Agendy Badawczej i Wydziału Farmaceutycznego z OML. Badania zespołu dr. hab. Michała Pikuły będą skupiały się na ocenie bezpieczeństwa i potencjału regeneracyjnego i immunoregulacyjnego nowych nanobiomateriałów (WP9). Grupa prof. Arkadiusza Piotrowskiego będzie natomiast badała molekularne efekty i mechanizmy działania nowych materiałów na komórki ludzkie, jak również komórki pochodzące z modeli zwierzęcych (WP10). Badania będą wykonywane z użyciem

TECHMAT STRATEG

zaawansowanych technik hodowli komórkowych, immunologii, biologii molekularnej oraz genetyki. Wyniki konsorcjum BIONANOVA przysłużą się m.in. do opracowania nowych unikatowych metod dostarczania leków oraz stworzenia innowacyjnych nanobiomateriałów służących do leczenia chorób o różnej etiologii.

Proponowany budżet projektu BIONANOVA to ponad 25 mln zł, w tym ponad 4 mln zł przypadających Gdańskiemu Uniwersytetowi Medycznemu. Budżet NCBIr przeznaczony na dofinansowanie projektów wyłonionych w drugim konkursie Programu TECHMATSTRATEG wynosił 200 mln zł. Celem Programu jest stymulowanie wzrostu innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki. ■

Wykład inauguracyjny wygłoszony 8 października 2018 r.

Wileńskie korzenie Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

Magnificencjo Rektorze,
Wysoki Senacie,
Szanowni Goście,

Bardzo dziękuję za zaproszenie do wygłoszenia tego wykładu. Chciałbym w nim przybliżyć Państwu rolę profesorów i lekarzy wywodzących się z Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w organizowaniu w pierwszych latach powojennych Akademii Lekarskiej w Gdańsku. W pierwszych dziesięcioleciach III RP nie był to temat poprawny politycznie. Dziś wpisuje się po części w 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości, bowiem w przyszłym 1919 r. będziemy świętowali 100-lecie wskrzeszenia Uniwersytetu w Wilnie i nadania mu nazwy Uniwersytet Stefana Batorego.

Zarys dziejów Uniwersytetu w Wilnie

Uniwersytet w Wilnie był drugim w Polsce uniwersytetem, po Akademii Krakowskiej, powstałej w 1364 r. Przekształcony przez Stefana Batorego w 1579 r. z Kolegium Jezuickiego (założonego w 1570 r.) w Akademię Wileńską.

Wydział Lekarski powstał w Wilnie w 1780 r. w ramach reformy przeprowadzonej przez Marcina Poczubuta-Odlanickiego na zlecenie Komisji Edukacji Narodowej. Doniosłą rolę w powstaniu Wydziału Medycznego w Wilnie odegrał Jędrzej Śniadecki. Uniwersytet Wileński odegrał bardzo ważną rolę w zachowaniu polskości Kresów Wschodnich, gdyż pod zaborem rosyjskim prowadził nauczanie w języku polskim. Uniwersytet został zamknięty przez Rosjan w 1832 r. jako represja po upadku powstania listopadowego.

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. został po 87 latach zamknięcia wskrzeszony dekretem marszałka Piłsudskiego z 28 sierpnia 1919 r. i wówczas otrzymał nazwę Uniwersytet

Stefana Batorego w Wilnie (USB), a rektorem został prof. Michał Siedlecki z UJ. Doniosłą rolę w organizacji Uniwersytetu odegrali profesorowie: **Ludwik Kolankowski** jako pełnomocnik Marszałka Piłsudskiego oraz pochodzący z Wilna **prof. Józef Ziemacki** (chirurg) i urodzony w Kownie **prof. Stanisław Władyczko** (neurolog), obaj wykształceni w uniwersytetach rosyjskich.

11 października 1919 r. odbyła się uroczysta pierwsza inauguracja roku akademickiego z udziałem Marszałka Piłsudskiego i wielu innych osobistości. W skład pierwszego Senatu pod przewodnictwem rektora prof. Michała Siedleckiego weszli trzej medycy: prof. Józef Ziemacki jako prorektor, prof. Emil Godlewski z UJ nominowany jako dziekan Wydziału Lekarskiego i prof. Stanisław Władyczko jako prodziekan Wydziału Lekarskiego. Ponieważ prof. E. Godlewski miał jeszcze wiele innych obowiązków i często w Wilnie był nieobecny, praktycznie obowiązki dziekana Wydziału wypełniał bardzo często prodziekan prof. Władyczko.

Uniwersytet organizował się w latach 1919-1924 w niezwykle trudnych warunkach. Brak było wszystkiego: kadry naukowej, księgozbioru, pomieszczeń, pieniędzy, bazy szpitalnej. Rozpoczęte zajęcia były przerywane trwającą wojną bolszewicką. Powstawał na fali ogromnego entuzjazmu i wielkiego patriotyzmu po odzyskaniu niepodległości. Najpilniejszym zadaniem było znalezienie kadry nauczającej, którą pozyskiwano spośród innych polskich uniwersytetów, głównie z Uniwersytetu Jagiellońskiego, a także z dawnego zaboru rosyjskiego, jak też z zagranicy.

Od początku zorganizowano 6 wydziałów: Humanistyczny, Teologiczny, Prawa i Nauk Społecznych, Sztuk Pięknych, Matematyczno-Przyrodniczy oraz Lekarski z Oddziałem Farmaceutycznym. Dopiero w roku 1938 powstał kolejny samodzielny Wydział Rolny. Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie pomimo krótkiego, jedynie 20-letniego okresu działalności dokonał bardzo wiele, miał ogromne osiągnięcia i stał się niezmiernie ważną placówką kultury i nauki polskiej promieniującą na całe północno-wschodnie Kresy Rzeczypospolitej.

Wydział Lekarski USB do momentu wybuchu II wojny światowej w 1939 r.

- Wykształcił około 1200 lekarzy i około 450 farmaceutów, pierwsi absolwenci uzyskali dyplomy w roku akademickim 1924/25.
- Rozpoczynając kształcenie w niepodległej Polsce ważnym zadaniem kadry nauczającej było przygotowanie polskich podręczników. W dwudziestolecie międzywojennym profesorowie Wydziału Lekarskiego przygotowali i wydali

Prof. Józef Ziemacki (1856-1925)

Prof. Stanisław Władyczko (1878-1936)

drukiem 26 podręczników, z których wiele uzyskało znaczącą pozycję w kraju, a niektóre też za granicą.

- Na Wydziale przeprowadzono 22 habilitacje i 83 doktoraty.
- Rozwinięto kształcenie podyplomowe, które dopiero na krótko przed wojną uzyskało w Polsce państwowe ramy organizacyjne.
- Implementowano i rozwijano nowe specjalności, takie jak: urologia, radiologia, logopedia, medycyna społeczna.
- Podniesiono znacząco jakość opieki medycznej w m. Wilnie i w województwie.
- W krótkim i trudnym czasie stworzono prężny i liczący się w kraju ośrodek nauk medycznych.

W latach międzywojennych Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie był najmniejszym z 5 polskich uniwersytetów i liczył około 3200 studentów. Wydział Lekarski w przededniu wybuchu II wojny miał ogółem 23 katedry, 17 profesorów i 11 docentów. Wydział Lekarski był drugim najbardziej licznym po Wydziale Prawa i Nauk Społecznych, studiowało na nim około 850 słuchaczy, w tym około 100 studentów farmacji. W latach 20. XX w. trwała intensywna praca organizacyjna, w latach 30. znaczna część starszych profesorów osiągnęła wiek emerytalny i nastąpiło częściowe odmłodzenie kadry oraz znaczący rozwój badań naukowych; umocniła się wysoka pozycja Uniwersytetu na terenie kraju i za granicą. Wśród najbardziej znanych i cenionych profesorów USB należy wymienić: histologa S. Hillera, internistę A. Januszkiewicza, higienistę K. Karaffa Korbutta, chirurga K. Michejdy, profesora chemii fizjologicznej W. Mozołowskiego, anatomopatologa K. Opoczyńskiego, dermatologa T. Pawłasa, onkologa K. Pelczara, psychiatrów R. Radziwiłłowicza i M. Rosego, anatoma M. Reichera, okulistę J. Szymańskiego, medyka sądowego S. Schilling-Siengalewicza, otolaryngologa J. Szmurło, historyka i filozofa medycyny S. Trzebińskiego. Funkcje rektora USB pełnili następujący profesorowie Wydziału Lekarskiego: Aleksander Januszkiewicz (1930/1931 i 1931/1932), Kazimierz Opoczyński (1932/1933) i Władysław Jakowicki (1936/1937). Prorektorami byli profesorowie: Józef Ziemacki (1919/1920), Aleksander Januszkiewicz (1932/1933) i Stanisław Hiller (1937/1938).

W wydawnictwie, które ukazało się w 2015 r. Wanda Wojtkiewicz-Rok tak podsumowuje osiągnięcia Wydziału Lekarskiego USB: *Pomimo niesprzyjającej sytuacji materialno-organizacyjnej ogólne osiągnięcia zespołu wileńskiego są imponujące. Większość profesorów zdołała opracować podręczniki z zakresu swojej specjalności, a liczne prace naukowe stanowią nieprzemijający wkład do medycyny światowej. Niemal wszyscy profesorowie należeli do międzynarodowych towarzystw naukowych, czynnie uczestniczyli w działalności towarzystw wileńskich. Na Wydziale Lekarskim od 1927 r. organizowano dla lekarzy kursy uzupełniające prowadzone przez pracowników USB. Profesorowie Wydziału odegrali ponadto znaczną rolę podczas prac nad reformą studiów medycznych.*¹

¹ Wanda Wojtkiewicz-Rok, *Uniwersyteckie wydziały lekarskie i uczelnie stomatologiczne*, [in:] *Dzieje medycyny w Polsce*, red. W. Noszczyk i J. Supady,

Zamknięcie Uniwersytetu, okupacja rosyjska i niemiecka, ekspatriacja

Po wybuchu 1 września 1939 r. wojny i wkroczeniu 17 września Armii Czerwonej Uniwersytet znalazł się pod władzą litewską. Był jedynym polskim Uniwersytetem, który rozpoczął zajęcia w październiku 1939 r. Jednak został zamknięty, a właściwie przejęty przez władze litewskie 15 grudnia 1939 r., a językiem wykładowym z dnia na dzień stał się język litewski. Wielu studentów V roku miało możliwość uzyskania dyplomów w uniwersytecie w Kownie. W Wilnie podczas okupacji prowadzone było tajne nauczanie. Tajna Rada Wydziału początkowo pracowała pod kierownictwem prof. M. Reichera, a po roku 1942, kiedy prof. Reicher musiał się ukrywać utworzono Radę Ścisłą pod kierownictwem prof. S. Legeżyńskiego w składzie: S. Bagiński, S. Hiller, W. Mozołowski, T. Pawlas. Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie był pierwszym polskim uniwersytetem, który rozpoczął tajne nauczanie i ostatnim, który je zakończył. Wielu profesorów i studentów aktywnie uczestniczyło w ruchu oporu. Należy tu wymienić w pierwszym rządzie prof. M. Reichera i studentów: J. Szostakiewicza, T. Ginko, A. Dawidowicza, W. Tymińskiego. Wielu doświadczonych klinicystów pełniło funkcję konspiracyjnych komendantów szpitali.

Latem 1944 r., wkrótce po wejściu do Wilna Armii Radzieckiej, stało się jasne, że Wilno i całe Kresy Wschodnie nie znajdą się w granicach powojennej Polski. Następową repatriacja, czy raczej właściwszym określeniem byłaby ekspatriacja ludności polskiej w nowe granice III Rzeczypospolitej. Ewakuował się również personel i inni ludzie związani z Uniwersytetem. Znaczna część personelu udała się w kwietniu 1945 r. transportem repatriacyjnym do Torunia, gdzie organizował się nowy polski uniwersytet. Ponieważ w tym czasie w Ministerstwie Zdrowia zapadła już decyzja o organizacji w Gdańsku Akademii Lekarskiej to kadra Wydziału Lekarskiego USB gromadziła się stopniowo w Gdańsku. Pełnomocnikiem Ministra Zdrowia ds. Organizacji Akademii Lekarskiej w Gdańsku został mianowany 5 lipca 1945 r. prof. Edward Grzegorzewski, który następnie 28 stycznia 1946 r. mianowany został profesorem zwyczajnym higieny na Wydziale Lekarskim i jednocześnie rektorem ALG. Objął również kierownictwo Zakładu Higieny.

Organizacja Akademii Lekarskiej w Gdańsku

Już w lipcu i sierpniu 1945 r. przyjechało do Gdańska 4 wybitnych profesorów Wydziału Lekarskiego USB: **Stanisław Hiller, Włodzimierz Mozołowski, Tadeusz Pawlas i Kornel Michejda**. Nieco później, w lutym 1946 r. dołączył do nich **Michał Reicher**, a w czerwcu 1946 r. **prof. Ignacy Abramowicz**. Profesorowie S. Hiller, W. Mozołowski i K. Michejda rozpoczęli intensywne przygotowania organizacyjne do uruchomienia studiów na Akademii Lekarskiej w Gdańsku, która została oficjalnie powołana do funkcjonowania na wniosek Ministerstwa Zdrowia dekretem Krajowej Rady Narodowej z **8 października 1945 r.** Egzamin wstęp-

Warszawa 2015, T. 2, s. 210.

Granice Polski w latach 1920-1939 (linią czarną zaznaczono obecną wschodnią granicę)

ny na I rok studiów lekarskich przeprowadzono 16 października, a już 12 listopada 1945 r. studenci rozpoczęli pierwsze zajęcia. Ponieważ czynione starania o powrót z emigracji w Edynburgu, ostatniego kierownika Zakładu Fizjologii USB w Wilnie prof. Jerzego Feglera zakończyły się niepowodzeniem, zajęcia z fizjologii w roku akademickim 1946/1947 prowadziła, dojeżdżając z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu prof. Janina Hurynowicz, była zastępca profesora i tymczasowy kierownik Kliniki Neurologiczno-Psychiatrycznej USB w Wilnie. Także wykłady z farmakologii w pierwszych powojennych latach prowadził w Gdańsku, dojeżdżając z Uniwersytetu Poznańskiego, były profesor medycyny sądowej w USB, prof. S. Schilling-Siengalewicz.

Pierwszym dziekanem Wydziału Lekarskiego ALG na rok akademicki 1945/1946 został prof. K. Michejda. Kolejnymi dziekanami zostali prof. M. Reicher (1946/1947) i prof. Tade-

usz Pawlas (1947/1948). Drugim z kolei rektorem ALG, po ustąpieniu prof. E. Grzegorzewskiego został prof. Michał Reicher. Ci trzej pierwsi dziekani Wydziału Lekarskiego ALG, którzy mieli za sobą, w latach przedwojennych pełnienie funkcji dziekanów Wydziału Lekarskiego USB ukształtowali, korzystając ze swoich wileńskich doświadczeń, administra-

SENAT AKADEMICKI

Rektor

Michał Reicher

Prorektor

Wilhelm Czarnocki

Dziekan Wydziału Lekarskiego

Tadeusz Pawlas

Dziekan Wydziału Farmaceutycznego

Tadeusz Sulma

Prodziekan Wydziału Lekarskiego

Kornel Michejda

Delegat Wydziału Lekarskiego

Mściwoj Semerau-Siemianowski

Delegat Wydziału Farmaceutycznego

Włodzimierz Mozołowski

Dyrektor Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej

Jerzy Morzycki

Dyrektor Administracyjny

Eugeniusz Anisimowicz

Źródło: Skład osobowy ALG w r. akadem. 1947/1948

cję Wydziału, wzory dokumentów i funkcjonowanie Rady Wydziału.

Obok wyżej wymienionych 6 przedwojennych profesorów, których sylwetki i osiągnięcia są w Uczelni dobrze znane i upamiętnione, do Gdańska repatriowało się kilkunastu doświadczonych lekarzy i farmaceutów, niejednokrotnie z doktoratami i długim stażem akademickim w USB. W tej grupie znaleźli się: **Ewa Boj** – anatomopatolog, **Henryk Ellert** – farmaceuta, **Jerzy Giedroyc** – chirurg, **Zdzisław Kieturakis**

Profesorowie USB organizujący Akademię Lekarską w Gdańsku w latach 1945-1946: K. Michejda, T. Pawlas, J. Abramowicz, W. Mozołowski, M. Reicher, i S. Hiller

– chirurg, **Wanda Kondratowa** – chirurg, **Jerzy Kozakiewicz** – dermatolog, **Ksenia Lutomska** – stomatolog, **Józef Sawlewicz** – chemik-farmaceuta, **Witold Sylwanowicz** – anatom, **Janina Szostakiewicz-Sawicka** – anatom, **Karol Szymoński** – internista, choroby zakaźne, **Witold Tymiński** – internista, hematolog i **Wacława Wróblowa** – internista. W powstającej Akademii Lekarskiej odegrali oni bardzo ważną rolę. Podjęli organizację wielu placówek, szybko się habilitowali, objęli kierownictwo katedr i wkrótce zostali profesorami. Ponadto w Gdańsku znalazło się wielu innych lekarzy, którzy ukończyli studia na Wydziale Lekarskim USB, bądź takich, którym studia przerwała wojna. Wśród nich zatrudnienie w Akademii Lekarskiej w Gdańsku podjęli: **Eugeniusz Anisimowicz**, **Nadzieja Bittel-Dobrzyńska**, **Anna Dziadziuszko**, **Eugeniusz Iszora**, **Gołobowski Sylwester**, **Walentyna Jabłońska**, **Angelina Kozakiewicz**, **Aleksander Lewiński**, **Stanisława Ławińska-Stankiewicz**, **Jan Makarewicz**, **Karol Skalski**, **Tadeusz Starościak**, **Jerzy Strzeszewski**, **Włodzimierz Surewicz**, **Alina Śmigielska**, **Jerzy Śmigielski**, **Antoni Urbanowicz**, **Tadeusz Wiszniewski**. Ogółem w pierwszym, organizacyjnym okresie Akademii Lekarskiej w Gdańsku łącznie pracowało w Uczelni ponad 50 lekarzy i farmaceutów,

Prof. Sergiusz Schilling-Siengalewicz
(1887-1951)

Prof. Janina Hurynowicz
(1894-1967)

którzy byli związani w różny sposób z Wydziałem Lekarskim Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

Również Wydział Farmaceutyczny naszej Uczelni swoje powstanie w znacznej mierze zawdzięcza farmaceutom wywodzącym się z Oddziału Farmaceutycznego Wydziału Lekarskiego USB. Ogromną rolę odegrał tu prof. Wacław Jan Strażewicz, który swoje wykształcenie odebrał w Oddziale Farmaceutycznym USB kierowanym przez prof. Jana Muszyńskiego, gdzie studiował, doktoryzował się i habilitował. W roku 1937 opuścił Wilno, obejmując jako profesor nadzwyczajny katedrę farmakognozji Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Poznańskiego.

Na prośbę władz nowo powstałej Akademii Lekarskiej w Gdańsku, Uniwersytet Poznański w październiku 1946 r. oddelegował prof. W. J. Strażewicza do Gdańska, gdzie został mianowany koordynatorem prac organizacyjnych i członkiem 3-osobowego Komitetu Organizacyjnego w składzie: prof. T. Sulma (przewodniczący), prof. W. Strażewicz i prof. L. Ka-

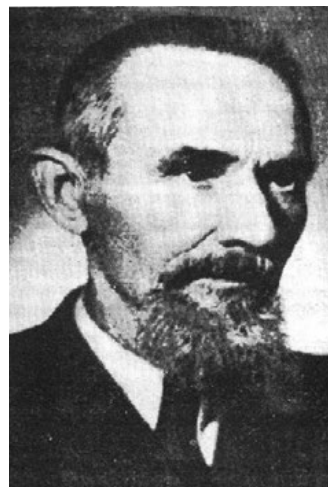
REKTOR, SENAT,
RADA WYDZIAŁU LEKARSKIEGO
AKADEMII MEDYCZNEJ W GDAŃSKU

uprzejmie zapraszają na uroczyste

WZNOWIENIE DYPLOMÓW LEKARSKICH ABSOLWENTÓW Z ROKU 1939 WYDZIAŁU LEKARSKIEGO UNIwersytetu STEFANA BATOREGO W WILNIE

Uroczystość odbędzie się w sobotę 24 marca 1990 roku o godzinie 12.00
w Sali Mieszkańskiej Ratusza Staromiejskiego
w Gdańsku, przy ul. Korzennej 33 / 35

mieński (poprzednio profesor chemii organicznej Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego USB, w Gdańsku związał się z Politechniką Gdańską). Prof. Strażewicz w tym okresie, ze względu na liczne obowiązki nieustannie krążył między Gdańskiem a Poznaniem. W ALG organizował i kierował Zakładem Farmakognozji. Oficjalnie Wydział Farmaceutyczny został powołany uchwałą Komisji Senackiej ds. Wydziału Farmaceutycznego z dniem 28 października 1946 r. Już w listopadzie 1946 r. rozpoczęto rekrutację przyszłych studentów, a zajęcia dydaktyczne rozpoczęły się 4 grudnia 1946 r. Ukonstytuowanie się Rady Wydziału nastąpiło 4 maja 1947 r. Prof. W. Strażewicz wygłosił wykład inauguracyjny oraz podpisywał indeksy w zastępstwie dziekana. Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 23 lipca dokonano wyboru dziekana, którym został prof. Tadeusz Sulma. Prof. W. Strażewicz pracę w Gdańsku kontynuował do sierpnia 1948 r.

Prof. Wacław Jan Strażewicz
(1889-1950)

Obok prof. W. Strażewicza jako głównego organizatora bardzo ważną rolę w początkowej fazie organizacji Wydziału Farmaceutycznego odegrali późniejsi profesorowie, absolwenci Oddziału Farmaceutycznego USB – **Henryk Ellert**, który zorganizował i objął kierownictwo Zakładu Chemii Farmaceutycznej oraz **Józef Sawlewicz**, który w 1947 r. zorganizował i objął kierownictwo Zakładu Chemii Organicznej. Także bardzo istotną rolę w organizacji nauczania, działalności naukowej, jak też funkcjonowania apteki w szpitalu klinicznym odegrali wykształceni w USB magistrowie farmacji: **Tacjana Ellert**, **Alina Kuleszyna**, **Janina Lewonowa**, **Józef Piliczewski**, **Romuald Szrymulewicz**.

Absolwenci USB odegrali także znaczącą rolę w organizacji w 1947 r. Oddziału Stomatologicznego w Akademii

Prof. Henryk Ellert (1908-1970)

Lekarskiej w Gdańsku. W grudniu 1945 r., pod kierownictwem lek. dent. Ireny Samadeni-Konopackiej zorganizowano przy Klinice Chirurgii kierowanej przez prof. Michejdę oddział chirurgii stomatologicznej. Pracownikami tego oddziału były m.in. absolwentka USB – lek. Ksenia Lutomska,

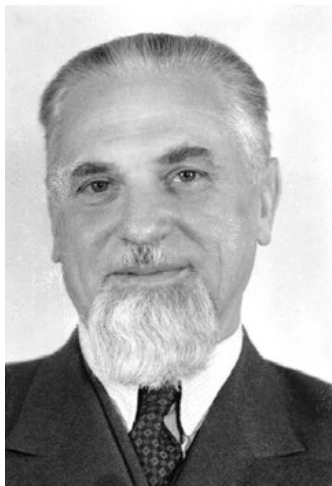
łu, wzory dokumentów, funkcjonowanie Rady Wydziału. Wybitni wileńscy profesorowie stali się wzorcami osobowymi dla swoich wychowanków – powstały prawdziwe szkoły naukowe.

Ta wileńska tradycja jest silnie obecna w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym do dzisiaj. Uczelnia odwołuje się do niej w swoim podstawowym

Prof. Józef Sawlewicz (1909-2000)

dokumencie jakim jest statut. Kiedy warunki polityczne pozwoliły na powrót w życiu uniwersytetów do uroczystych strojów akademickich wówczas Akademia Medyczna w Gdań-

Prof. Witold Sylwanowicz (1901-1975)

Prof. Ksenia Lutomska (1900-1988)

późniejsza organizatorka od podstaw Zakładu Stomatologii Zachowawczej, w którym wykształciła wielu wybitnych specjalistów i lek. Taisa Merdi, absolwentka Wydziału Lekarskiego USB w 1939 r. Oddział ten w grudniu 1946 r. został przekształcony w samodzielną Klinikę Stomatologiczną, której opiekunem był najprawdopodobniej zastępca profesora dr Zdzisław Kieturakis, a obowiązki p.o. kierownika sprawowała adiunkt Irena Samadeni-Konopacka. W roku akademickim 1947/1948 utworzono Oddział Lekarsko-Dentystyczny, którego pierwszym kierownikiem mianowano absolwenta USB prof. Witolda Sylwanowicza, kierującego również Katedrą Anatomii Topograficznej. Ostatecznie Ministerstwo Zdrowia powołało Oddział Stomatologiczny na Wydziale Lekarskim z początkiem 1950 r.

Wileńska tradycja w Gdańsku – podsumowanie

Po ogromnych stratach wojennych USB wniosło do organizującej się Akademii Lekarskiej w Gdańsku bezcenny kapitał ludzki w postaci znacznej liczby przedwojennych profesorów i doświadczonych lekarzy. Doświadczenie i wzorce akademickie wyniesione z USB określiły w znacznej mierze organizację nauczania, badań naukowych i zarządzanie powstającą Uczelnią. Trzej pierwsi dziekani Wydziału Lekarskiego, którzy pełnili tę funkcję także w USB, ukształtowali administrację Wydzia-

sku sięgnęła do wzorów dawnych, przedwojennych, uroczystych strojów akademickich USB. Kiedy w roku 1990 ostatni rocznik absolwentów Wydziału Lekarskiego USB planował zorganizować uroczyste spotkanie z okazji 50-lecia dyplomu, to wybrał na to Akademię Medyczną w Gdańsku jako uczelnię najbardziej bliską ich sercu właśnie z uwagi na obecną tu i pielęgnowaną wileńską tradycję. Wileńscy profesorowie zostali tu dobrze upamiętnieni. Profesorowie Abramowicz, Reicher i Mozołowski otrzymali tytuły doktora *honoris causa* Akademii Medycznej w Gdańsku. Ich imieniem zostały nazwane nowe sale wykład-

Pierwsi dziekani Wydziału Lekarskiego w Gdańsku

Prof. K. Michejda 1945-1946	Prof. M. Reicher 1946-1947 Rektor ALG 1947-48	Prof. T. Pawlas 1947-1948

Ze Statutu GUMed

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

1. Gdański Uniwersytet Medyczny, zwany dalej „Uniwersytetem” lub „Uczelnią” jest uczelnią publiczną, powołaną dekretem Krajowej Rady Narodowej z dnia 8 października 1945 r. o utworzeniu Akademii Lekarskiej w Gdańsku, nawiązującą do tradycji Atheneum Gedanense z Katedrą Anatomii i Medycyny, założoną w 1580 r. oraz **Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.**

wać uroczyste spotkanie z okazji 50-lecia dyplomu, to wybrał na to Akademię Medyczną w Gdańsku jako uczelnię najbardziej bliską ich sercu właśnie z uwagi na obecną tu i pielęgnowaną wileńską tradycję. Wileńscy profesorowie zostali tu dobrze upamiętnieni. Profesorowie Abramowicz, Reicher i Mozołowski otrzymali tytuły doktora *honoris causa* Akademii Medycznej w Gdańsku. Ich imieniem zostały nazwane nowe sale wykład-

dowe – sala im. Reichera, sala im. Hillera i sala im. Mozołowskiego w oddanym do użytkowania w 1975 r. gmachu Collegium Biomedicum oraz sala im. Kieturakisa w oddanym do użytkowania w 2012 r. Centrum Medycyny Inwazyjnej.

Wprawdzie Akademię Lekarską w Gdańsku budowali przybysze z różnych regionów Polski, ale od początku jedynie wilnianie stanowili silną, dużą, zwartą i zżyłą grupę społeczną o wspólnych losach i tradycji. Wnieśli do powstającej Uczelni nie tylko doświadczenie i umiejętności zawodowe, ale też elementy tradycji i kultury uniwersyteckiej które wynieśli z Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Otrzymaliśmy z Wilna dobre geny!

prof. Wiesław Makarewicz

Źródła:

Z. Machaliński, *Geneza i początki Akademii Medycznej w Gdańsku*, Gdańsk 1998.

Z. Machaliński, *Wokół roli Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w tworzeniu Akademii Lekarskiej w Gdańsku*, *Annales Academiae Medicae Gedanensis*, 2003, t. 33, s. 115-127.

W. Makarewicz, *Zarys dziejów Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie* (maszynopis przygotowany do druku w ramach grantu NPRH 11H 11 011180, koordynator Mirosław A. Supruniuk, UMK w Toruniu).

XVI Zjazd Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego O nadciśnieniu w Sopocie

Ponad 1000 osób aktywnie uczestniczyło w XVI Zjeździe Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego (PTNT), który odbył się w dniach 18-20 października br. w Sopocie. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął prof. Marcin Gruchała, rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Władze Uczelni reprezentował: prorektor ds. nauki **prof. Tomasz Bączek**, a także emerytowana rektor AMG **prof. Barbara Krupa-Wojciechowska**, która w latach 90. była jednym z głównych inicjatorów powstania Towarzystwa Nadciśnieniowego w Polsce. Trójmiejskie środowisko naukowe reprezentował **prof. Janusz Limon**, prezes Oddziału Gdańskiego PAN.

Podczas 16 sesji dydaktycznych, 3 sesji międzynarodowych i 7 sesji satelitarnych uczestnicy Zjazdu mieli wyjątkową okazję spotkania i wysłuchania w Sopocie polskich i zagranicznych ekspertów w dziedzinie epidemiologii, patofizjologii i leczenia nadciśnienia tętniczego. Zaproszono 10 gości zagranicznych reprezentujących znane światowe ośrodki hipertensjologiczne, a wykład inauguracyjny w trakcie ceremonii otwarcia wygłosił prof. Gianfranco Parati z Uniwersytetu w Mediolanie, który jednocześnie otrzymał zaszczytny tytuł Członka Honorowego PTNT. Tytuły Członków Honorowych PTNT otrzymali również profesorowie: Graeme Eisenhofer z Nowej Zelandii, obecnie Uniwersytet w Dreźnie i Jerzy Głuszek, emerytowany profesor Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu. Ci wybitni naukowcy uhonorowani zostali za zasługi dla światowej hipertensjologii, jak również wieloletnie zaangażowanie we współpracę z polską nauką.

Zjazd był też okazją do zaprezentowania oryginalnych prac badawczych, które przedstawiono na 3 sesjach plakatowych oraz 3 ustnych. Łącznie wygłoszono ponad 50 doniesień naukowych, z których wyróżniono 4 prace z różnych ośrodków z Polski.

Warto odnotować, że w trakcie ceremonii otwarcia wręczono dwie nagrody Prezesów PTNT. Wyróżnienie za całokształt dorobku naukowego, w uznaniu za wybitne osiągnięcia naukowe w zakresie badań dotyczących przerostu serca, wno-

szących istotny wkład w rozwój wiedzy o nadciśnieniu tętniczym otrzymał prof. Stefan Grajek z Poznania, zaś nagrodę dla wyróżniającego się młodego badacza klinicysty za nowatorskie badania nad rolą układu współczulnego w etiopatogenezie nadciśnienia tętniczego i chorób otrzymała **prof. Dagmara Hering** z Katedry Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii GUMed.

Tradycyjnie w czasie Zjazdu odbyły się także wybory nowego Zarządu Głównego PTNT. Prezesem na kolejną, dwuletnią kadencję został prof. Krzysztof Filipiak z Uniwersytetu Warszawskiego, wiceprezesem dr Jacek Wolf, a do Zarządu Głównego ponownie wybrano dr hab. med. Marzenę Chrostowską – oboje z Katedry Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii GUMed.

Kolejny – XVII Zjazd PTNT już za 2 lata, podobnie jak trzy ostatnie, odbędzie się w Sopocie. ■

Jubileusze Hospicjum im. ks. Dutkiewicza i Fundacji Hospicyjnej

Czwarta konferencja Hospicjum im. ks. E. Dutkiewicza pt. *Interdyscyplinarne aspekty opieki u kresu życia* odbyła się w dniach 5-6 października 2018 r. w Europejskim Centrum Solidarności w Gdańsku. Wydarzenie organizowane było między innymi z okazji jubileuszu 35-lat pracy Hospicjum im. ks. E. Dutkiewicza SAC i 15-lecia Fundacji Hospicyjnej. Organizacja świętowała jubileusz także podczas koncertu z cyklu *Głosy dla Hospicjów* 13 października br. w Polskiej Filharmonii Bałtyckiej. Wystąpił zespół Zakopower i wokalistka Joanna Kondrat.

Aby uczcić jubileusz powstania Hospicjum w Gdańsku, wręczono nagrody osobom, które je tworzyły i działają w nim do dziś. Medal 100-lecia Niepodległości Prezydenta Miasta Gdańska otrzymali lekarze: Joanna Chajko-Rutkowska i Jacek Wierzbowski, kierownik działu farmacji Anna Banach oraz pielęgniarka Wiesława Klekotko. Medal Marszałka Woje-

wództwa Pomorskiego *De nihilo nihil fit* otrzymali: wolontariusze Maria i Ryszard Kłosowie, pielęgniarki Grażyna Kowalczyk i Maria Mularczyk oraz liderzy prowadzący placówkę: Alicja Stolarczyk, ks. Jędrzej Orłowski SAC i ks. Piotr Krakowiak SAC. Specjalna nagroda *Team 30-lecia* została przyznana naczelnej pielęgniarce Hospicjum: Elżbiecie Skowrońskiej i dyrektorowi ds. medycznych Hospicjum Andrzejowi Grynciewiczowi. Jubileuszową nagrodę przyznano także Justynie Ziętek, dyrektor ds. opieki socjalnej i pozyskiwania środków Fundacji Hospicyjnej.

Konferencja była nie tylko okazją do życzeń i wspomnień, ale także ważnej merytorycznej dyskusji o przyszłości medycyny paliatywnej. Dr Robert Twycross, znany na całym świecie pionier opieki hospicyjnej z Wielkiej Brytanii, wygłosił wykład pt. *Opieka paliatywna wczoraj, dziś i jutro. Wieczne wyzwania*. Wziął także udział w debacie: pt. *Dobre praktyki i trudności w opiece paliatywno-hospicyjnej*, razem z lek. med. Andrzejem Grynciewiczem, ks. dr. hab. Piotrem Krakowiakiem, prof. UMK, mgr Agnieszką Paczkowską, dr. n. med. Leszkiem Pawłowskim i mgr Elżbietą Skowrońską oraz jej moderatorem dr Anną Janowicz. Uczestnicy debaty wspólnie zastanawiali się nad wyzwaniami, które stoją przez zespołami opieki paliatywno-hospicyjnej, szczególnie w czasie starzenia się społeczeństw oraz działaniami, które są konieczne, by im sprostać. Z tych, które podjąć mogą same organizacje i zespoły, jest edukacja na temat opieki nad osobami u kresu życia, a także rozwój współpracy między specjalistami z różnych dziedzin. Odpowiedzią na ten postulat był drugi dzień konferencji, w ramach którego odbyły się cztery interdyscyplinarne sesje wykładowe: fizjoterapeutyczna i wielospecjalistyczna, moderowane przez lek. med. Andrzeja Grynciewicza, sesja dotycząca aspektów leczenia bólu prowadzona przez dr. Tomasza Bussa oraz sesja poruszająca aspekty psychiatryczne, którą kierowała mgr Agnieszka Paczkowska.

Na konferencji spotkali się przedstawiciele różnych specjalności z całej Polski. Tydzień później, 13 października, w Światowy Dzień Hospicjów i Opieki Paliatywnej, odbył się w Filharmonii Bałtyckiej charytatywny koncert *Głosy dla Hospicjów*, który zgromadził przyjaciół Fundacji i Hospicjum, fanów zespołu Zakopower i Joanny Kondrat. Fundacja Ho-

Na zdjęciu od lewej: dr Anna Janowicz, prezes Fundacji Hospicyjnej, Piotr Kowalczyk, wiceprezydent Gdańska ds. polityki społecznej. Dalej kolejno osoby uhonorowane przez prezydenta Gdańska Medalem 100-lecia Niepodległości: Elżbieta Skowrońska – naczelna pielęgniarka Hospicjum, Joanna Chajko-Rutkowska – lekarka, Jacek Wierzbowski – lekarz, Wiesława Klekotko – pielęgniarka, Anna Banach – kierownik działu farmacji

Dr Robert Twycross, znany pionier opieki hospicyjnej z Wielkiej Brytanii, wygłasza wykład pt. *Opieka paliatywna wczoraj, dziś i jutro. Wieczne wyzwania*

spicyjna, w trakcie oficjalnej części koncertu, podziękowała firmom, które od lat wspierają jej działania, wręczając Nagrodę im. ks. E. Dutkiewicza SAC. Podczas koncertu odebrali ją przedstawiciele Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Klubu Lions Gdańsk-1, Banku Ochrony Środowiska, Gdańskiej Kancelarii Doradztwa Podatkowego, Restauracji „Oaza”, firmy Security. Wsparcie różnych firm, instytucji i organizacji jest niezwykle ważne dla działań Fundacji Hospicyjnej. Dzięki nim Fundacja może zapewnić podopiecznym opiekę i wsparcie w szerszym zakresie.

Podczas koncertu padła także ważna deklaracja dotycząca przyszłości. Fundacja Hospicyjna pracuje nad stworzeniem w Gdańsku Centrum Opieki Wyręczającej, czyli ośrodka, który zapewni opiekę niesamodzielnym, chorym lub niepełnosprawnym dorosłym i dzieciom, dając w ten sposób możliwość wychnienia ich opiekunom rodzinnym. To kolejny krok w działaniach Fundacji na rzecz opiekunów rodzinnych. Od lat wspiera rodziny podopiecznych hospicyjnych, teraz rozszerza to wsparcie na rodziny opiekujące się swoimi bliskimi z niepełnosprawnościami, starszymi niedołącznymi, ciężko chorymi. Dostarcza informacji i porad za pośrednictwem strony www.opiekunrodzinny.pl, praktycznych poradników oraz warsztatów z pielęgniarką, fizjoterapeutą, psychologiem i pracownikiem socjalnym, które odbywają się w Domu Hospicyjnym. Wszyscy chętni do wsparcia budowy

Fot. Jacek Rembowski

Laureaci specjalnej nagrody Team 30-lecia; od lewej: lek. Andrzej Gryniewicz, dyrektor ds. medycznych Hospicjum i Elżbieta Skowrońska – naczelna pielęgniarka Hospicjum

Centrum mogą przekazywać datki na konto organizacji: 72 1540 1098 2001 5562 4727 0001 z dopiskiem Centrum Opieki Wyręczającej.

Przy okazji jubileuszu pragniemy podziękować za dotychczasową pomoc wszystkim naszym darczyńcom, przyjaciółom i wolontariuszom. Dzięki Wam możemy rozwijać dzieło ks. Eugeniusza Dutkiewicza i jego zespołu, podejmować nowe działania, by jak najlepiej odpowiadać na potrzeby naszych podopiecznych.

Zespół Fundacji Hospicyjnej

35 HOSPICJUM
LAT IM. KS. E. DUTKIEWICZA SAC

15 FUNDACJI
LAT HOSPICYJNEJ

Hospicjum dla Dzieci i Dorosłych im. ks. E. Dutkiewicza SAC to aktualnie największa tego typu placówka na Pomorzu. Było pierwszym hospicjum domowym w Polsce. W 1983 r. powołał je do życia ks. Eugeniusz Dutkiewicz. Nie mając do tego żadnych środków, jedynie pomoc życzliwych osób ze środowiska Akademii Medycznej w Gdańsku, stworzył zespół hospicyjny, działający początkowo na zasadach wolontariatu. Lekarze, pielęgniarki i inni wolontariusze zaczęli pracować nad budowaniem poczucia bezpieczeństwa i komfortu osób u kresu życia, wspieraniem rodzin w czasie choroby podopiecznego, śmierci i w okresie żałoby.

Dziś Hospicjum jest liderem kompleksowego wsparcia osób u kresu życia. Otacza opieką blisko 800 osób rocznie: dzieci i dorosłych, zarówno w opiece domowej, jak i w Domu Hospicyjnym przy ul. Kopernika 6. Od 2016 r. Hospicjum prowadzi Fundacja Hospicyjna, która od 15 lat działa w obszarze edukacji społecznej oraz wsparcia socjalnego i psychologicznego osieroconych dzieci i młodzieży. Jej program Tumbo Pomaga zapewnia bezpośrednie wsparcie finansowe 100 dzieciom i nastolatkom rocznie, a ponad 500 dzieci otrzymuje zróżnicowaną pomoc w postaci konsultacji psychologicznych, prezentów, wycieczek i wakacji. Od 15 lat organizuje ogólnopolskie kampanie społeczne pod hasłem *Hospicjum to też Życie*, będącym swoistym credo organizacji. Bazując na hospicyjnych doświadczeniach współpracy z wolontariuszami, tworzy wolontariat opiekuńczy w innych ośrodkach ochrony zdrowia i pomocy społecznej, a także w środowiskach lokalnych, angażując społeczności w pomoc osobom chorym, u kresu życia i ich opiekunom rodzinnym.

prof. Michał Markuszewski

Z prof. Michałem Markuszewskim, kierownikiem Katedry i Zakładu Biofarmacji i Farmakodynamiki oraz dziekanem Wydziału Farmaceutycznego GUMed, rozmawia prof. Wiesław Makarewicz

■ **Gratuluję otrzymania tytułu naukowego. Jak wyglądała życiowa ścieżka, która doprowadziła Pana do tej zaszczytnej nominacji?**

Dziękuję bardzo. Pochodzę z rodziny lekarskiej, rodzice oraz bracia są lekarzami (Mama – endokrynolog, Tata – radiolog, bracia Maciej również radiolog i Marcin urolog) więc, w pewnym sensie, nie miałem innej możliwości niż studia na ówczesnej Akademii Medycznej w Gdańsku. Ukończyłem Wydział Farmaceutyczny w 1995 r. i już na ostatnim roku studiów, w trakcie wykonywania pracy magisterskiej, podjąłem pracę w Katedrze i Zakładzie Biofarmacji i Farmakodynamiki, najpierw jako pracownik techniczny w ramach Polsko-Amerykańskiego grantu im. Marii Curie-Skłodowskiej, a później jako asystent. Katedrą kierował prof. Roman Kaliszan

i pod Jego opieką rozpocząłem badania nad zastosowaniem elektroforezy kapilarnej w celu oznaczania beta-amyloidu i mierzenia stałych wiązania kompleksów białko-ligand. Jednocześnie, zdobywałem doświadczenie w badaniach ilościowych zależności struktura-retencja (*quantitative structure-retention relationships*, QSRR), których koncepcji prof. Kaliszan był jednym z inicjatorów i światowej sławy autorytetem. Dodatkowo zainteresowały mnie zaawansowane metody modelowania molekularnego oraz obliczenia chemometryczne jako nowoczesne narzędzia badawcze stosowane do przewidywania właściwości leków. W efekcie prowadzonych badań i zastosowania modelowania molekularnego do przewidywania parametrów strukturalnych serii leków, pozwoliło za pomocą wieloparametrowej analizy regresyjnej na zaproponowanie modeli opisujących penetrację leków przez barierę krew-płyn mózgowo-rdzeniowy. Wyniki zamieszczone w renomowanym czasopiśmie *International Journal of Pharmaceutics* w 1996 r. były moją pierwszą publikacją, która pojawiła się w światowym obiegu literatury naukowej. W 1996 r., dzięki poparciu profesora Makarewicza, w ramach programu Tempus spędziłem trzy miesiące w Katedrze Chemii Bioorganicznej Uniwersytetu w Bremie, pracując pod kierunkiem prof. Berndta Jastorffa. W tym samym roku, także trzy miesiące, spędziłem na stypendium w ramach umowy dwustronnej między Polską i Holandią w Laboratorium Analizy Instrumentalnej Uniwersytetu Technologicznego w Eindhoven. W 2000 r. obroniłem pracę doktorską z zakresu chromatografii cieczowej i chemometrii, a następnie wyjechałem na dwuletnie stypendium podoktorskie fundowane przez prestiżowe *The Japanese Society for Promotion of Science*. Pracowałem w grupie wybitnego chemika analityka prof. Shigeru Terabe na University of Hyogo (wówczas Himeji Institute of Technology) w Himeji. Pod kierunkiem prof. Shigeru Terabe, światowej sławy specjalisty od technik elektroforetycznych, twórcy micelarnej chromatografii elektrokinetycznej (*micellar electrokinetic chromatography*, MEKC) podjąłem badania nad metabolomem bakterii *Bacillus subtilis*. Badania wpisywały się w nowoczesny trend badawczy, jakim była metabolomika. Metabolomika w sposób globalny, jakościowy i ilościowy podejmowała analizy związków małych cząsteczkowych obecnych w płynach biologicznych, tkankach czy nawet pojedynczych komórkach. W pracy naukowej wykorzystywałem technikę elektroforezy kapilarnej (CE) sprzężoną z bardzo czułymi i selektywnymi metodami detekcji laserowo wzbudzonej fluorescencji (LIF) i spektrometrii mas (MS). Pracowa-

łem w zespole międzynarodowym, gdzie oprócz mnie na stażach podoktorskich bądź na doktoratach byli jeszcze młodzi naukowcy z Chin, Kanady, Korei Południowej, Hiszpanii i Filipin. Po powrocie do kraju kontynuowałem rozpoczęte na stażu badania w dziedzinie metabolomiki. W ramach współpracy z Kliniką Urologii AMG kierowaną wówczas przez prof. Kazimierza Krajkę rozpoczęliśmy badanie w kierunku analizy profili metabolomicznych nukleozydów i modyfikowanych nukleozydów w moczu chorych na choroby nowotworowe układu moczowo-płciowego. Równoległe do prowadzonych badań metabolomicznych zaangażowany byłem w projekt opracowania gradientu pH fazy ruchomej w wysokosprawnej chromatografii cieczowej, którego pomysłodawcą i liderem był prof. Roman Kaliszan, a głównym wykonawcą ówczesny doktorant, a aktualnie profesor nadzwyczajny dr hab. Paweł Wiczling. Główną zaletą i osiągnięciem wcześniej nieraportowanym w literaturze światowej było zaproponowanie gradientu pH zmieniającego się w sposób liniowy i ciągle w szerokim zakresie skali pH. Włączyłem się także aktywnie w nurt prowadzonych już w Katedrze badań nad zastosowaniem cieczy jonowych w analityce. Wynikiem tego zaangażowania są prace opisujące zastosowanie pochodnych imidazolowych cieczy jonowych w HPLC oraz jedne z pierwszych doniesień literaturowych analizowania i oznaczania anionów cieczy jonowych przy użyciu technik elektroforetycznych. W maju 2007 r. uzyskałem stopień doktora habilitowanego na podstawie pracy zatytułowanej *Metabolomika: analizy metabolomiczne w oparciu o elektroforezę kapilarną*. Po habilitacji moje zainteresowania naukowe skupiły się wokół badań metabolomicznych jako wiodącym kierunkiem badań naukowych. Kontynuowałem badania m.in. nad rolą nukleozydów i ich modyfikowanych pochodnych jako potencjalnych biomarkerów w nowotworach układu moczowo-płciowego. Szczególnie interesujące było poszukiwanie zależności pomiędzy oznaczanymi poziomami metabolitów a występowaniem poszczególnych lokalizacji narządowych guzów (pęcherz moczowy, gruczoł krokowy, i in.), jak również stopniem ich zaawansowania histopatologicznego. Jednocześnie poszerzyłem swoje spektrum zainteresowań badawczych na inne obszary, w których możliwe jest zastosowanie badań metabolomicznych (m.in.

związki pterynowe, profilowanie metabolomiczne w nadciśnieniu płucnym, jak również tętniczym, w kardiologii) oraz generalnie na zagadnienia związane z zaawansowaną bioanalityką.

Przez cztery lata (2008-2012) pracowałem również w Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, gdzie pełniłem funkcję kierownika i jednocześnie głównego organizatora nowo tworzonej jednostki Katedry i Zakładu Toksykologii. Zmierzylem się tam z nowymi wyzwaniem organizacyjnym i jednocześnie naukowym oraz dydaktycznym. W kadencji 2012-2016 pełniłem w zespole dziekana Wydziału Farmaceutycznego prof. Wiesława Sawickiego, jednocześnie funkcje prodziekana i kierownika studiów doktoranckich.

■ ***Kto w pierwszym rzędzie był Pana mistrzem inspirowującym i wprowadzającym w arkana zawodu i działalności naukowej?***

Bez wątpliwości taką postacią jest prof. Roman Kaliszan, mój mentor i nauczyciel, a właściwie powinno się powiedzieć

Spotkanie z prof. Shigeru Terabe (drugi z lewej) podczas konferencji ITP na Uniwersytecie w Kyoto w 2018 r. Pozostałe osoby na zdjęciu to prof. Zhen Liu z Nanjing University (pierwszy z lewej) i prof. Koji Otsuka z Kyoto University (drugi z prawej)

Mistrz. Pamiętam jak podczas wykonywania, a później pisanie pracy magisterskiej miałem okazję pierwszy raz rozmawiać z Profesorem i jak Jego sposób myślenia oraz działania wydały mi się inspirujące, a przede wszystkim otwierające oczy na atrakcyjność badań naukowych, ich twórczą oraz odkrywczą rolę. Generalnie jednak miałem szczęście na swojej drodze spotkać wiele wybitnych i inspirujących osobowości. Do takich należał również wymieniony przeze mnie wcześniej prof. Terabe. Postać niezwykle pracowita, bardzo skromna przy jednocześnie najwyższej rangi osiągnięciach naukowych, całkowicie dedykowana nauce i pracy dydaktycznej. Miałem też zaszczyt współpracować z innymi wybitnymi badaczami, zarówno z kraju jak i ze świata, których wiedza i naukowe doświadczenie inspirowały mnie do dalszego rozwoju. Starałem się od każdej z tych postaci podpatrzeć i niejako przejąć te cechy czy umiejętności, które mogły mnie budować oraz wzmacniać jako naukowca i człowieka. Niewątpliwie jednak to prof. Roman Kalisz po zostanie osobą, bez której w nauce, a konkretnie w badaniach farmaceutycznych, w aktualnym formacie nie zaistniał. Profesor pozostanie też dla mnie niedoścignionym wzorem jako lider zespołu naukowego i tzw. Szef. Pamiętam, jak zawstydził nas młodych adeptów nauki, zadufanych w rangę tego co próbujemy zrobić w laboratoriach, gdy na widok Pani Janki, pracującej na etacie technicznym w Katedrze, a niosącej jakąś ciężką paczkę „rzucił się” w Jej kierunku i pomógł dźwigać ciężki przedmiot. Może to brzmieć jak laurka na cześć Profesora, ale faktycznie mam same dobre wspomnienia z naszych kontaktów i relacji, które trwają już ponad połowę mojego życia.

Cały zespół Katedry stworzony przez prof. Kaliszana był wyjątkowy jeśli chodzi o bardzo dobrą współpracę i relacje

osobowe. Ważną rolę odgrywał i nadal odgrywa w nim prof. Antoni Nasal, a prof. Tomasz Bączek rozpoczynał tu swoją karierę pracując nad doktoratem, a później habilitacją.

■ **Co jest aktualnie głównym przedmiotem Pana zainteresowań naukowych i zawodowych?**

Najważniejszym kierunkiem działalności naukowej, na których koncentruje się moja uwaga są badania z zakresu bioanalitiky, a szczególnie metabolomiki. Metabolomika, jest kolejnym po m.in. genomice i proteomice selektywnym i zarazem uniwersalnym podejściem badawczym polegającym na wykorzystaniu zaawansowanych technik analitycznych, takich jak spektrometria mas sprzężona z chromatograficznymi metodami rozdzielania: RP-HPLC, UHPLC i GC w celu oznaczania i identyfikacji endogennych związków małowcząsteczkowych. Zakłada się, że wszystkie procesy zachodzące w organizmie mają swoje odzwierciedlenie w zmianach poszczególnych szlaków biochemicznych, a w konsekwencji mogą być śledzone na poziomie poszczególnych metabolitów. Oczekuje się, że w oparciu o badania metabolomiczne, możliwe będzie znalezienie nowych potencjalnych biomarkerów procesów chorobowych, co może być szczególnie ważne np. w przypadku chorób nowotworowych czy sercowo-naczyniowych. Nasz zespół już od ponad 10 lat we współpracy z Katedrą i Kliniką Urologii GUMed realizuje badania w zakresie poszukiwania potencjalnych biomarkerów chorób nowotworowych układu moczowo-płciowego. W badaniach podjęto się, z powodzeniem, opracowania metod oznaczania profili metabolicznych nukleozydów w moczu z zastosowaniem wysokosprawnej chromatografii cieczowej połączonej ze spektrometrią mas w celu scharakteryzowania próbek moczu pochodzących od zdrowych osób oraz chorych na nowotwory układu moczowo-płciowego. Ostatecznym celem prowadzonych badań było wykorzystanie metod chemometrycznych do opisanego zależności pomiędzy stężeniami metabolitów w obu badanych grupach i próba zbudowania modelu klasyfikacyjnego pozwalającego na jak najbardziej prawidłową klasyfikację przypadków do odpowiedniej grupy badanej. Opracowane modele predykcyjne wykazały statystycznie istotną zależność między oznaczanymi metabolitami a występowaniem choroby nowotworowej. W wyniku zastosowanych metod dyskryminacyjnych uzyskano czułość (odpowiadającą za liczbę prawidłowo zakwalifikowanych przypadków chorych) w przedziale między 62 a 89%. Swoistość, która jest miarą prawidłowej kwalifikacji przypadków zdrowych była zawarta między 28 a 67%. Oczywiście wyniki te muszą zostać potwierdzone w kolejnych badaniach na odpowiednio dużych populacjach pacjentów, co zresztą planujemy wykonać. Innym interesującym obszarem, w którym próbujemy wykorzystać nasze instrumentarium i podejście metabolomiczne są badania w zakresie nadciśnienia tętniczego prowadzone we współpracy z Katedrą i Kliniką Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii kierowaną przez prof. Krzysztofa Narkiewicza. Właśnie ukazała się pierwsza wspólna publikacja dotycząca nadciśnienia tętniczego opornego

Fot. Joanna Śliwińska

Z córką Tosią podczas Pikniku na Zdrowie w 2017 r.

na farmakoterapię i możliwości oznaczania specyficznych metabolitów dla tej grupy pacjentów, a kolejna jest w przygotowaniu.

Generalnie można powiedzieć, że badania z zakresu metabolomiki mają dużą szansę uzyskania nowych informacji, które mogą być komplementarne do tych uzyskanych ze znanych i stosowanych metodki badawczych.

■ **Jakie jest Pana zaangażowanie w proces dydaktyczny. Czy jest Pan zadowolony z programu i organizacji nauczania Pana przedmiotu?**

Od początku zatrudnienia na Wydziale Farmaceutycznym prowadziłem zajęcia dydaktyczne ze studentami V roku z zakresu farmakokinetyki oraz seminaria z farmakodynamiki ze studentami IV roku. Jednocześnie na Międzyuczelnianym Wydziale Biotechnologii UG i AMG przez krótki czas prowadziłem zajęcia ze studentami I roku w ramach kursu *Wprowadzenie do chemii biologicznej*, nota bene kierowanego przez Pana Profesora oraz prof. Berndta Jastorffa oraz kursy z modelowania molekularnego. Od 2008 r. po uzyskaniu habilitacji zacząłem także prowadzić wybrane wykłady z zakresu farmakodynamiki dla studentów kierunku farmacja oraz wykłady z zakresu farmakokinetyki dla studentów kierunku analityka medyczna. Od 2012 r. wspólnie z dr. hab. Pawłem Wiczlingiem prowadzę ćwiczenia w ramach przedmiotu biofarmacja dla studentów kierunku farmacja. W ramach fakultetu Farmacja przemysłowa prowadzę wykłady z zakresu Dobrej Praktyki Klinicznej (GCP) oraz badań klinicznych w tym biodostępności i biorównoważności. Włączyłem się także w cykl kształcenia podyplomowego realizowanego na naszym Wydziale w ramach studiów podyplomowych Farmacja przemysłowa oraz kursów specjalizacyjnych i w ramach kształcenia ustawicznego farmaceutów.

Od dwóch lat, już jako kierownik Katedry i jednocześnie pełniący funkcję dziekana Wydziału, odpowiadam za dydaktykę prowadzoną dla studentów kierunku farmacja i anali-

Podczas wyprawy w Tatry

tyka medyczna, a od niedawna również nowatorskiego i pierwszego w Polsce kierunku nastawionego na przemysł farmaceutyczny i kosmetyczny realizowanego na naszym Wydziale. Zdaje sobie doskonale sprawę jak wiele mamy do zrobienia, aby przyciągnąć i zainspirować studentów do nauki, a później do twórczego wykorzystania uzyskanej wiedzy w życiu zawodowym. Myślę, że generalnie sposób kształcenia studentów, przyszłych farmaceutów, nie tylko na naszym Wydziale, ale w całej Polsce wymaga pewnych zmian i modyfikacji. Uważam, że studenci kierunku farmacja powinni być bardziej kształceni pod kątem szeroko rozumianej opieki farmaceutycznej, ale także współpracy z lekarzami i generalnie wszystkimi zawodami funkcjonującymi w systemie opieki zdrowotnej. Jeśli chcemy, aby zawód farmaceuty utrzymał swoją rangę i prestiż, a najprościej mówiąc był potrzebny społecznie, trzeba dostosowywać program nauczania do nowych wymagań wynikających z rozwoju medycyny, a jednocześnie apteki muszą ewaluować

Z dr hab. Danutą Siluk, prof. Romanem Kaliszaniem i prof. Tomaszem Bączkiem podczas konferencji 26th International Symposium on Pharmaceutical and Biomedical Analysis PBA w Tbilisi

w systemie ochrony zdrowia i w sposób profesjonalny oferować opiekę farmaceutyczną.

■ ***Jak się Panu udaje łączyć obowiązki kierownika Zakładu z pełnieniem funkcji dziekana***

Na to pytanie najlepiej odpowiedzą współpracownicy z Katedry oraz Koleżanki i Koledzy z Wydziału. Ja mogę tylko powiedzieć o moich odczuciach i przemyśleniach z tym związanych. Przede wszystkim odczuwam brak dostatecznej ilości czasu, aby angażować się w badania naukowe na tym poziomie jak kiedyś, na poziomie, który sprawiał mi satysfakcję, ale jednocześnie dawał poczucie porządnie wykonanej pracy. Udało mi się zbudować Zespół, który pomimo braku mojej codziennej i stałej obecności w Katedrze potrafi efektywnie pracować i angażować się w badania. Daje mi to pewne poczucie ulgi, ale i dużej satysfakcji, a jednocześnie traktuję to jako zobowiązanie do dalszej pracy.

■ ***Co uważa Pan za swoje najważniejsze osiągnięcie w życiu naukowym i działalności zawodowej? Z czego czerpie Pan największą satysfakcję w codziennej pracy?***

To trudne pytanie, bo odpowiedź będzie zależała od kontekstu do jakiego je odniesiemy. Codzienną radością i satysfakcją jest moja córeczka i relacje rodzinne, które nadają sens całej reszcie. W pracy naukowej to myślę, że tych najważniejszych osiągnięć mogłoby być kilka, ale jedno może szczególnie zasługuje na wymienienie, a jest nim prowadzenie badań w multidyscyplinarnych, często międzynarodowych zespołach. Wyniki prowadzonych projektów badawczych są zauważane w środowisku naukowym i od czasu do czasu skutkują zaproszeniami do wygłoszenia wykładów podczas konferencji i sympozjów czy do prowadzenia wspólnych badań. Badania te obejmują zarówno tematykę ilościowych zależności struktura-retencja (QSRR), z którą zacząłem swoją przygodę naukową pod kierunkiem prof. Kaliszana ale też nowych wątków badawczych rozwijanych po doktoracie i habilitacji a szczególnie tych dotyczących bioanalitiky z zastosowaniem nowoczesnych narzędzi analitycznych oraz metabolomiki.

W ostatnim czasie otrzymałem wyróżnienie naukowe przyznane przez Komitet Chemii Analitycznej PAN w postaci Medalu im. Prof. Andrzeja Waksmundzkiego. Jako farmaceucie zaangażowanemu w badania biomedyczne, szczególnie poczucie docenienia i satysfakcji dało mi to, że środowisko chemików analityków uznało realizowane przeze mnie badania naukowe za godne zauważenia i wyróżnienia. Przy nieocenionej pomocy prof. Małgorzaty Sznitowskiej, krajowego konsultanta ds. farmacji przemysłowej, udało się nam na Wydziale uruchomić nowy kierunek nastawiony na kształcenie praktyczne studentów zainteresowanych pracą w przemyśle farmaceutycznym i kosmetycznym. To duże osiągnięcie organizacyjne. Bardzo bym chciał, aby kierunek ten rozwijał się prężnie i aby już wkrótce poza polskojęzyczną wersją kierunku pojawił się jej odpowiednik w języku angielskim.

■ ***Jakie są Pana marzenia i plany na najbliższą przyszłość?***

Cieszę się bardzo, że udało się Wydziałowi utrzymać kategorię A+ w ostatniej parametryzacji opublikowanej przez MNiSW. Chciałbym, aby Wydział był ciągle mocny naukowo i rozpoznawalny na świecie. Wymaga to pracy i wysiłków nie tylko na polu naukowym, ale także, a może przede wszystkim organizacyjnym. W życie weszła nowa ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i związane z tym zmiany w zakresie funkcjonowania nauki i dydaktyki. Chciałbym abyśmy właściwie się do tych zmian przygotowali i umieli prawidłowo zidentyfikować niebezpieczeństwa, ale i korzyści jakie za tymi zmianami się kryją.

Zależy mi również bardzo na rozwijaniu współpracy z przemysłem farmaceutycznym i kosmetycznym nie tylko na polu dydaktyki, co zresztą już robimy, ale w szeroko rozumianej działalności badawczo-rozwojowej. Bardzo bym się cieszył, gdyby za kilka lat Wydział, a tym samym i Uczelnia, mogła się pochwalić zrealizowanymi projektami wdrożeniowymi we współpracy z przemysłem. W obszarze dydaktyki to wyzwaniem przed jakimi stoi Wydział jest właśnie rozpoczęcie kształcenie na anglojęzycznym kierunku farmacja. Mamy teraz dziesięciu studentów, ale chcemy zrobić wszystko, aby w kolejnych latach ich liczba rosła. W badaniach naukowych we współpracy z dr. hab. Rafałem Bartoszewskim, prof. nadzw. właśnie rozpoczęliśmy ciekawe badania nad nową metodą przygotowania próbek osocza do badań metabolomicznych, znacznie zwiększając w ten sposób zakres oznaczanych metabolitów. Jest jeszcze wiele do zrobienia w tym zakresie i bardzo liczę na interesujące wyniki badań. A prywatnie to marzenia koncentrują się wokół wyjazdów turystycznych razem z najbliższymi w ciekawe miejsca połączone z trekkingiem bądź inną formą aktywnego spędzania czasu.

■ ***Chciałbym jeszcze zapytać o Pana rodzinę i zainteresowania pozazawodowe. Jak Pan odpoczywa?***

Bardzo dużo przyjemności i radości daje mi czas spędzany z rodziną przy okazji świąt, uroczystości rodzinnych czy spotkań bez specjalnego powodu. Szczególnie cenię sobie chwile z najbliższymi, tu w domu czy np. na kilkudniowych wyjazdach na Podlasie albo na ulubiony Półwysep hHelsinki.

Lubię odpoczywać aktywnie. Mam grupę przyjaciół, z którymi co roku staram się popłynąć na spływ kajakowy. Z braćmi oraz kolegami, w większości zresztą medykami, chętnie jeżdżę w Tatry Słowackie na krótkie kilkudniowe wędrowki na i poza szlakami turystycznymi. Gram regularnie w koszykówkę na sali gimnastycznej naszej Uczelni przy al. Hallera 107. Zimą staram się chociaż na kilka dni pojechać na narty, najchętniej w towarzystwie przyjaciół jeszcze z czasów studiów na AMG. W ostatnim okresie stało się to jednak trudnym kompromisem pomiędzy pracą, rodziną a osobistą przyjemnością.

■ ***Dziękując za rozmowę, raz jeszcze gratuluję otrzymania tytułu i życzę dalszego powodzenia w karierze naukowej.***

Interdyscyplinarna konferencja

Nefroonkologia 2018

Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych GUMed zorganizowała w dniach 5-6 października 2018 r. pierwszą interdyscyplinarną konferencję *Nefroonkologia 2018*. Patronat naukowy nad wydarzeniem objęli rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Marcin Gruchała oraz prorektor ds. klinicznych prof. Edyta Szurowska, natomiast honorowy patronat prof. Bolesław Rutkowski. Konferencję otworzyli prof. Alicja Dębska-Ślizień, prof. Jacek Jassem oraz prorektor ds. nauki prof. Tomasz Bączek. W czasie otwarcia byli również przedstawiciele Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku – zastępca dyrektora naczelnego mgr Dorota Kuzimska oraz dyrektor ds. pielęgniarstwa mgr Anna Lignowska. Po części oficjalnej, blisko 320 uczestników z całej Polski, lekarzy, pielęgniarek, studentów koła naukowego GUMed zajmujących się różnorodnymi dziedzinami medycyny (nefrologia, transplantologia, onkologia, chirurgia, urologia, pediatria, neurologia, pulmonologia i dermatologia) miało możliwość uczestniczenia w pięciu sesjach poświęconych zagadnieniom odmienności epidemiologii i leczenia nowotworów u chorych z przewlekłą chorobą nerek, zajęcia nerek w przebiegu choroby nowotworowej, problemowi nowotworów u chorych po transplantacji nerki, chorobie z pogranicza czyli stwardnieniu guzowatemu oraz obecnej sytuacji i przyszłości nefroonkologii. Wykłady w trakcie tychże sesji wygłaszali uznani specjaliści danych dziedzin medycyny z całej Polski oraz zagraniczni goście. Obecnością oraz wykładem zaszczyliła konferencję prezes SCOPE prof. Denis Sećkin. Wyjątkowa była również sesja dotycząca stwardnienia guzowatego z udziałem wybitnego światowego znawcy tego zagadnienia prof. Johna Bisslera z USA. Bardzo interesujące z praktycznego punktu widzenia były prezentacje trudnych przypadków klinicznych. Wszystkie sesje cieszyły się dużym zainteresowaniem i spotkały się z gorącym odbiorem uczestników.

Wielkim wyróżnieniem było uzyskanie patronatu nad konferencją aż czterech towarzystw: Polskiego Towarzystwa Onkologicznego, Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego,

Stowarzyszenia Chorych na Stwardnienie Guzowate oraz Skin Care In Organ Transplant Patients (SCOPE).

Dużym sukcesem jest również możliwość publikacji wykładów w numerze specjalnym uznanego czasopisma *Polish Archives of Internal Medicine* (IF 2,65).

Mamy nadzieję, że udział w Konferencji był dla uczestników ciekawym doświadczeniem, miejscem do wymiany poglądów, a różnorodność tematów poruszanych w trakcie spotkania tematów przyczyniła się do wzbogacenia wiedzy zarówno nefrologów, onkologów, jak i specjalistów z dziedzin pokrewnych.

W imieniu Komitetu Naukowego i Organizacyjnego
prof. dr hab. Alicja Dębska-Ślizień,
kierownik Katedry i Kliniki Nefrologii, Transplantologii
i Chorób Wewnętrznych

Przedstawicielki Uczelni na kongresie w Miami Beach

Dr Karolina Kondej i dr Alina Hedrych-Ozimina z Kliniki Chirurgii Plastycznej uczestniczyły w największym na świecie kongresie chirurgii plastycznej, który był jednocześnie 24 zjazdem Międzynarodowego Towarzystwa Estetycznej Chirurgii Plastycznej (ISAPS). Odbył się on od 31 października br. do 4 listopada br. w Miami Beach. Tematyka kongresu obejmowała najnowsze metody i technologie prezentowane przez specjalistów międzynarodowej sławy. Podkreślić należy, że to właśnie w Miami przeprowadzana jest największa ilość zabiegów z zakresu chirurgii plastycznej na świecie. ■

O biochemii i biotechnologii

Otwarcie Kongresu przez przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego prof. Andrzeja Składanowskiego

Trzeci Kongres Bionauki Polskiej BIO2018, który był jednocześnie 51 Zjazdem Polskiego Towarzystwa Biochemicznego (PTBioch) zorganizowano w dniach od 18 do 21 września br. w Gdańsku. Hasłem wiodącym Kongresu było *Through interdisciplinary approach into new solutions*. Wszystkie wykłady i prezentacje były prowadzone w języku angielskim.

Obrady odbyły się w budynku Wydziału Nauk Społecznych UG, który ze względu na obszerne audytoria, ciągi dużych sal dydaktycznych i przestrzeni zewnętrznych pozwalał na równoległe prowadzenie 4 sesji wykładowych, kilku jednoczesnych sesji plakatowych oraz wystawy firm komercyjnych i innych organizacji. Cykliczne spotkania PTBioch od 2014 r. prowadzone w formule BIO, czyli przy współudziale takich towarzystw naukowych jak Polskie Towarzystwo Biologii Komórki i Polskie Towarzystwo Bioinformatyczne. Odbywają się co 2 lata w największych ośrodkach akademickich w Polsce. Poprzedni Kongres BIO2016 był zorganizowany we Wrocławiu, a kolejny odbędzie w Lublinie w roku 2020.

W tym roku organizatorami Kongresu byli pracownicy i wolontariusze z Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii reprezentujący Uniwersytet Gdański i Gdański Uniwersytet Medyczny oraz z Wydziału Chemicznego Politechniki Gdańskiej. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. **Andrzej C. Składanowski (GU-Med)**, zastępcą prof. **Zofia Mazerska (PG)**. Przewodniczącą Komitetu Naukowego była natomiast prof. **Ewa Łojkowska (UG)**.

Kongres w Gdańsku zgromadził 460 zarejestrowanych uczestników, w tym około 45 gości z zagranicznych ośrodków naukowych. Odbyło się 30 sesji wykładowych obejmujących różnorodną tematykę badań. Towarzyszyła im

sesja satelitarna dotycząca udziału i pozycji kobiet w nauce (*Women in science*) oraz 2 warsztaty sponsorowane przez firmy komercyjne. Wykłady plenarne (*keynote lectures*) przedstawiło siedmioro zaproszonych wykładowców, a w ramach poszczególnych sesji tematycznych wykłady *state-of-the-art* wygłosiło 79 doświadczonych naukowców, a krótkie doniesienia naukowe przedstawiło 51 młodych naukowców. Podczas 21 sesji posterowych przedstawiono łącznie 185 plakatów naukowych. Podsumowując, w trakcie kongresu odbyły się 322 wydarzenia naukowe.

Wykłady plenarne, które w pełni oddawały ducha hasła Kongresu, były nadzwyczaj ciekawe i dotyczyły najbardziej aktualnych zagadnień badawczych. Wiodącym tematem były różnorodne aspekty zastosowania biochemii, biotechnologii i bioinformatyki w nowoczesnej, spersonalizowanej i innowacyjnej diagnostyce oraz terapii chorób genetycznych i nowotworowych.

Profesor **Robin Fahraeus** z Uniwersytetu Diderota w Paryżu, aktualnie kierujący Międzynarodowym Centrum Badań Szczepionek Przeciwrakowych przedstawił w Gdańsku sposób, w jaki zawierające neoantygeny limfocyty T naszego układu immunologicznego mogą rozpoznawać komórki rakowe, a co może stać się w przyszłości innowacyjną metodą ochrony przed nowotworami. Profesor **Bożena Kamińska-Kaczmarek** z Instytutu Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN w Warszawie wygłosiła natomiast wykład opisujący, jak negatywnie regulowany układ immunologiczny człowieka pozwala na rozwój nowotworu i w jaki sposób proces ten ma szansę być kontrolowany/powstrzymany. Onkolodzy, immunolodzy, biolodzy i chemicy wspólnie działają, aby opracować metody odblokowywania limfocytów T które mogłyby skutecznie walczyć z komórkami nowotworowymi. Jak „gorący” jest to temat najlepiej świadczy fakt, iż za wczesne badania podstawowe w tej dziedzinie przyznano właśnie Jamesowi P. Allisonowi i Tasuku Honjo Nagrodę Nobla z medycyny i fizjologii. Inne podejście do walki z nowotworami zaprezentowała profesor **Magdalena Król** z SGGW w Warszawie. Zaproponowała „wyposażenie” makrofagów, mających szczególną zdolność kierowania się do guzów nowotworowych, w chemiczne ładunki uśmiercające komórki nowotworowe. Swoją technologię porównała do „konia trojańskiego” już wcześniej stosowanego do walki z nowotworami w innych układach i zestawach. Profesor **Marek Figlerowicz** z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN z Poznania przedstawił badania w dziedzinie archeogenomiki czyli nauki służącej do określenia relacji pokrewieństwa pomiędzy naszymi przodkami na podstawie sekwencji DNA wydobytego ze

szczątków biologicznych w określonym kontekście historycznym. Ramię w ramię – przyrodnicy dysponujący technologią super-wydajnego sekwencjonowania DNA z historykami i archeologami odkrywają etapy naszej ludzkiej drogi w mrokach historii. Profesor **Naranayan Veeraraghavan** z Rady Children's Hospital w San Diego (USA) zaprezentował pełny schemat diagnostyczno-leczniczy opieki szpitalnej nad noworodkami podejrzewanymi o nosicielstwo chorób genetycznych. Ścisła współpraca klinicystów, biologów, biotechnologów i bioinformatyków, czyli ludzi różnych nauk i specjalności pozwala w ciągu 24 godzin nie tylko wykryć mutacje w obrębie genomu noworodka ale także w sposób ekonomicznie uzasadniony zdiagnozować rodzaj patologii poprzez kompleksowe podejście genomiczne, a następnie natychmiast po rozpoznaniu rozpocząć właściwą terapię minimalizującą rozwój choroby genetycznej u dziecka. O komórkowych systemach enzymów glikozylujących m.in. związki obce wprowadzane do organizmu i dzięki temu zmniejszających ich toksyczność mówił profesor **Peter Mackenzie** z Flinders University w Adelajdzie (Australia). Mogliśmy dowiedzieć się jak nasz organizm dostosowuje tę złożoną maszynę enzymatyczną do detoksykacji i usuwania nowych, pojawiających się w naszym otoczeniu związków chemicznych.

Ukoronowaniem Kongresu było tradycyjne wręczenie nagród. Główną nagrodę dla młodych biochemików im. Profesora Włodzimierza Mozołowskiego za najlepszą prezentację naukową otrzymała **Karolina Pierzynowska** z Wydziału Biologii UG przedstawiając poster *Genistein-mediated lysosomal degradation of main pathogenic factors of Alzheimer's disease as a novel therapeutic strategy*. Po raz pierwszy w historii zjazdów PTBioch wręczono też nagrody Fundacji im. Profesora Waclawa Szybalskiego za najlepsze postery, były to książki o profesorze Rudolfie Weiglu. Otrzymali je: **Lidia Gaffke, Sylwia Klińska, Aleksandra Markiewicz, Kamil Mieczkowski, Marek Milewski, Magdalena Mizerska-Kowalska, Karolina Pierzynowska, Piotr Popławski, Aleksander Strugała oraz Olga Utyro**.

Wystąpienie prof. Legockiego, przewodniczącego zarządu Polskiego Towarzystwa Biochemicznego

Dzień wcześniej uczestnicy spotkali się na uroczystej kolacji w restauracji Unicorn na terenie Hipodromu w Sopocie. Płynęły ożywione rozmowy, a wieczór uświetniła muzyka zespołu Detko Band, tańce trwały prawie do północy. Trzeci Kongres BIO2018 należy uznać zatem za bardzo udany.

Na koniec chcielibyśmy podziękować sponsorom i honorowym patronom tego wydarzenia, do których należeli: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (ufundowało grant na upowszechnianie nauki dla BIO2018), Prezydent Miasta Gdańska, uczelnie gdańskie (UG, PG i GUMed), firmy: Merck (główny sponsor) i Anchem („Złoty sponsor”) oraz naukowe organizacje polskie i międzynarodowe: PAN, FNP, EMBO, FEBS, STARBIOS2- HORIZON 2020, FPWS oraz partnerzy medialni (trojmiasto.pl, biotechnologia.pl i Radio Gdańsk).

Streszczenia Kongresu BIO2018 znajdują się w tomie 65 (Supplement 2/2018) czasopisma *Acta Biochimica Polonica* (www.actabp.pl).

prof. Andrzej C. Składanowski, MWB UG i GUMed
 prof. Ewa Łojkowska, MWB UG i GUMed
 prof. Zofia Mazerska, PG

Profesor R. Owczuk w Radzie Transplantacyjnej

Prof. dr hab. Radosław Owczuk, kierownik Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii GUMed, konsultant krajowy w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii został powołany przez Ministra Zdrowia w skład krajowej Rady Transplantacyjnej na kadencję 2018-2022. Celem działania Rady jest współpraca z Ministrem przy wypracowaniu i doskonaleniu rozwiązań prawnych i organizacyjnych w zakresie pobierania, przechowywania i przeszczepiania komórek, tkanek oraz narządów. ■

IN MEMORIAM

Zygmunt Chodorowski (1938-2018)

9 października 2018 r. na cmentarzu parafialnym w Sierpcu pożegnaliśmy prof. Zygmunta Chodorowskiego – wybitną postać polskiej medycyny, specjalistę chorób wewnętrznych, geriatry oraz toksykologii klinicznej.

Profesor Zygmunt Chodorowski urodził się w Świącianach (obecnie Litwa) 16 lutego 1938 r. Jego rodzicami byli Bronisław Chodorowski, lekarz weterynarii, porucznik rezerwy WP oraz Wanda Chodorowska z d. Parafianowicz, nauczycielka gimnazjum. W 1939 r. na ziemię święciańską wkroczyła armia czerwona. – W drugim roku życia władza radziecka uznała mnie i moją matkę za osoby niebezpieczne dla nowego systemu i przetransferowały nas kilka tysięcy kilometrów na wschód, do Północnego Kazachstanu – wspominał profesor Chodorowski we *Wspomnieniach Sybiraka* na łamach Nowego Gońca Knyszyńskiego w 2015 r., w 75 rocznicę zbrodni katyńskiej. W tym miejscu należy wspomnieć, że zarówno ojciec Profesora – Bronisław Chodorowski, jak również jego stryj – Józef Chodorowski, doktor medycyny, porucznik WP, którzy brali udział w kampanii wrześniowej oraz wuj Piotr Parafianowicz, podpułkownik WP, zostali w 1939 r. internowani przez władzę radziecką i podzielili los tysięcy polskich oficerów zamordowanych w Katyniu.

Docelowym miejscem przeznaczenia Profesora i Jego matki stało się osiedle przy kolei żelaznej o dźwięcznej nazwie Kara-Guga. Z owego okresu ponurego zesłania przetrwały jedynie – oderwane okruszki pamięciowe, bowiem umysł niechętnie powracał do czasu głodu i nędzy – wspomina Profesor. Zapamiętał on ziemiankę przykrytą jednospadową strzechą z małym okienkiem i ubitym klepiskiem, która stanowiła mieszkanie dla czworga dorosłych osób i dwuletniego wroga władzy radzieckiej, kopciółkę – zapalony knot zręcznie umieszczony w naczyniu z naftą, pchły, które były zręczniejsze od przyszłego profesora, kozę - żywicielkę i krótkie lata, podczas których uprawiano ziemniaki i cebulę oraz długie syberyjskie, mroźne zimy. Pomimo tych trudnych, nieludzkich warunków Polacy trwali we wspólnocie wykazując hart ducha i przywiązanie do wyniesionych z ojczystego kraju patriotyzmu i tradycji. *Wzorowo układała się również koegzystencja z miejscową ludnością wielu nacji. Tak było również zimą 1943 r., kiedy w Kara-Gudze zjawili się nowi przybysze, tym razem deportowani z Kaukazu. Też zimy 1943 roku zebrano dzieci z osiedla i pokazano im film z zakończonej zwycięsko epopei stalingradzkiej. Po zakończeniu pokazu wręczono każdemu dziecku po jednym cukierku. Jaka to była rozkosz trzymać w ustach pierwszy w życiu najprawdziwszy cukierek – wspomina Profesor. W czerwcu 1945 r. Profe-*

sor obserwował dużo transportów wojskowych, które jechały na wschód. Zapamiętał Polaka ochotnika walczącego w szeregach armii radzieckiej, który podarował mu widokówkę z dedykacją.

*Wreszcie w maju 1946 roku nadszedł długo oczekiwany czas powrotu do kraju. Podróż pociągiem była długa i niebezpieczna, wiodła przez drewniane mosty na szerokich rzekach Syberii, serpentyny i wzniosłe zbocza Uralu. Wreszcie Brześć i kąpiel w publicznej łaźni. Droga okrężną dotarliśmy w środku nocy do Sierpca, gdzie przywitała nas ciocia, doktor Honorata Chodorowska i umieściła w jednym z pokoiów swego domu. W posłowie *Wspomnień Sybiraka* profesor Chodorowski pisze, że był jednym z trojga szczęśliwców spośród dziewięciu pojmanych przez Sowieców rodziny Chodorowskich i Parafianowiczów, którzy wrócili do kraju, Dalszy ciąg bardziej dojrzałego dzieciństwa przebiegał podobnie, jak moich rówieśników w ówczesnej Polsce.*

Profesor szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończył w Sierpcu. W 1955 r. otrzymał świadectwo dojrzałości i po pomyślnie zdanym egzaminie wstępnym rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku. W 1962 r. uzyskał dyplom lekarza z wyróżnieniem i rozpoczął staż podyplomowy w Państwowym Szpitalu Klinicznym nr 1 w Gdańsku. Odtąd Profesor Zygmunt Chodorowski całe swoje życie zawodowe związał z Uczelnią i Szpitalem Klinicznym.

W latach 1963-1970 zatrudniony był w II Klinice Chorób Wewnętrznych kierowanej przez prof. Jakuba Pensona (początkowo na etacie technicznym, następnie dydaktyczno-naukowym). W 1968 r. obronił pracę doktorską pt. *Wartość diagnostyczna próby angiotensynowej Kaplana-Silaha w nadciśnieniu tętniczym o różnej etiologii*. Pierwszy stopień specjalizacji z zakresu chorób wewnętrznych uzyskał w 1967 r., natomiast drugi stopień w 1971 r. W komisjach egzaminacyjnych zasiadali wówczas prominentni interniści tamtych lat, profesorowie: Jakub Penson, Marian Górski, Leon Tenczyński, Mieczysław Gamski i inni. Organizatorem egzaminów państwowych była wówczas Uczelnia. Po reorganizacji Kliniki i powołaniu Instytutu Chorób Wewnętrznych w 1970 r., Profesor Chodorowski, bez prawa wyboru, rozpoczął pracę w Klinice Chorób Nerek Instytutu Chorób Wewnętrznych, kierowanej przez docenta, następnie profesora dr. hab.

Andrzeja Manitusa. W tym czasie profesor Chodorowski prowadził badania u chorych ze zwyrodnieniem wielotorbielowatym nerek (WZN). W 1980 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego na podstawie pracy *Niektóre aspekty kliniczne i patofizjologiczne wielotorbielowatego zwyrodnienia nerek*. W pracy tej wykazał m.in. że ok. 25% chorych z WZN w okresie sprawnej czynności tego narządu, występuje niedosłuch dźwiękoodbiorczy, podobnie jak ma to miejsce w zespole Alporta. Za największy sukces swojej pracy Profesor uważał, opracowanie modelu do badania leków obniżających ciśnienie w świetle torbieli nerek wielotorbielowatych w warunkach *in vitro*.

Miałem przyjemność współpracować z Profesorem od 1978 r. przez kilka lat, doceniałem jego dociekliwość i zaangażowanie w prowadzenie badań. Z wielkim zaangażowaniem zbierał informacje o pacjentach z WZN, posługiwał się oryginalnymi metodami pracy, zawsze zamyślony z własnym zdaniem na każdy temat. Uparcie rozwijał znajomość języków obcych; prowadząc konwersacje z pracownikami i studentami. Zdarzało się również, że stosował niekonwencjonalne metody diagnostyczne i terapeutyczne.

W 1990 r., w wyniku wygranego konkursu, objął stanowisko Kierownika I Kliniki Chorób Wewnętrznych i Ostrych Zatruc, która w następnych latach zmieniała nazwę na Klinikę Chorób Wewnętrznych, Toksykologii Klinicznej i Geriatrii. Pozostał na tym stanowisku do chwili przejścia na emeryturę w 2008 r. W tym okresie kolejno piastował od 1992 stanowisko profesora nadzwyczajnego AMG, a profesora zwyczajnego od 2007 r. Tytuł naukowy profesora nauk medycznych otrzymał z rąk prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego w 2003 r. Profesor kontynuował swój rozwój zawodowy, uzyskując w 1993 r. II stopień w dziedzinie geriatrii, a w 1998 r. II stopień w dziedzinie toksykologii klinicznej. W tych też dziedzinach prowadził pracę naukową. Zajmował się: toksycznością gąski zielonej, używaniem substancji psychoaktywnych wśród studentów 8 uczelni Trójmiasta, leczeniem nadciśnienia u ludzi w podeszłym wieku (badanie HYVET). Jest autorem ponad 190 publikacji w piśmiennictwie krajowym i zagranicznym, w tym ok. 100 prac oryginalnych. Główne problemy praktyczne w geriatrii przedstawił w dwóch monografiach. Podręczniki te służą studentom wydziału lekarskiego i lekarzom specjalizującym się w dziedzinie geriatrii. Ponadto jest autorem 5 rozdziałów w podręcznikach akademickich. Był promotorem 5 dysertacji na stopień doktora nauk medycznych i opiekunem 1 habilitacji. Pod jego kierunkiem wielu lekarzy uzyskało specjalizację w dziedzinie chorób wewnętrznych, toksykologii klinicznej i geriatrii. W czasie długoletniej działalności naukowej Profesor wykonał kilkanaście prac, których wyniki są na światowym poziomie.

Profesor Zygmunt Chodorowski aktywnie działał na rzecz towarzystw naukowych oraz społeczności Pomorza i ziemi elbląskiej. W latach 1985-1998 był konsultantem wojewódzkim w dziedzinie chorób wewnętrznych na terenie ówczesnego województwa elbląskiego, konsultantem regionalnym ds. geriatrii i toksykologii klinicznej w latach 1995-2002.

Prof. Zbigniew Chodorowski (z lewej) i prof. Zbigniew Zdrojewski podczas Wigilii 2017 r.

Pełnił funkcję prezesa Gdańskiego Oddziału TIP (1995-2001) i sekcji Geriatrii PTL. Zasiadał w komitetach redakcyjnych: *Gerontologii Polskiej* (1995-1999) i *Przeglądu Lekarskiego*. Był recenzentem brytyjskiego czasopisma geriatrycznego *Age and Ageing* oraz *Medical Science Monitor*. Brał udział w Komisji Egzaminacyjnej PES w zakresie toksykologii klinicznej i przewodniczył Komisji Akredytacyjnej ds. Ośrodków Toksykologii Klinicznej. Jako jeden z dwóch ośrodków w Polsce wprowadził nową metodę dializy albuminowej MARS wykorzystywanej w leczeniu ostrej i zaostrzeń przewlekłej niewydolności wątroby spowodowanej działaniami czynników toksycznych.

W dowód uznania za wszechstronną działalność Profesor był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi. Był także wielokrotnie nagradzany przez władze AMG nagrodami zespołowymi i indywidualnymi. Prywatnie profesor Chodorowski był osobą pogodną (pomimo życiowego doświadczenia), zrównoważoną, życzliwą i uczynną, konsekwentnie realizującą wyznaczone przez siebie cele. Interesował się wieloma sprawami i miał setki pomysłów (każdy na wagę nagrody Nobla). Cenił sobie podróże krajowe i zagraniczne (w 1968 r. jako lekarz okrętowy PLO odbył podróż na Daleki Wschód). Był humanistą i myślicielem. Zbierał aforyzmy wielkich filozofów, pisarzy, ludzi kultury, medycyny, polityków oraz przywódców religijnych i świętych. Uzupełnił je o własne myśli wzbogacone. Zostały one wydane w 2016 r. w tomiku zatytułowanym *Aforyzmy i myśli wzbogacone*. Najlepiej jednak poglądy Profesora na wiarę, medycynę, kulturę oraz duchowość Autora odzwierciedla tomik *Aforyzmy i myśli pogłębione* wydany w lipcu 2017 r. *Zamiarem Autora było stworzenie na podstawie własnego doświadczenia życiowego licznych, wielowątkowych sentencji, często o charakterze informacyjnym* – pisze Profesor we wstępie do publikacji. Całość zaopatrzona jest inwokacją *Tylko pod krzyżem, tylko pod tym znakiem Polska jest Polską, a Polak Polakiem* – Adam Mickiewicz. Jak pisze Profesor w *Aforyzmach emerytura to stałe wakacje, ale pełne zobowiązań*. Dlatego do końca był

bardzo aktywny, o czym mogli przekonać się asystenci Kliniki kompletujący literaturę naukową na różne tematy. Był również uważnym obserwatorem życia społecznego i politycznego. *Wobec zaostrenia walki o wartości etyczne i moralne* Profesor poświęcił wiele myśli. We wstępie do trzeciego tomiku *Aforyzmy, myśli i fakty* wydanego w listopadzie 2017 r. Autor pisze, że spędził z matką sześć lat na Syberii, a w Rosji sowieckiej zginęło sześciu członków najbliższej rodziny. Stąd każde aprobowanie lewicującej zmiany demokracji liberalnej budzi w nim sprzeciw i potępienie, zaś idee prezentowane przez kościół katolicki są mu najbliższe. Tomik poprzedza wypowiedź Józefa Piłsudskiego *Naszą największą siłą jest wiara, Strzeżcie jej i rozwijajcie ją*. Ten ostatni tomik aforyzmów i myśli kończy zdanie *zegar może się zatrzymać, czas nigdy*.

Czas Profesora minął. Do końca marca 2018 r. był bardzo aktywny, odwiedzał nas w Klinice (pomagaliśmy mu w sprawach życiowych), utrzymywał liczne kontakty z przyjaciółmi. Załamało Go ciężkie zapalenie płuc przebiegające z ostrą

niewydolnością oddechową. Udało się Profesorowi ustabilizować i wyprowadzić ze stanu zagrożenia życia. Potem nastąpiła długa rehabilitacja, nigdy jednak zdrowie Profesora nie wróciło do stanu wyjściowego. Ostatnie miesiące spędził w domu opieki Goldental, otoczony gronem przyjaciół i ludzi mu życzliwych. Odbierałem Go jako człowieka spełnionego, gotowego na dalszą drogę i życie w wieczności. Pozostaliśmy z jego myślami i aforyzmami.

Wszystkim, którzy towarzyszyli Profesorowi Zygmuntowi Chodorowskiemu w ostatnich miesiącach ziemskiej wędrówki serdecznie dziękuję i dedykuję *Aforyzmy i myśli pogłębione*. Autor liczy na zrozumienie przedstawionej tam postawy przez Czytelników o podobnych lub zbliżonych losach (ze wstępu do III tomiku *Aforyzmy, myśli, fakty*, 2017 r.).

prof. Zbigniew Zdrojewski,
Katedra i Kliniki Chorób Wewnętrznych,
Chorób Tkanki Łącznej i Geriatrii

Goście z Wilna w Gdańsku

Pod koniec września w Gdańsku odbyło się VII już spotkanie *Vilnius-Gdansk Meeting on Hypertension, Kidney Disease and Cardiovascular Protection*. Po raz kolejny do Gdańska na zaproszenie Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego przyjechali reprezentanci Uniwersytetu Wileńskiego by wspólnie rozmawiać i dzielić się doświadczeniami. Gospodarzami obrad tradycyjnie byli **prof. Marius Miglinas** z Uniwersytetu Wileńskiego oraz **prof. Krzysztof Narkiewicz** reprezentujący Gdański Uniwersytet Medyczny. W Sympozjum udział wzięli również rektor GUMed **prof. Marcin Gruchała**. W podzielonych na bloki tematyczne obradach nie zabrakło tematów z pogranicza chorób sercowo-naczyniowych i psychiatrii oraz neurologii, komentarza do najnowszych wytycznych Towarzystw Europejskich – nadciśnieniowych, omdleń czy postępowania w ostrym udarze mózgu.

W sesji nefrologicznej pod przewodnictwem prof. Andrzeja Chamieni i dr. Laurynasa Rimševičiusa usłyszeliśmy wykład o ocenie ryzyka u pacjentów po przeszczepieniu nerki oraz wadach i zaletach różnych rodzajów leczenia nerkozastępczego. Nowością była sesja prowadzona przez prof. Joannę Kwiatkowską i prof. Augustinę Jankauskienę poświęcona specyfice wad wrodzonych serca i koarktacji aorty w młodszych grupach pacjentów.

Wieczór po sympozjum poświęcony był mniej formalnej integracji środowisk wileńskiego i gdańskiego w czasie kolacji z widokiem na Motławę i panoramę Starego Miasta.

Następnego dnia w południe, dzięki nowo otwartemu połączeniu lotniczemu, nasi goście wrócili do Wilna, zostawiając zaproszenie na kolejne 8 spotkanie w Wilnie we wrześniu przyszłego roku. ■

Otolaryngolodzy spotkali się w Dolinie Charlotty

VIII Jesienne Spotkanie Otolaryngologów odbyło się w dniach 5-6 października br. w Dolinie Charlotty. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: M. Struk, marszałek województwa pomorskiego, prof. M. Gruchała, rektor GUMed oraz prof. H. Skarżyński, krajowy konsultant ds. otolaryngologii. Miało ono charakter ponadregionalny, uczestniczyło w nim ponad 120 otorynolaryngologów z Pomorza, Kujaw, Wielkopolski oraz Warmii i Mazur. Spotkanie było podzielone na trzy sesje. Pierwsza była poświęcona narządowi wężu. Niezwykle interesujący wykład o anatomii tego narządu wygłosił prof. J. Moryś (GUMed), zaś o jego fizjologii i patologii opowiadał wybitny znawca tych zagadnień prof. A. Obrębowski (UM w Poznaniu). Sesję zakończyło wręczenie Lauru Laryngologii Pomorskiej, wyróżnienia przyznanego przez Zarząd Oddziału Pomorskiego PTORL – Chirurgów Głowy i Szyi, dwóm wybitnym profesorom, nauczycielom wielu pokoleń lekarzy naszej specjalności: prof. J. Jordanowi oraz prof. A. Obrębowskiemu. Wręczenie poprzedziły laudacje wygłoszone przez uczniów

i następców laureatów – prof. J. Kuczkowskiego (GUMed) oraz doc. A. Sekulę (UM w Poznaniu). W drugiej sesji mogliśmy wysłuchać wykładów m.in. doc. Ł. Krakowczyka (IO w Gliwicach) o nowoczesnych możliwościach rekonstrukcyjnych w zaawansowanych nowotworach narządów głowy i szyi, prof. K. Kochanka (IFiPS w Kajetanach) na temat badania słuchu z użyciem tympanometrii szerokopasmowej oraz prof. P. Burduka (UMK CM w Bydgoszczy) o spersonalizowanym leczeniu przewlekłego zapalenia zatok. Z naszego ośrodka pochodzili dwa wykłady – dr. W. Brzoznowskiego o wciąż aktualnym problemie anginy oraz dr. D. Stodulskiego o wartości badania „węzła wartownika” w rakach ślinianek. Niezwykle ciekawa była trzecia sesja zorganizowana w formie konkursu. Młodzi adepci otorynolaryngologii – mogli przedstawić w niej swoje pierwsze opisy przypadków, przygotowane pod okiem opiekunów specjalizacji. Prezentacje były oceniane przez komisję, w której brano pod uwagę zarówno merytoryczne, jak i estetyczne walory prac. Komisja i zebrani bardzo wysoko

Gratulacje od prof. J. Morysia, prof. A. Stażyńskiej, prof. J. Kuczkowskiego, prof. W. Narożnego oraz prof. P. Burduka dla prof. J. Jordana z okazji otrzymania Lauru Laryngologii Pomorskiej

Od prawej prof. J. Jordan, prof. A. Obrębowski, doc. A. Sekula oraz doc. A. Skorek

ocenili wszystkie przedstawione przypadki. Wyróżnienia przyznano lek. M. Licznarskiej-Kreczko oraz P. Lemskiemu. Nagrodami dla wszystkich uczestników sesji były opłaty uczestnictwa w zjazdach krajowych z otorynolaryngologii w 2019 r.

Całe spotkanie przebiegło w niezwykle sympatycznej atmosferze, a merytoryczne dyskusje prowadzone po wykładach nierzadko przenosiły się do kularów. Uczestnicy podkreślali zarówno bardzo interesujący program spotkania, jak i jego doskonałą organizację, która nie byłaby możliwa bez wsparcia działań Zarządu Oddziału Pomorskiego PTORL przez dr. med. M. Gromnickiego, ordynatora Oddziału Otolaryngologii w Słupsku. Wszyscy uczestnicy spotkania zadeklarowali chęć przyjazdu do Doliny Charlotty za rok.

dr hab. med. Andrzej Skorek,
przewodniczący Oddziału Pomorskiego
Polskiego Towarzystwa Otolaryngologów –
Chirurgów Głowy i Szyi

Refleksje prof. Piotra Szefera w kontekście jego wyróżnienia Medalem im. Wiktora Kemuli

W nawiązaniu do informacji dotyczącej przyznania mi Medalu im. Wiktora Kemuli z tytułu wybitnych osiągnięć naukowych w zakresie chemii analitycznej, chciałbym wspomnieć, że wśród laureatów z Polski odznaczonych medalami PTChem, m.in. w zakresie chemii analitycznej, fizycznej, nieorganicznej i organicznej znajdują się również wybitni naukowcy pracujący w renomowanych zagranicznych ośrodkach naukowo-badawczych, m.in. zatrudnieni w University of Cambridge czy Imperial of College London (Wielka Brytania), University of Waterloo (Kanada), Kent State University (USA).

w latach 1961-1996 kierownik Katedry Chemii Nieorganicznej i Analitycznej Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej w Warszawie, pod pieczę którego odbywałem we wrześniu 1976 r. staż naukowy w zakresie stosowania nowoczesnych technik polarograficznych. Wówczas miałem sposobność pogłębienia swoich umiejętności analitycznych, które zaowocowały opracowaniem metody pośredniego oznaczania jonów Th(IV), opublikowanej na łamach prestiżowego czasopisma *Fresenius Zeitschrift für Analytische Chemie* (Szefer P., 1977, 287, 46-48; aktualnie *Analytical & Bio-*

Uroczystemu wręczeniu mi Medalu w dniu 18.09.2018 r. towarzyszyła laudacja, a po wygłoszeniu wykładu plenarnego podziękowałem Polskiemu Towarzystwu Chemicznemu i Komitetowi Chemii Analitycznej PAN za przyznanie zaszczytnego wyróżnienia.

Otóż Patron tegoż medalu, jak wspomniano w informacji nt. tego wyróżnienia w poprzednim numerze *Gazety AMG*, pracował u twórcy polarografii Jaroslava Heyrovskiego – późniejszego laureata Nagrody Nobla w 1959 r., co zaowocowało ich późniejszą przyjaźnią.

W kontekście tak szczególnego wydarzenia zawodowego, trudno mi się oprzeć przywołaniu niektórych okoliczności, nasuwających pewne skojarzenia i refleksje.

Zastosowałem bliską profesorowi W. Kemuli metodę polarograficzną przy wykonywaniu swojej pracy doktorskiej. Co więcej, jednym z recenzentów dysertacji był uczeń i doktorant profesora Wiktora Kemuli, a mianowicie profesor Jerzy Chodkowski, z wykształcenia chemik,

analytical Chemistry, IF = 3,307). W recenzji autorstwa prof. J. Chodkowskiego dotyczącej pracy doktorskiej wykonanej przeze mnie pod opieką ówczesnego kierownika Katedry Chemii Analitycznej, prof. Stanisława Ostrowskiego, z wykształcenia chemika, znajduje się m.in. konkluzja, że *Autor wniósł elementy nowości naukowej w zakresie analizy chemicznej, proponując nową metodę polarograficznego oznaczania śladowych ilości toru oraz wprowadzając modyfikacje do kolorymetrycznych i polarograficznych metod oznaczania śladowych ilości uranu oraz uranu i toru obok siebie*. Fakt ten, w połączeniu z artykułem nt. krytycznego światowego przeglądu technik polarograficznego oznaczania jonów U(VI), który ukazał się drukiem w renomowanym periodyku naukowym *Microchimica Acta* (Wien) (Szefer P., 1979, 71 (5-6), 463-476; aktualnie IF = 5,707) przyczynił się do ugruntowania mojej pozycji naukowej w gdańskim środowisku chemików analityków, jako specjalisty w zakresie analizy polarograficznej pierwiastków śladowych, a w szczególności uranu i toru.

W tym miejscu należałoby również z wdzięcznością wspomnieć o dwóch innych osobistościach naukowych, tym razem pochodzących z zagranicy, a mianowicie o prof. Johannie Korkischu oraz prof. Geraldzie J. Wasserburgu. Profesor J. Korkisch z Instytutu Chemii Analitycznej Uniwersytetu Wiedeńskiego (Austria), z wykształcenia chemik i fizyk w znaczącym stopniu zainspirował i ukierunkował mnie tematycznie w pierwszej połowie lat 70. ubiegłego wieku. Już wtedy Profesor był światowej klasy uczonym w zakresie technik separacyjnych licznej grupy pierwiastków, w tym uranu i toru, głównie z zastosowaniem żywic jonowymiennych. Profesor jest autorem fundamentalnych monografii książkowych wyda-

nych przez renomowanych wydawców, m.in. Springer-Verlag, Pergamon Press, CRC Press – Taylor & Francis, a także licznych, nowatorskich prac publikowanych na łamach prestiżowych czasopism naukowych, m.in. *Nature*, *Analytical Chemistry* oraz autorem amerykańskich patentów. Stosował techniki polarograficzne do oznaczenia m.in. uranu w zróżnicowanych próbkach środowiskowych. Właśnie przełomowym momentem w działalności badawczej było obdarowanie mnie przez profesora J. Korkischa, po zainicjowanej przeze mnie wymianie korespondencji, monumentalną książką opracowaną we współpracy z profesorami F. Hechtem i H. Sorantinem zatytułowaną *Handbuch der Analytischen Chemie: Elemente der Sechsten Nebengruppe – Uran* (Springer Verlag, 1972, 535 pp.). Co więcej, Profesor opatrzył swoje dzieło dedykacją. Ten własnoręczny wpis miał wówczas niebagatelne znaczenie motywacyjne.

Innym uczynym, który również wywarł pozytywny wpływ poprzez dostarczenie silnego bodźca, wyzwalającego impuls stymulujący w realizacji zadań analitycznych był wymieniony już wcześniej profesor Gerald J. Wasserburg z Kalifornijskiego Instytutu Technologicznego (USA). Szczególnie znane na świecie były Jego wybitne osiągnięcia w zakresie analityki i geochemii izotopowej, kosmochemii oraz astrofizyki. Kierowany przez niego zespół naukowy dysponujący wówczas na świecie unikatowym warsztatem instrumentalnym, tj. „Lunatic” spektrometrem przeprowadzał analizy składu izotopowego pierwiastków z grupy aktywności, w tym uranu i toru, w próbkach meteorytów i gruntu księżycowego pochodzących z amerykańskiej misji kosmicznej Apollo 11 (lipiec 1969 r.). Profesor G.J. Wasserburg wraz ze swoją grupą badawczą wniósł bezprecedensowy wkład w ustaleniu chronologii dla Księżyca wysuwając hipotezę o Późnym Wielkim Bombardowaniu (LHB) w Układzie Słonecznym ok. 4 mld lat temu. Wyniki unikatowych badań zostały opublikowane w licznych prestiżowych czasopismach, m.in. w *Science* i *Nature*. Został On wyróżniony honorowymi tytułami naukowymi oraz prestiżowymi odznaczeniami rangi międzynarodowej, w tym m.in. dwukrotnie *NASA Distinguished Public Service Medal* (1972 r., 1978 r.) i *Gold Medal of the Royal Astronomical Society* (1991 r.). Miałem okazję wnikliwego zapoznania się z licznymi pracami Jego autorstwa

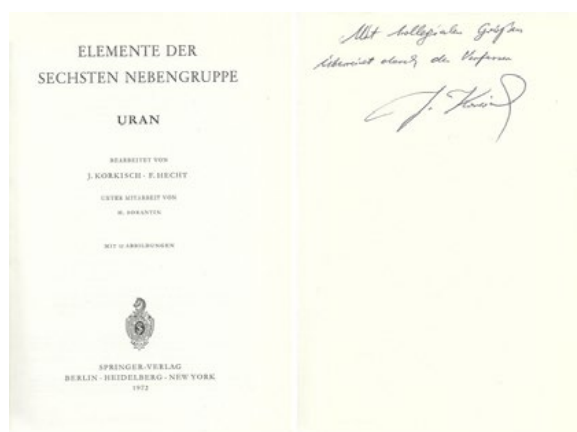

i to w szczególnych okolicznościach. Na wystosowaną przeze mnie prośbę przesłania jednej z wielu wysoce wartościowych publikacji, błyskawicznie nadeszła opasła przesyłka pocztowa zawierająca imponująco bogaty pakiet artykułów, stanowiących praktycznie kompletny dorobek publikacyjny Profesora. Dokładne przestudiowanie ich treści, utwierdziło mnie w przekonaniu, że fascynująca i godną zainteresowania problematyką jest właśnie przydatność składu izotopowego aktywności, w szczególności uranu i toru w naukach geochemicznych. Było to dla mnie silnym impulsem do pogłębionego przeglądu piśmiennictwa światowego, również w zakresie oceanografii chemicznej, co w konsekwencji skutkowało opracowaniem przeze mnie cyklu obszernych artykułów poglądowych liczących łącznie ok. 300 stron druku, opublikowanych w krajowych czasopismach, z uwzględnieniem perspektyw pozyskiwania uranu z wód oceanicznych na skalę przemysłową wobec pogłębiającego się w tamtych czasach deficytu jego tradycyjnych zasobów światowych. Moją intencją było również spopularyzowanie tej oryginalnej i fascynującej tematyki badawczej wśród krajowej społeczności naukowej.

Dzięki kontaktom z ww. osobowościami naukowymi możliwe było kontynuowanie frapującej przygody z chemią analityczną, jako dyscypliną naukową niezmiernie przydatną, m.in. w naukach farmaceutycznych, której pozostałem wierny do chwili obecnej.

Dziękuję dr. Piotrowi Bieńkowskiemu z Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego, redaktorowi naczelnemu czasopisma naukowego *Analityka* (Malamut) za udostępnienie 2 zdjęć, które wykonał w czasie ceremonii wręczenia Medalu. Oba zdjęcia zostały zaprezentowane w notce okolicznościowej na stronie internetowej GUMed, a jedno z nich zostało zamieszczone w niniejszym artykule oraz na str. 7 w numerze 11 *Gazety AMG*.

prof. Piotr Szefer,
Katedra i Zakład Bromatologii

Nagrody jubileuszowe UCK

Jubileusz długoletniej pracy obchodzą:

20 lat

- Krystyna Gorczyca
- Sabina Stolc

25 lat

- Elżbieta Jeremicz
- Grażyna Jędrzejczak-Yuksek
- Ryszard Kuberna
- Katarzyna Mallek
- Agnieszka Spadlińska
- Anna Szablowska
- Katarzyna Walkowska

30 lat

- Bożena Gwiazda
- Bożena Komsta
- Miłosz Kościelski
- Anna Mikucka

35 lat

- Zofia Waszinska
- dr hab. Jolanta Wierzbą

40 lat

- Krzysztof Górecki

KADRY GUMed

Stopień doktora habilitowanego otrzymali:

- dr hab. Magdalena Jankowska
- dr hab. Maciej Kempa

Na stanowisku adiunkta zatrudniono:

- dr hab. Elżbietę Senkus-Konefkę
- dr. med. Macieja Śledzińskiego

Na stanowisku starszego wykładowcy zatrudniono:

- mgr Beatę Frankowicz-Gasiul
- dr med. Justynę Sidor-Kaczmarek
- dr. med. Macieja Świerblewskiego

Jubileusz długoletniej pracy w GUMed obchodzą:

20 lat

- dr n. chem. Mariusz Baran
- dr med. Anna Borkowska
- dr med. Rafał Gałęska

25 lat

- dr hab. Ewa Łzycka-Świeszewska, prof. nadzw.
- dr hab. Marcin Matuszewski, prof. nadzw.
- lek. Monika Nowalińska

30 lat

- dr hab. Przemysław Kowiański, prof. nadzw.
- prof. dr hab. Maria Łuczkiwicz

35 lat

- mgr Hanna Bednarczyk-Szulc
- mgr Grzegorz Redlarski

40 lat

- dr Aleksandra Chmielewska

45 lat

- prof. dr hab. Marek Wesołowski

Pracę w Uczelni zakończyli:

- dr hab. Hanna Bielarczyk, prof. nadzw.
- dr med. Zbigniew Bohdan
- dr med. Tomasz Buss
- Bożena Butowska
- dr n. przyr. Barbara Damasiewicz
- mgr Krzysztof Grabowski
- dr med. Małgorzata Jelitto-Górska
- prof. Paweł Kozłowski
- Michał Niewiadomski
- dr med. Ewa Raniszewska
- dr med. Wojciech Skrzypczak
- dr n. przyr. Krystyna Szmaja
- dr med. Krzysztof Szyszko
- dr med. Paweł Twardowski
- dr med. Aleksandra Wilkowska
- mgr Wojciech Wiśniewski
- dr med. Piotr Woźniacki

Zmiany w zakresie pełnienia funkcji kierowników jednostek organizacyjnych:

- Z dniem 31.10.2018 r. funkcję kierownika Zakładu Medycyny Laboratoryjnej przestała pełnić dr hab. Hanna Bielarczyk, prof. nadzw.
- Z dniem 1.11.2018 r. dr hab. Agnieszce Jankowskiej-Kulawy powierzono funkcję kierownika Zakładu Medycyny Laboratoryjnej.

NOWI DOKTORZY

Na Wydziale Lekarskim

Stopień doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie medycyny uzyskali:

dr n. med. Magdalena Maria JANKOWSKA – adiunkt Katedry i Kliniki Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych GUMed, praca pt. *Związek między leczeniem nerkozastępczym a niedożywieniem i jego konsekwencje kliniczne u chorych z przewlekłą chorobą nerek*, Rada Wydziału Lekarskiego 18 października 2018 r. nadała stopień doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie medycyny – nefrologia,

dr n. med. Maciej Andrzej KEMPA – starszy wykładowca Kliniki Kardiologii i Elektroterapii Serca II Katedry Kardiologii GUMed, praca pt. *Współczesne leczenie powikłań i niepowodzeń elektroterapii serca u pacjentów z wszczepialnymi urządzeniami kardiologicznymi*, Rada Wydziału Lekarskiego 18 października 2018 r. nadała stopień doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie medycyny – kardiologia;

Stopień doktora nauk medycznych w zakresie biologii medycznej uzyskały:

mgr Paulina Joanna LANGA – b. doktorant Studiów Doktoranckich, Zakład Immunologii Klinicznej i Transplantologii Katedry Immunologii GUMed, praca pt. *Ekspresja markerów różnicowania komórek macierzystych naskórka w warunkach hodowli in vitro – implikacje dla terapii komórkowych*, promotor – prof. dr hab. Piotr Trzonkowski, Rada Wydziału Lekarskiego 18 października 2018 r. nadała stopień doktora nauk medycznych w zakresie biologii medycznej,

mgr Katarzyna GRUŻEWSKA – doktorant Studiów Doktoranckich, Zakład Medycyny Laboratoryjnej Katedry Biochemii Klinicznej GUMed, praca pt. *Rola związków wanadu w regulacji funkcji płytek krwi u pacjentów z cukrzycą*, promotor – dr hab. Hanna Bielarczyk, prof. nadzw. GUMed, Rada Wydziału Lekarskiego 15 listopada 2018 r. nadała stopień doktora nauk medycznych w zakresie biologii medycznej. ■

Pamięci hm. prof. Marii Hrabowskiej

Uroczystość wmurowania w ścianę Domu Harcerza w Gdańsku tablicy upamiętniającej postać harcmistrzyni prof. Marii Hrabowskiej (1936-2008) odbyła się 10 listopada br. Prof. Maria Hrabowska urodziła się w Poznaniu, maturę uzyskała w 1953 r. w Gdyni i rozpoczęła studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku. Dyplom lekarza uzyskała w 1960 r. Jako specjalista patomorfolog kierowała przez wiele lat Pracownią Patomorfologii Klinicznej I Kliniki Położnictwa i Chorób Kobięcych AMG, osiągając kolejne szczeble kariery akademickiej, tytuł naukowy profesora otrzymała w 1993 r. Od 1957 r. była członkiem Kręgu Starszoharcerskiego „Westerplatte” przy Akademii Medycznej w Gdańsku. Po okresie przerwy powróciła do harcerstwa i została harcmistrzynią w 1982 r. Aktywnie zaangażowała się w odnowę harcerstwa po 1989 r. W latach 1996-2001 pełniła funkcję przewodniczącej ZHP.

Za swoją działalność społeczną i naukową została uhonorowana wysokimi odznaczeniami państwowymi Krzyżem Komandorskim i Krzyżem Oficerskim

Orderu Odrodzenia Polski, medalem Komisji Edukacji Narodowej i innymi odznaczeniami. Zmarła 14 lipca

2008 r. Została pochowana z honorami wojskowymi na cmentarzu Witomińskim w Gdyni. ■

Dokąd zmierza współczesna patologia?

Patologia jest dziedziną medycyny, która łączy nauki teoretyczne z dziedzinami klinicznymi, zajmując się, m.in. wyjaśnianiem przyczyn i skutków chorób. Praktyczna rola patologa w procesie diagnostyczno-terapeutycznym polega w chwili obecnej nie tylko na postawieniu rozpoznania, ale także na określeniu czynników mogących determinować przebieg danego schorzenia, jak również wpływających (np. w chorobach onkologicznych) na sposób zastosowanego leczenia. Niniejszy artykuł ma na celu scharakteryzowanie procesu diagnostyki histopatologicznej, który różni się znacząco od tego, co jeszcze niedawno było standardową metodą diagnostyczną w tej dziedzinie.

Rozpoznanie histopatologiczne stanowi efekt analizy zmian morfologicznych w pobranych tkankach, niekiedy także materiale tworzonym przez pobrane pojedyncze komórki ze zmienionych narządów (badanie cytopatologiczne), dokonywany przez patomorfologa. Nieodzownym elementem tego procesu jest ścisła konfrontacja badania mikroskopowego z obrazem klinicznym (objawami, odchyleniami w badaniach laboratoryjnych itp.). Ten związek przed ponad 50 laty był określony przez prof. Laskowskiego terminem histoklinika i w dalszym ciągu stanowi podstawę klasycznej diagnostyki histopatologicznej. Ocena zmian w badaniu mikroskopowym polega na interpretacji obserwowanych obrazów przez patologa. W związku z tym jest ona obciążona dużą dozą subiektywizmu. Do dzisiaj jesteśmy tego świadkami w działach patologii, w których nowo wprowadzane techniki (immunohistochemia, genetyka molekularna) nie wnoszą istotnych i rozstrzygających o rozpoznaniu informacji. Przykładem tego może być diagnostyka nowotworów melanocytarnych, a pytanie czy mamy do czynienia ze zmianą łagodną, czy z czerniakiem może być nierozstrzygnięte w kilku procentach analizowanych guzów. Rodzi się zatem pytanie, co zmieniło zasadniczo współczesne postępowanie w diagnostyce patomorfologicznej.

Badania immunohistochemiczne

Dokładne określenie obecności białkowych markerów tkankowych zrewolucjonizowało histopatologię lat 80. ubiegłego wieku. Świadczy o tym zarówno wprowadzanie różnego rodzaju przeciwciał ujawniających antygeny tkankowe do codziennej praktyki, jak i wynikający z tego ogromny postęp w diagnostyce histopatologicznej. Można wskazać tu na istotny wzrost liczby jednostek chorobowych, jakie zdefiniowano w końcu XX wieku w wyniku zastosowania tej metody. Odzwierciedla to również widoczny obecnie trend umieszczania immunofenotypu, np. nowotworów, wśród wykładników diagnostycznych rekomendowanych przez Światową Organizację Zdrowia (tzw. *blue books*, czyli klasyfikacje nowotworów opracowywane pod agendą WHO). Ekspansja immunohistochemii w diagnostyce patologicznej jest szybka, czego doświadcza w sensie negatywnym m.in. mikroskopia elektronowa, wyparta przez tę technikę w wie-

lu dziedzinach histopatologii, poza np. diagnostyką schorzeń kłębuszków nerkowych czy też chorób nienowotworowych mózgu. Warto wspomnieć, że jeszcze w latach 90. XX w. immunohistochemia opierała się na wielu przeciwciałach, które wykrywały jedynie antygeny nieutralne (lub zabezpieczone w wyniku natychmiastowego zamrażania, które nie denaturowało białek). Później, pojawiły się z jednej strony techniki „odkrywające” białka zdenaturowane w wyniku utrwalenia w formalinie (trawienie enzymami, gotowanie w kuchence mikrofalowej, autoklawach *etc.*), z drugiej – bardziej specyficzne przeciwciała, które wykrywały także zachowane epitopy antygenów tkankowych.

Wśród nowych jednostek, które wyodrębniono w oparciu o immunofenotypowanie, można wymienić anaplastyczny chłoniak wielkokomórkowy (*anaplastic large cell lymphoma*, ALCL). Jego atypowa morfologia w połączeniu z klinicznym obrazem rozsianego procesu w węzłach chłonnych, powodowały, że przed erą immunohistochemii był on rozpoznawany jako rozsiew przerzutowego raka czy czerniaka o nieznanym punkcie wyjścia lub jako choroba układowa z kręgu złośliwej histiocytozy. Dopiero stwierdzenie obecności markerów limfocytarnych oraz antygeny aktywacji limfocytów Ki-1 (obecnie określanego jako antygen CD30), spowodowało poprawną jego diagnostykę oraz optymalizację jego leczenia. Innym nowotworem, który dzięki immunohistochemii udało się wyodrębnić spośród innych morfologicznie podobnych guzów, jest nowotwór podścieliska przewodu pokarmowego (*gastrointestinal stromal tumor*, GIST). Uprzednio traktowany był jako nowotwór złośliwy mięśni gładkich (*leiomyoblastoma*) lub komórek osłonek nerwów obwodowych. Jednak specyficzny obraz kliniczny (tendencja do rozsiewu w jamie brzusznej, najczęściej z zaawansowaniem przerzutów do wątroby), wskazywał na odmienność histogenetyczną i klasyfikacyjną tych zmian. Ekspresja CD34 i CD117 oraz niestała obecność markerów mięśniowych potwierdziła odrębność tej grupy guzów. Dodatkowo jej zdefiniowanie umożliwiło leczenie celowane, ze względu na obecność w nich częstych mutacji w receptorach posiadających specyficzną aktywność kinazy tyrozynowej, których zablokowanie powodowało regresję zmian nowotworowych.

Immunohistochemia odgrywa zatem nie tylko rolę narzędzia diagnostycznego; jest także czynnikiem, którego uwzględnienie może modyfikować postępowanie terapeutyczne. Ma bowiem ogromne znaczenie, w określeniu tzw. czynników predykcyjnych w leczeniu onkologicznym, czego przykładem może być rak piersi. Przed erą fenotypizowania nowotworów, raporty patologiczne w tym guzie były dość zwięzłe. Określały m.in. typ raka, jego stopień zróżnicowania, doszczętność resekcji czy też zajęcie węzłów chłonnych. Obecnie niezbędnym elementem badania patomorfologicznego w tym nowotworze jest ocena ekspresji receptorów steroidowych — estrogenowego (ER, estrogen receptor) i progesteronowego (PgR, progesteron receptor), a także

stanu receptora HER2 i markera proliferacji Ki-67. Ich obecność lub brak w tkance raka determinuje odmienny typ leczenia systemowego. Według zaleceń Amerykańskiego Towarzystwa Onkologii Klinicznej (ASCO, American Society of Clinical Oncology) ekspresję ER i PgR powinno się oceniać w każdym pierwotnym guzie piersi; ocenę w guzie przerzutowym zaleca się, jeśli może to mieć wpływ na wybór metody leczenia. Stan receptora HER2 metodą IHC określa się wyłącznie w materiale tkankowym (biopsja gruboigłowa, wycinek tkankowy), ponieważ niezbędne jest prawidłowe zachowanie w materiale błon komórkowych (a nie w jądrach komórek, jak w przypadku receptorów steroidowych). W ocenie IHC receptora HER2 stosuje się czterostopniową skalę (HER2 0, 1+, 2+, 3+). Z klinicznego punktu widzenia wynik 0 i 1+ określany jest jako ujemny, a 3+ jako dodatni. Wynik ekspresji 2+ w badaniu IHC jest określany jako graniczny lub niejednoznaczny i wymaga oceny amplifikacji genu HER2, co najczęściej wykonuje się metodą fluorescencyjnej hybrydyzacji in situ (FISH). Około 15-20% raków piersi określonych metodą IHC jako HER2 2+ wykazuje amplifikację genu HER2 i są one traktowane jako nowotwory HER2-dodatnie. Stan receptora HER2 powinien być oznaczany w każdym rozpoznanym histopatologicznie inwazyjnym raku piersi oraz w przypadkach wznowy, jeśli wcześniej nie wykonano takich oznaczeń.

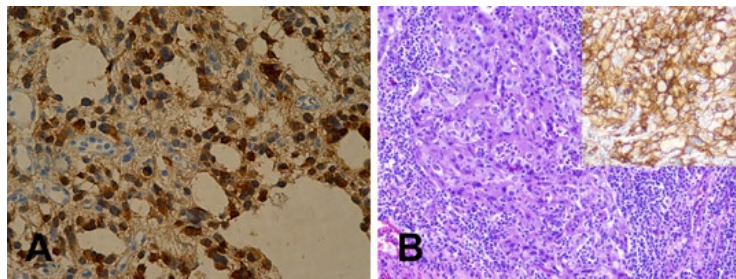
Można zatem skonkludować, że immunohistochemia odegrała i odgrywa obecnie istotną rolę w histopatologii oraz w medycynie klinicznej.

Genetyka molekularna

Mniej więcej w tym samym czasie, w jakim do zakładów patomorfologii zawitała immunohistochemia, dynamiczny rozwój odnotowywała inna dziedzina naukowa – genetyka molekularna. Duży wpływ na jej oddziaływanie na histopatologię dał się zaobserwować w końcu XX w., choć już wcześniej wyjaśnianie przez nią podstaw niektórych chorób stopniowo zmieniał nasze rozumienie medycyny. O zastosowaniu genetyki w patomorfologii zdecydowały także nowe techniki, które z jednej strony umożliwiły znaczące skrócenie czasu przeprowadzenia analiz, z drugiej strony pozwoliły na wykorzystanie tkanek, które w patomorfologii stanowią główny materiał diagnostyczny, tzn. tkanki utrwalone w formalinie i zatopione w postaci bloków parafinowych.

W ostatnich latach jesteśmy świadkami wyjątkowo szybkiego postępu w zrozumieniu molekularnego podłoża chorób. Wynika on z jednej strony z wprowadzenia wydajnych, zautomatyzowanych technik mini- i mikrodysekcji, pozwalających na precyzyjne wyselekcjonowanie komórek i grup komórek do dalszych analiz genetycznych. Z drugiej strony, możliwy jest dzięki dynamicznemu rozwojowi technik sekwencjonowania nowej generacji (*next generation sequencing*, NGS), pozwalających na analizy nawet pojedynczych komórek.

Jak uprzednio wspomnieliśmy, genetyka molekularna wykazała, że część chorób może być determinowana za-

Przykłady współczesnego zastosowania immunohistochemii w diagnostyce patomorfologicznej. A. Wykrycie zmutowanej formy IDH1 pozwala na rozpoznanie glejaków o rozlanym typie wzrostu (tu: skąpodrzewiaka), co może mieć znaczenie w materiałach drobnych, pochodzących np. z nacieku obrzeża tego nowotworu mózgu. B. Lity gruczolakorak płuca z intensywnym naciekiem limfocytarnym wykazywać może silną ekspresję białka PD-L1 (wstawka), co może być istotnym czynnikiem determinującym leczenie wzmagające immunologiczną odpowiedź przeciwnowotworową u chorych z tym nowotworem.

burzeniami chromosomalnymi i genowymi. Należy przywołać tu badania prof. Janusza Limona z naszej Uczelni, który wykrył w 1986 r. obecność powtarzalnego zaburzenia w tłuszczakomięśnaku myksoidalnym (translokacja między chromosomami 12 i 16), które obecnie stanowi ważny element diagnostyczny tego guza. Wspomniana translokacja jest jednym z wielu odkrytych w ostatnich latach charakterystycznych zaburzeń molekularnych. Wśród licznych przykładów wyszczególnić można mięsak maziówkowy (translokacja pomiędzy chromosomami X i 18), rak śluzowo-naskórkowy (translokacja pomiędzy chromosomami 11 i 19) czy *epithelioid haemangi endothelioma* (translokacja pomiędzy chromosomami 1 i 3). Specyficzne zaburzenia chromosomalne, poza wartością diagnostyczną, mogą także nieść informację predykcyjną dla danej terapii (amplifikacja genu *HER2* w raku sutka) lub prognozy (amplifikacja genu *NMYC* w nerwiaku zarodkowym). W praktyce klinicznej, powyższe zaburzenia wykrywa się wykorzystując dedykowane im specyficzne sondy za pomocą technik cytogenetyki takich jak fluorescencyjna hybrydyzacja in situ (*fluorescent in situ hybridization*, FISH) i chromogeniczna hybrydyzacja in situ (*chromogenic in situ hybridization*, CISH) – różnią one sposobem wyznakowania i detekcji sond. Rozwój diagnostyki molekularnej to nie tylko rozdrabnianie grup chorób na coraz mniejsze, zdefiniowane molekularnie podtypy. Istotnym przykładem przeciwnego trendu jest wykrycie tej samej charakterystycznej translokacji (doprowadzającej do powstania genu fuzyjnego *NAB2-STAT6*) w dwóch nowotworach: *solitary fibrous tumor* (SFT) i *haemangiopericytoma* (HPC). Dzięki temu odkryciu możliwe było zdefiniowanie wspólnego pochodzenia obu nowotworów, które obecnie uznawane są za dwie postaci tej samej choroby. Szczególna jego wartość związana jest także z faktu, iż translokacja skutkuje stałą ekspresją białka STAT6 w jądrach komórek, która jest obecnie jednym z podstawowych kryteriów diagnostycznych tego nowotworu.

Postępy we wprowadzaniu nowoczesnych technologii do praktyki klinicznej szczególnie wyraźnie widać w diagnostyce nowotworów ośrodkowego układu nerwowego.

Odkrycie mutacji w genach kodujących dehydrogenazę izocytrynianową (IDH, enzym będący ogniwem cyklu Krebsa) było przełomem w zrozumieniu biologii glejaków o niskiej złośliwości histologicznej. Była to też pierwsza mutacja opisana w genie kodującym kluczowy enzym metaboliczny (które wcześniej uznawane były za niezwiązane z nowotworzeniem *ex definitione*), a opracowanie mutacyjnie-specyficznych przeciwciał umożliwiło wdrożenie jej analizy do rutynowej diagnostyki patologicznej. Powiązanie charakterystycznych zaburzeń genetycznych z obrazem histologicznym i przebiegiem klinicznym zrewolucjonizowała klasyfikację tych nowotworów, która oparta jest obecnie na integracji cech histologicznych i molekularnych. Podobny kierunek zmian zaobserwować można w diagnostyce rdzeniaków; różnica polega, jednak, na braku jednoznacznego powiązania pomiędzy morfologią i typem molekularnym. Z tego powodu dąży się do niezależnego sklasyfikowania obu aspektów nowotworu, a ich połączenie zapewnia najbardziej wiarygodne prognozowanie przebiegu klinicznego i pozwala na adekwatny dobór terapii dla danego chorego. Opisane powyżej analizy oparte są na zmianach w genomie, jednak w ostatnich latach coraz większe znaczenie mają także badania epigenetyczne, czyli definiujące zmiany w ekspresji genów w zależności od potranslacyjnych modyfikacji histonów, metylacji regionów promotorowych oraz niekodującego RNA (mikroRNA, lncRNA). W ostatnich latach opisane zostały profile metylacji genomu specyficzne dla konkretnych typów nowotworów, których aplikacja w diagnostyce postulowana jest przez niektóre ośrodki badawcze. Podsumowując, cechy molekularne chorób szeroko wniknęły do diagnostyki patomorfologicznej, stanowiąc istotny parametr nie tylko diagnostyczny, ale także mający znaczenie terapeutyczne, np. w nowotworach. Wspomniane już wcześniej zastosowanie terapii nakierowanej (celowanej) na określony i charakterystyczny marker komórki guza, determinuje bardzo wybiórcze leczenie doprowadzające do zahamowania procesu rozrostowego.

Dokąd zmierzamy?

Autorzy science-fiction roztaczają różnorodne, barwne wizje przyszłości świata. Analogicznie, w przypadku patologii, dostrzec można kilka niezależnych trendów, które, w zależności od innych, trudnych do przewidzenia zmian, mogą definiować formę przyszłej diagnostyki patologicznej. Jednym z nich, symetrycznie do nurtu zmian w radiologii, jest dążenie do przestrzennego uniezależnienia patologa od laboratorium. Telepatologia oparta jest na skanowaniu wybarwionych preparatów i ocenie przygotowanego w ten sposób obrazu komputerowego. Na obecną chwilę wiąże się to z dwoma kategorycznymi problemami, które przekreślają jej użyteczność praktyczną. Po pierwsze, prawidłowa ocena i opracowanie makroskopowe materiału jest podstawą właściwej diagnostyki mikroskopowej, a możliwość ponownego wglądu do materiału często bywa nieodzowna. Można wyobrazić sobie powsta-

nie systemów analogicznych do robotów chirurgicznych da Vinci, lecz obecnie zdalna ocena makroskopowa nie jest wykonalna. Po drugie, optyka nawet dość przeciętnych mikroskopów zapewnia jakość i głębię obrazu, do której daleko jest możliwościom najlepszych skanerów. Tym samym, rozmaite niuanse, które często determinują możliwość postawienia prawidłowego rozpoznania, mogą być znacznie trudniejsze lub wręcz niemożliwe do wychwycenia. Innym kierunkiem rozwoju, specyficznemu dedykowanemu nowotworom, jest wykorzystywanie na coraz większą skalę szeroko zakrojonych analiz zaburzeń genetycznych i epigenetycznych jako markerów diagnostycznych, prognostycznych i predykcyjnych. Obecnie takie badania są wykonywane głównie w celach naukowych, a w rutynowej diagnostyce mają marginalne znaczenie. Wynika to z wysokich kosztów analiz i relatywnie jeszcze dość niskiej wartości praktycznej ich wyniku; można jednak prognozować, że koszty będą powoli maleć, a przydatność będzie systematycznie wzrastać wraz z kumulacją danych i dostępnością rosnącej liczby terapii celowanych. Trzecim kierunkiem rozwoju eksplorowanym w ostatnich latach jest zautomatyzowana komputerowa analiza obrazów histologicznych. Rozwój technik uczenia maszynowego i wykorzystania tzw. *big data* zainspirowało firmę IBM do stworzenia projektu Doctor Watson – systemu sugerującego potencjalne rozpoznania na podstawie wprowadzonych danych klinicznych w oparciu o ogromną bazę historycznych przypadków. W przypadku histopatologii nie powstały jeszcze analogiczne projekty na aż tak wielką skalę, ale wiele zespołów na całym świecie pracuje nad różnymi rozwiązaniami zmierzającymi w tym kierunku. Czas pokaże jaka będzie faktyczna funkcjonalność i przydatność kliniczna opisanych powyżej koncepcji.

dr Michał Bienkowski, prof. Wojciech Biernat,
Katedra Patomorfologii

rys. Alina Boguszewicz

Nagrodzona współpraca otolaryngologów i radiologów

Zespół otolaryngologów pod kierownictwem **dr. Bogusława Mikaszewskiego** z Kliniki Otolaryngologii GUMed podjął ścisłą współpracę z zespołem radiologów z II Zakładu Radiologii GUMed pod kierownictwem **prof. Edyty Szurowskiej** dotyczącą przedoperacyjnego obrazowania guzów ślinianki przyusznej przy użyciu techniki rezonansu magnetycznego z oceną dyfuzji i perfuzji. U wszystkich chorych kwalifikowanych do leczenia chirurgicznego z powodu guza ślinianki przyusznej wykonano badanie MRI według specjalnie opracowanego protokołu. Rozpoznanie radiologiczne porównano z wynikiem przedoperacyjnej biopsji cienkoigłowej guza oraz ostatecznym rozpoznaniem histopatologicznym. Analiza uzyskanych wyników wykazała wysoką wartość badania MRI w ustaleniu przedoperacyjnego rozpoznania, co pozwala na najkorzystniejsze dla chorego zaplanowanie leczenia. Dodatkowo opracowano optymalizację doboru parametrów badania MRI z oceną dyfuzji i perfuzji, aby poprawić trafność rozpoznań oraz opracowano algorytm postępowania przedoperacyjnego u chorych z guzem ślinianki przyusznej. Współpraca ta, podjęta w 2013 r. zaowocowała cyklem 6 artykułów i 7 doniesień zjazdowych prezentowanych na konferencjach w kraju i za granicą. Cztery z tych artykułów zostały już opublikowane w czasopiśmie z IF. Dwa pozostałe oczekują na przyjęcie do druku.

14 września 2018 r. Amerykańska Akademia Radiologii Jamy Ustnej i Twarzoczaszki (*The American Academy of Oral and Maxillofacial Radiology*) podczas swojego dorocznego

Na zdjęciu od lewej: dr Dominik Stodulski, prof. Edyta Szurowska, dr Bogusław Mikaszewski, dr Karolina Markiet, prof. Czesław Stankiewicz, lek. Aneta Smugała

spotkania w San Antonio (Texas, USA) przyznała doktorowi Mikaszewskiemu i współautorom nagrodę Artura H. Wuehrmanna za artykuł *Diffusion-weighted MRI in differential diagnosis of parotid malignancies and pleomorphic adenoma: can the accuracy of dynamic MRI be enhanced?*, który został uznany za najlepszy artykuł opublikowany w czasopiśmie Akademii *Oral Surgery Oral Medicine Oral Pathology and Oral Radiology* (IF= 1,416) w sezonie 2017/2018. Nagroda ta przyznawana jest corocznie od 1995 r. autorowi artykułu uznanego za wnoszący najwięcej wkładu w rozwój radiologii jamy ustnej i twarzoczaszki. ■

Kolejny patent europejski dla Uczelni

Europejski Urząd Patentowy wydał decyzję o udzieleniu patentu na wynalazek *Oral vaccine containing the Bacillus subtilis spores and its application to immunise against Helicobacter pylori*, którego twórcami są: **prof. dr hab. Michał Obuchowski** i **dr hab. Krzysztof Hinc** z Zakładu Bakteriologii Molekularnej oraz prof. Ezio Ricca z Uniwersytetu w Neapolu. Badania *in vivo* nad szczepionką przeprowadzone zostały przez zespół Trójmiejskiej Akademickiej Zwierzętarni Doświadczalnej – Centrum Badawczo-Usługowego, a ich koordynatorem była p.o. dyrektora TAZD-CBU lek. wet. Grażyna Peszyńska-Sularz.

Zastosowanie przetrwalników jako nośników szczepionek stanowi nowe podejście do immunizacji. Proponowane rozwiązanie ma wysoki potencjał do zastosowania terapeutycznego jako lek u osób już zakażonych *H. pylori*. Korzystna forma podania szczepionki, szczególnie wśród dzieci i osób starszych, odporność na niskie pH panujące w żołądku oraz skuteczność działania sprawiają, iż szczepionka może być ciekawym rozwiązaniem na współczesnym rynku farmakologicznym.

Dedykowany dla projektów o potencjale wdrożeniowym program Inkubator Innowacyjności +, którego koordynatorem jest Centrum Transferu Technologii umożliwia finansowanie walidacji wynalazku w wybranych krajach europejskich oraz utrzymanie patentu w mocy. Naukowców realizujących innowacyjne projekty o potencjale wdrożeniowym zapraszamy do kontaktu i śledzenia aktualności na www.naukaibiznes.gumed.edu.pl. ■

Zespół Trójmiejskiej Akademickiej Zwierzętarni Doświadczalnej – Centrum Badawczo-Usługowego

Szpital w starych i nowych ujęciach – wystawa pocztówek

Szpital w starych i nowych ujęciach

z a p r o s z e n i e

W Bibliotece Głównej GUMed 19 listopada 2018 r. została udostępniona do zwiedzania kolejna wystawa, wpisująca się w cykl przybliżający historię naszej Uczelni. Tym razem poznajemy tereny Szpitala poprzez obrazy: pocztówki z lat 30., 40., 60. XX w., mapy topograficzne i zdjęcia.

Pretekstem do stworzenia tej kameralnej ekspozycji stało się przekazanie w darze dla Muzeum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego zbioru widokówek z prywatnej kolekcji prof. Janusza Limona. Fascynację tego rodzaju pamiątkami tłumaczy przywołane przez Profesora motto *na starych pocztówkach obok stempla pocztowego pozostaje stempl genetyczny, DNA w ślinie nadawców*. Pomiędzy pocztówką a znaczkiem znajduje się bowiem cieniutka warstwa kleju z kodem DNA, którego obecność zaprzęta świadomość genetyka. A obok krótkie historie, skreślone atramentem wytrzymującym próbę czasu, po polsku, po niemiecku, Pozdrowienia znad morza...

O Szpitalu opowiadają obrazy na awersie, bowiem architektura budynków dawnego Szpitala Miejskiego, później-

szego Państwowego Szpitala Klinicznego, Akademickiego Centrum Klinicznego i Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego od dawna przyciągała fotografów. Kilka miejsc, powstałego na początku XX w. Szpitala, uwiecznionych na pocztówkach, można porównać na wystawie ze współczesnymi zdjęciami, wykonanymi w tym samym lub możliwe zbliżonym miejscu.

Największym powodzeniem u fotografów cieszył się Budynek nr 1 – stąd kilka ujęć obiektu, który jest nieformalną wizytówką naszej Uczelni i Szpitala. Poszczególne wersje na pierwszy rzut oka różnią się głównie kolorami i ujęciem perspektywy. Na każdej z pocztówek powtarza się ten sam układ otwartych okien, gałęzi drzew i rzucanych przez nie cieni. Jednak wprawne oko znajdzie kilka różnic: dostrzeże nie tylko zmieniające się rondo, pomnik dr. Stefana Michałaka – pierwszego powojennego dyrektora Akademii Lekarskiej, ale także zegar u szczytu budynku pod wieżyczką.

Na jednej z widokówek widać budynek Starej Anatomii, dzisiaj Atheneum Gedanense Novum przy Trakcie Konnym. Został on gruntownie przebudowany niespełna kilkanaście lat temu. Wcześniej rozebrano ogrodzenie budynku. Od 2009 r. na frontowej elewacji widnieje napis Gdański Uniwersytet Medyczny.

Kolejna z widokówek prezentuje nieistniejący już Budynek nr 18, w którym mieściły się kliniki pediatryczne. Uwagę skupiają markizy rozpostarte ponad balkonami najwyższej kondygnacji. Niestety nie udało się skonfrontować tego obrazu ze współczesnym ujęciem tego miejsca. Zestawione zdjęcie z 2017 r. dosadnie ukazuje zmiany – moment wyburzania.

Wystawę wzbogaca kilkanaście map, które przedstawiają tereny i obiekty obecnego UCK na przestrzeni 100 lat, a wśród nich nigdy nie prezentowany unikalny, kolorowany kredkami, plan Szpitala Miejskiego z początku XX w. z zasobów Archiwum GUMed. Ekspozycję otwiera baner – okazała panorama powstała z kilku historycznych ujęć zabudowań szpitala. Mapy topograficzne oraz panorama pochodzą z pracowni pana Tadeusza Keslinki – specjalisty ds. nieruchomości naszej Uczelni, a zarazem pasjonata Jej historii.

Dodatkiem są unikalne przedmioty: 2 elementy skromnej szpitalnej zastawy stołowej (również dar prof. J. Limona) oraz emaliowana tabliczka z nazwą jednej z jednostek Szpitala z zasobów Muzeum GUMed.

Wszystkie te na pozór drobne artefakty stanowią unikalne świadectwo tradycji i dziedzictwa kulturowego, a przywołanie ich w naszej uczelnianej społeczności współtworzy zbiorową pamięć i tożsamość, szczególnie, że rok 2018 został ustanowiony Europejskim Rokiem Dziedzictwa Kulturowego.

Po raz pierwszy wystawa została przetłumaczona na j. angielski, aby przebywający w Bibliotece studenci zagraniczni mieli również okazję zapoznać się z historią przedstawionych miejsc. Teksty dostępne są po zeskanowaniu załączonych kodów QR, za pomocą smartfonu z odpowiednią aplikacją.

Organizatorami wystawy są: prof. Janusz Limon, Biblioteka GUMed, Muzeum GUMed, Archiwum GUMed.

Wystawę będzie można oglądać do 14 grudnia 2018 r.

dr Marek Bukowski, Muzeum GUMed
Małgorzata Omilian-Mucharska,
Biblioteka Główna

Konkurs prac magisterskich

Mgr Kornelia Sałaga-Zaleska wygrała konkurs prac magisterskich Oddziału Medycyny Laboratoryjnej, który odbył się 6 listopada br. Została doceniona za pra-

cę pt. *Ocena wybranych parametrów równowagi oksydacyjno-redukcyjnej u dzieci z zespołem Downa*, która powstała w Zakładzie Chemii Klinicznej pod kierunkiem

dr. hab. Macieja Jankowskiego, prof. nadzw. i dr Agnieszki Kuchty. Drugie miejsce zajęła **mgr Paulina Natalia Świniarska** za pracę pt. *Ilościowa ocena ekspresji genu SHH na poziomie mRNA i białka w raku jasnokomórkowym nerki*. Promotorem pracy wykonanej w Katedrze i Zakładzie Histologii był dr hab. inż. Piotr M. Wierzbicki. Trzecie miejsce przypadło **mgr Justynie Sakowskiej**, która pod opieką prof. dr. hab. Piotra Trzonkowskiego i dr. Macieja Zielińskiego z Zakładu Immunologii Klinicznej i Transplantologii wykonała pracę pt. *Rekonstrukcja limfocytów B krwi obwodowej po leczeniu rituximabem u dzieci z cukrzycą typu 1*. Laureatką Nagrody Publiczności ufundowanej przez Studenckie Towarzystwo Diagnostów Laboratoryjnych GUMed została mgr Kornelia Sałaga-Zaleska. ■

Medale dla profesorów GUMed

Wojewoda pomorski Dariusz Drelich wręczył 11 listopada br. po mszy św. za ojczyznę, odprawionej przez abp. Sławoja Leszka Głódzia Medale 100-lecia Odzyskania Niepodległości, nadane przez premiera Mateusza Morawieckiego. Wśród osób odznaczonych z woj. pomorskiego znaleźli się **prof. Grażyna Świątecka**, emerytowana profesor GUMed, **prof. Tomasz Zdrojewski**, kierownik Zakładu Prewencji i Dydaktyki GUMed. ■

Przedшкоlak w świecie medycyny

Studenci pielęgniarstwa GUMed działający w Studenckim Kole Naukowym Pielęgniarstwa Pediatricznego, Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Pielęgniarstwa Ratunkowego i Promocji Zdrowia spotkali się z najmłodszymi mieszkańcami Straszyna. 16 listopada br. w Gminnym Przedszkolu w Straszynie upłynął pod hasłem *I Ty możesz uratować komuś życie*. Każdy z przedszkolaków miał możliwość przećwiczenia podstawowej akcji ratunkowej na fantomie. Nie zabrakło również dyskusji o numerach alarmowych i zakresie przekazywanych podczas rozmowy z dyspozytorem informacji. Natomiast 19 listopada br. sale przedszkolne zamieniły się w *Szpital Pluszowego Misia*, w którym każdy z pluszowych pacjentów został dokładnie zbadany, opatrzony oraz otrzymał poradę i receptę pielęgniarzką. ■

Audycja z cyklu *Bądź zdrow bez kolejki*

O nowotworach w CMI

Dr hab. Elżbieta Senkus-Konefka z Katedry i Kliniki Onkologii i Radioterapii oraz **dr Maciej Świerblewski** z Katedry i Kliniki Chirurgii Onkologicznej byli gośćmi listopadowej audycji *Bądź zdrow bez kolejki*. Podczas spotkania, które odbyło się 19 listopada br. w budynku Centrum Medycyny Inwazyjnej, onkolodzy GUMed tłumaczyli m.in. jak długo rozwija się choroba nowotworowa, jakie są jej przyczyny i objawy. Jak podkreślali specjaliści, w profilaktyce przeciwnowotworowej istotny jest styl życia i unikanie narażenia na niepotrzebne czynniki ryzyka, do których należy m.in. palenie papierosów. Rozmowa dotyczyła również obecnie dostępnych możliwości terapii, w tym operacjach oszczędzających oraz postępów nauki w poszukiwaniu skutecznych leków na raka. Nie zabrakło dyskusji na temat różnego rodzaju alternatywnych form terapii, które nie mogą zastąpić opartych na rzetelnych dowodach metod leczenia.

Spotkanie odbyło się w ramach cyklu *Bądź zdrow bez kolejki*, który jest organizowany wspólnie przez Radio Gdańsk, Gdański Uniwersytet Medyczny i Uniwersyteckie Centrum Kliniczne w Gdańsku. To autorski projekt rozpoczęty w 2017 r., którego celem jest poprawa wiedzy na temat zdrowia wśród mieszkańców Pomorza. Poradami i wiedzą dzielili się dotąd ortopedzi, fizjoterapeuci, kardiolodzy, neurologi, lekarze stomatolodzy, endokrynolodzy, immunolodzy, diabetolodzy, gastroenterolodzy, reumatolodzy, dermatolodzy i specjaliści z Wydziału Farmaceutycznego GUMed. Koordynatorami projektu są dziennikarka radiowa Joanna Matuszewska, rzecznik prasowy GUMed Joanna Śliwińska i Sylwia Mierzewska z Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego.

Joanna Śliwińska,
rzecznik prasowy

Fot. Sylwia Mierzewska/UCK

Pobiegli dla Niepodległej

Członkowie grupy biegowej „GUMed na starcie” świętowali setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości na sportowo. 10 listopada br. pobiegli w sopockim „Biegu Niepodległej na 100-lecie odzyskania niepodległości”. Krótką, lecz wymagającą – w połowie przebiegającą po plaży – trasę pokonali **mgr Ewa Orłowska** oraz **dr Damian Szczesny**. Następnego dnia, 11 listopada br., **lek. Iga Kościńska**, **mgr Ewa Orłowska**, **mgr Szymon Macioszek** oraz dr Damian Szczesny pobiegli w gdyńskim Biegu Niepodległości.

Wyjątkowym startem może pochwalić się również **prof. Michał Chmielewski**, który pokonał koronny dystans maratonu na trasie pomiędzy Maratonem a Atenami. ■

Wyróżnienia dla młodych naukowców

Dr n. farm. Wiktoria Struck-Lewicka z Zakładu Farmakodynamiki, Katedry Biofarmacji i Farmakodynamiki GUMed została laureatką Sesji Młodych Badaczy podczas 5 Konferencji Naukowej *Metabolomics Circle 2018*, która odbyła się w dniach 26-28.10.2018 r. w Przysieku k. Torunia. Jej organizatorami byli pracownicy Katedry Chemii Środowiska i Bioanalitiky Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Komitet Chemii Analitycznej Polskiej Akademii Nauk oraz Polskie Towarzystwo Metabolomiczne, którego przewodniczącym jest prof. Michał Markuszewski, dziekan Wydziału Farmaceutycznego GUMed. Nagrodzona praca pt. *Untargeted metabolomics study of plasma and urine samples derived from prostate cancer patients* jest realizowana w ramach współpracy z Kliniką Urologii GUMed pod kierownictwem prof. Marcina Matuszewskiego. Prezentacja jest częścią projektu realizowanego w ramach grantu finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki (Sonata). Ponadto

w ramach Konferencji zorganizowano Multimedialną Sesję Posterową, w której prezentowano komunikaty posterowe w formie pięciominutowych wystąpień ustnych. Wśród laureatów znalazła się **mgr farm. Małgorzata Patejko** z Zakładu Farmakodynamiki Katedry Biofarmacji i Farmakodynamiki. Nagrodzona praca pt. *Application of formalin-fixed paraffin-embedded tissues in untargeted metabolomics study* jest realizowana w ramach współpracy z Zakładem Patologii i Neuropatologii pod kierownictwem prof. Ewy Lżyckiej-Świeszewskiej. Prezentacja jest częścią projektu realizowanego w ramach grantu finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki (Sonata). Kierownikiem grantu jest dr Magdalena Buszewska-Forajta.

Konferencja *Metabolomics Circle* organizowana jest corocznie (w 2015 r. odbyła się w Gdańsku) ma służyć popularyzacji nauk „omicznych”, a także wymianie doświadczeń z dziedzin badań metabolomicznych. ■

Praktyki lekarskie w Austrii 2019

Austriackie Kluby Lions oferują studentom V roku kierunku lekarskiego naszej Uczelni możliwość uzyskania stypendium na odbycie 4-tygodniowej bezpłatnej praktyki w Austrii w sierpniu 2019 r. w dużym, wielospecjalistycznym szpitalu w Wels-Grieskirchen (Klinikum Wels-Grieskirchen) zatrudniającym 3 500 osób personelu, w tym ponad 500 lekarzy. Studenci otrzymują: bezpłatną 4-tygodniową praktykę szpitalną, zakwaterowanie i wyżywienie, kieszonkowe w kwocie 170 euro, opiekę i program towarzysko-rekreacyjny.

Warunkiem ubiegania się o te stypendia są: dobre wyniki w nauce i aktywne uczestnictwo w życiu naukowym GUMed, bardzo dobra znajomość języka niemieckiego oraz

gotowość do pokrycia we własnym zakresie kosztów ubezpieczenia i podróży.

Kandydaci proszeni są o złożenie aplikacji wraz z CV i podanie numeru telefonu kontaktowego do **31 stycznia 2019 r.** w Dziale ds. Umiędzynarodowienia Uczelni (budynek rektoratu, pok. nr 3, mgr Dawid Spychała, tel. 58 349 12 00, e-mail dawid.spychala@gumed.edu.pl). Rozmowa kwalifikacyjna odbędzie się na przełomie lutego i marca 2019 r. ■

Szkolenie na temat programu leczenia inwazyjnego udarów niedokrwiennych mózgu

Klinika Neurologii Dorosłych GUMed oraz Zakład Radiologii GUMed we współpracy z Inicjatywą Angels zorganizowały 14 listopada br. konferencję szkoleniową dla personelu oddziałów udarowych, zakładów radiologii, oddziałów ratunkowych i administracji szpitali z obszaru Polski północnej. Uczestnicy spotkania pracują w jednostkach, które będą dokonywały wstępnej selekcji pacjentów do rozpoczynającego się 1 grudnia 2018 r. programu Ministerstwa Zdrowia leczenia inwazyjnego udarów niedokrwiennych mózgu realizowanego w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym. W spotkaniu uczestniczyli **prof. Marcin Gruchała**, rektor GUMed, **prof. Edyta Szurowska**, prorektor ds. klinicznych oraz **Jakub Kraszewski**, dyrektor naczelny UCK. Całość koordynował **prof. Bartosz Karaszewski**, kierownik Katedry Neurologii GUMed. ■

Studentka kierunku lekarskiego z nagrodą IFMSA-Poland

Za nami 41 Zgromadzenie Delegatów IFMSA-Poland, w którym uczestniczyli studenci GUMed zrzeszeni w gdańskim oddziale organizacji. W trakcie zjazdu, który odbył się w dniach 9-11 listopada br. w Łysomicach wybrano Zespół Ogólnopolskiego IFMSA-Poland. Podczas Gali Ehrmannów wyróżnienia otrzymali najbardziej aktywni działacze. Z gdańskiego oddziału nominowani zostali: **Marcela Nowak** (kierunek lekarski, VI rok), **Alicja Jańczewska** (kierunek lekarski, VI rok), Klaudia Szymuś (kierunek lekarski, IV rok) oraz **Piotr Foszcz** (kierunek lekarski, IV rok). Statuetkę w kategorii „Najlepszy Wiceprezydent Oddziału ds. Marketingu” otrzymała Magdalena Antoszevska (kierunek lekarski, V rok).

W skład delegacji gdańskiego oddziału IFMSA-Poland weszli: Nicole Geryk (prezydent Oddziału, pełnomocnik prezydenta IFMSA-Poland ds. Międzynarodowych), Julia Rutkowska (wiceprezydent Oddziału ds. Marketingu, członek zespołu Ogólnopolskiego SCORA), Magdalena Antoszevska (wiceprezydent Oddziału ds. Zasobów Ludzkich, koordynator ogólnopolski projektu Marrow Hero), Kasia Częścik (pełniąca obowiązki sekretarza Oddziału), Zuzanna Gogulska (asystent sekretarza Oddziału), Karolina Moskwirska (pełniąca obowiązki skarbnika Oddziału), Karolina Kowalczuk (asystent skarbnika Oddziału), Agata Pieńkowska (przewodnicząca Komisji Rewizyjnej Oddziału), Zuzanna Węglowska (członek Komisji Rewizyjnej Oddziału), (koordynator lokalny ds. zdrowia publicznego), Klaudia Szymuś (koordynator lokalny ds. zdrowia reprodukcyjnego i AIDS), Krystian Królewicz (pełniący obowiązki koordynatora lokalnego ds. praw człowieka i pokoju), Adrian Perdyan (koordynator lokalny ds. praktyk klinicznych), Aleksandra Cegła (asystent ko-

ordynatora lokalnego ds. praktyk klinicznych), Mikołaj Turski (koordynator lokalny ds. wymiany naukowej), Ewa Minkowska (asystent koordynatora lokalnego ds. wymiany naukowej).

Zgromadzenie Delegatów to najważniejsze, odbywające się dwa razy do roku, wydarzenie, podczas którego podejmowane są kluczowe dla Stowarzyszenia decyzje. Jest to również okazja do wymiany doświadczeń w obrębie Programów Stałych oraz integracji między Oddziałami IFMSA. Zgromadzenie Delegatów to najważniejsze, odbywające się dwa razy do roku, wydarzenie, podczas którego podejmowane są kluczowe dla Stowarzyszenia decyzje. Jest to również okazja do wymiany doświadczeń w obrębie Programów Stałych oraz integracji między Oddziałami IFMSA. ■

Prof. Kaliszan w Zespole Identyfikującym Członków Rady NCN

Prof. Roman Kaliszan, emerytowany kierownik Katedry Biofarmacji i Farmakodynamiki oraz doradca rektora ds. Strategii Rozwoju Nauki GUMed został powołany przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w skład Zespołu Identyfikującego Członków Rady Narodowego Centrum Nauki. Zespół jest powoływany na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki, na okres 4 lat. Dokonuje oceny formalnej zgłoszeń kandydatów na członków Rady Narodowego Centrum

Nauki oraz sporządza i przekazuje Ministrowi listę co najmniej 24 kandydatów na członków Rady Centrum, spośród osób zgłoszonych przez jednostki naukowe posiadające kategorię co najmniej A oraz przez organizacje reprezentujące środowiska naukowe.

W skład zespołu weszli: prof. Andrzej Bogdan Jajszczyk (przewodniczący), prof. Mirosława Helena El Fray, prof. Natalia Maria Garner, prof. Stefan Zawadzki i prof. Roman Kaliszan. ■

Otwarcie roku akademickiego GUMed Kids

Blisko 200 dzieci wzięło udział w uroczystym otwarciu roku akademickiego GUMed Kids, które odbyło się 26 października br. w sali im. Kieturakisa w CMI. Prezentację o Uczelni wygłosił dr hab. Tomasz Smiatacz, prorektor ds. studenckich. Podczas inauguracji mali uczestnicy mogli poszerzyć swoją wiedzę na temat zbawiennego wpływu witamin na funkcjonowanie organizmu oraz wysłuchać ciekawego wykładu młodego naukowca Leo.

Fot. Anna Kosińska

GUMed jako pierwszy uniwersytet medyczny w Polsce wzięło udział w projekcie Polska Akademia Dzieci (PAD). Koordynatorem merytorycznym i ogromnym wsparciem dla inicjatywy od samego początku tj. od 2010 r. jest prof. Alicja Dębska-Ślizień (Katedra i Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych), a od 2014 r. w kwestiach organizacyjnych również dr Zbigniew Heleńiak (Katedra i Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych). W ramach bezpłatnych zajęć GUMed Kids wykłady dorosłych naukowców poprowadzili już: dr Juliusz Chorążewicz, prof. Barbara Kamińska, dr hab. Stanisław Hać, prof. Aleksandra Żurowska, prof. Bolesław Rutkowski, dr hab. Jolanta Wierzba i wielu innych wybitnych specjalistów. W projekcie PAD uczestniczą dzieci w wieku od 6 do 12 lat, w tym pacjenci hospicjów, dzieci z MOPR, domów dziecka oraz zwykłych szkół podstawowych. Projekt jest całkowicie darmowy, a wszyscy zaangażowani w PAD pracują non profit. ■

Szkolenia w Uczelni

Szkolenia *Wybrane aspekty opieki nad pacjentem w wieku podeszłym w modelu zespołu opieki zintegrowanej* realizowane w ramach projektu *Centrum Geriatrii w Gdańsku*, współfinansowanego przez Unię Europejską z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 odbyły się 20 i 27 października br. w GUMed. Skierowane były do osób, które w związku z wykonywaną pracą mają na co dzień bezpośredni kontakt z pacjentem geriatrycznym lub chciałyby taką pracę podjąć w projekcie *Centrum Geriatrii*. Obejmowały cztery różne grupy uczestników: pielęgniarki, opiekunów chorych, koordynatorów zespołu opieki zintegrowanej oraz fizjoterapeutów.

Podczas kursu przedstawiono założenia modelu opieki zintegrowanej oraz projektu *Centrum Geriatrii*. Tematyka kursu obejmowała ponadto zagadnienia z zakresu geriatrii (ocena pacjenta w wieku podeszłym za pomocą narzędzi Kompleksowej Oceny Geriatrycznej, najczęstsze

problemy z zakresu psychogeriatry, zespół słabości, upadki, niedożywienie) oraz rehabilitacji osób po 65 roku życia. W trakcie wykładów przedstawiono również najważniejsze problemy w opiece nad osobą w wieku podeszłym z POChP (Przewlekła Obturacyjna Choroba Płuc) oraz niewydolnością serca. Podczas kursu poruszono również aspekty psychologiczne, prawne i etyczne opieki nad pacjentem w wieku podeszłym w modelu opieki zintegrowanej.

W I kwartale 2019 r. planowane jest przeprowadzenie kolejnego cyklu szkoleń w ramach projektu *Centrum Geriatrii w Gdańsku*. Będą skierowane do różnych grup zawodowych, m.in.: lekarzy, pielęgniarek, opiekunów, psychologów, dietetyków czy pracowników socjalnych, a ich celem będzie przekazanie wiedzy z zakresu opieki nad pacjentem w wieku podeszłym w modelu opieki zintegrowanej, z uwzględnieniem zwłaszcza pacjentów w POChP czy niewydolnością serca. ■

Odnowienie dyplomów absolwentów Wydziału Farmaceutycznego rocznika 1968

Farmaceuci rocznika 1968 obchodzili w tym roku jubileusz 50-lecia ukończenia studiów połączone z odnowieniem dyplomów. Uroczystość odbyła się 12 października br. w Auditorium Maximum Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej.

W uroczystości udział wzięli: rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Marcin Gruchała, dziekan Wydziału Farmaceutycznego z OML prof. Michał Markuszewski, prodziekani – dr hab. Bartosz Wielgomas i dr hab. Anita Kornicka, członkowie Rady Wydziału, a także zaproszeni goście.

Przemówienia wygłosili Rektor GUMed oraz Dziekan WF. W gronie Jubilatów, którzy swoje życie zawodowe związali z Uczelnią i pełnili zaszczytne funkcje akademickie oraz w pracy na rzecz środowiska, znaleźli się:

■ **prof. dr hab. Roman Kaliszan** – wieloletni kierownik Katedry i Zakładu Biofarmacji i Farmakodynamiki, w latach 1984-1987 prodziekan Wydziału Farmaceutycznego, w latach 1999-2005 prorektor ds. nauki Akademii Medycznej w Gdańsku, a następnie do 2008 r. rektor naszej Uczelni;

■ **prof. dr hab. Jerzy Klimek** – wieloletni kierownik Katedry i Zakładu Biochemii Farmaceutycznej;

■ **dr Wojciech Kuźmierkiewicz** – wieloletni pracownik Katedry i Zakładu Chemii Organicznej, w latach 1992-1997 wiceminister i podsekretarz stanu w resorcie zdrowia, od 2001 r. prezes zarządu Naukowej Fundacji Polpharmy, pierwszy ambasador Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

Następnie Absolwenci odebrali z rąk Rektora i Dziekana okolicznościowe dyplomy, po czym głos zabrali:

■ **dr Wojciech Kuźmierkiewicz** – przedstawiciel absolwentów rocznika 1968;

■ **mgr farm. Janina Mańko** – przedstawiciel Stowarzyszenia Absolwentów;

■ **dr Paweł Chrzan** – prezes Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, Oddział w Gdańsku;

■ **Aleksandra Chlebowska** – przedstawicielka studentów kierunku farmacja WF z OML.

Uroczystość zakończyła się wysłuchaniem *Gaudeamus Igitur* oraz wspólnym zdjęciem władz Uczelni i Jubilatów. ■

W sprzedaży

Pozaustrojowe oczyszczanie krwi na oddziale intensywnej terapii

Romuuald Lango, Krzysztof Kurza (red.)

Cena katalogowa: 170,00 zł

Cena Ikamed: 129,00 zł

Całkiem niedawno, bo jeszcze około ćwierci wieku temu, ciągle leczenie nerkozastępcze było niedostępne, a przerywana dializoterapia, wiążąca się z koniecznością transportu wentylowanego chorego na oddział dializ oraz z gwałtownymi zmianami objętości wewnątrznaczyniowej, w niewielkim stopniu zwiększała jego szansę na prze-

życie. Obecnie metody ciągłego leczenia nerkozastępczego zostały szeroko rozpowszechnione, dzięki szkoleniom prowadzonym przez towarzystwa naukowe i producentów sprzętu oraz obniżeniu kosztów procedur, między innymi z powodu ich szerokiego stosowania. Doświadczenia zdobyte przy wprowadzaniu leczenia nerkozastępczego stały się podstawą rozwoju innych metod pozaustrojowego oczyszczania krwi, w tym także leczenia wspomaganego wątroby, które nieco później przeszło podobną ewolucję. Dopełnieniem kompleksowości przedstawianego opracowania są rozdziały dotyczące sposobów usuwania mediatorów reakcji zapalnej i toksyn bakteryjnych, a także plazmaferezy. Cenne uzupełnienie wiedzy na temat leczenia objawowego, jakim jest pozaustrojowe oczyszczanie krwi, stanowią rozdziały napisane przez Autorów reprezentujących różne dziedziny medycyny, takie jak toksykologia, nefrologia, nefrologia dziecięca, a także przez przedstawicieli producentów stosowanego sprzętu. Umożliwiają one całościowe zrozumienie procesów zachodzących w organizmie chorego, poznanie zasad działania wykorzystywanych urządzeń, a co najważniejsze, przedstawiają wiedzę na temat warunków koniecznych do rozpoczęcia i zakończenia leczenia, tak aby jego efekt był optymalny.

Podręcznik *Pozaustrojowe oczyszczanie krwi na oddziale intensywnej terapii* wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu naszego środowiska. Będzie też zapewne wykorzystywany w postępowaniu terapeutycznym na oddziałach innych specjalności, na których technologia pozaustrojowego oczyszczania krwi nie były dotychczas stosowane.

prof. dr hab. n. med. Romuuald Bohatyrewicz

<https://www.ikamed.pl/pozaustrojowe-oczyszczanie-krwi-na-oddziale-intensywnej-terapii-VMG01220>

Diabetologia 2018

Leszek Czupryniak, Krzysztof Strojek

Cena katalogowa: 110,00 zł

Cena Ikamed: 78,00 zł

„Cukrzyca — jakie to proste!”, chciało by się powiedzieć po lekturze tej książki. Niniejsza publikacja to napisane w bardzo przystępny i kompetentny sposób opracowanie, w którym każdy lekarz znajdzie najważniejsze i najbardziej aktualne wiadomości dotyczące cukrzycy. Sukces poprzedniej edycji podręcznika świadczy o jego dużej przydatności dla lekarzy praktyków w podejmowaniu decyzji klinicznych w codziennej pracy z chorym na cukrzycę. Gratulując

Autorom pomysłu i wykonania, pozostaje z nadzieją na coroczne aktualizacje tej publikacji.

prof. dr hab. n. med. Grzegorz Dzida

<https://www.ikamed.pl/diabetologia-2018-VMG01227>

Biblioteka czasopisma „Psychiatria”. Tom 1. Podstawy rozpoznawania i leczenia wybranych zaburzeń snu

Adam Wichniak, Marek Jarema

Cena katalogowa: 115,00 zł

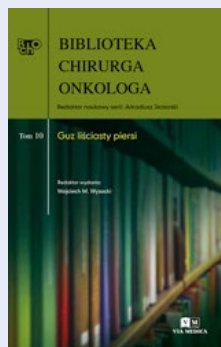
Cena Ikamed: 84,00 zł

Sen jest stanem świadomości, który charakteryzuje się utratą kontaktu z otoczeniem, zmniejszoną reaktywnością na bodźce zewnętrzne oraz pełną odwracalnością, czyli szybkim powrotem do stanu czuwania pod wpływem adekwatnych bodźców zewnętrznych. Dodatkowo w czasie snu dochodzi do przyjęcia charakterystycznej postawy spoczynku oraz zaprzestania aktywności ruchowej. Dorosły człowiek poświęca na sen blisko jedną trzecią doby. Już sam ten fakt świadczy o tym, że jest to proces fizjologiczny niezbędny do prawidłowego funkcjonowania organizmu.

Sen umożliwia odpoczynek, regeneruje, przywraca energię do działania, poprawia nastrój, sprawia, że stajemy się uważni, konsoliduje pamięć. Zła jakość snu lub zbyt krótki sen mogą prowadzić do chorób somatycznych, zaburzeń psychicznych, zwiększają ryzyko wypadków, pogarszają wyniki pracy, nauki w szkole oraz istotnie obniżają jakość życia. Mimo kluczowego znaczenia, jakie dla zdrowia i samopoczucia ma regularne wysypianie się, znaczna część społeczeństwa w krajach rozwiniętych sypia zdecydowanie zbyt krótko i uważa czas poświęcony na sen za stracony. Według danych Amerykańskiej Narodowej Fundacji Snu (NFS, *National Sleep Foundation*) średnia długość snu Amerykanów w ciągu ostatnich 100 lat skróciła się o ponad 2 godziny i spadła poniżej granicy 7 godzin minimalnego czasu snu zalecanego przez Amerykańską Akademię Medycyny Snu (AASM, *American Academy of Sleep Medicine*) jako konieczny dla osób dorosłych.

(ze Wstępu)

<https://www.ikamed.pl/biblioteka-czasopisma-quot-psychiatria-quot-1-podstawy-rozpoznawanie-i-leczenie-wybranych-zaburzen-snu-VMG01231>

Biblioteka Chirurga Onkologa. Tom 10. Guz liściasty piersi

Arkadiusz Jeziorski, Wojciech M. Wysocki (red.)

Cena katalogowa: 109,00 zł

Cena Ikamed: 78,00 zł

Guz liściasty należy do rzadkich nowotworów; stanowi 0,2–2% nowotworów piersi u kobiet. Mimo że jest znany od około stu lat, jego biologia została lepiej poznana dopiero w latach 80. ubiegłego wieku dzięki badaniom i pionierskim publikacjom między innymi polskich autorów.

Odnoszę wrażenie, że guz liściasty, zwłaszcza w złośliwej postaci, często był przedmiotem nieporozumień klinicznych, szczególnie w aspekcie planowanej rozległości zabiegu operacyjnego, choć podjęcie decyzji o leczeniu uzupełniającym też, jak sięgam pamięcią, budziło wiele wątpliwości. Dlatego z wielką radością przyjąłem od Profesora Wojciecha Wysockiego propozycję zredagowania kolejnego tomu Biblioteki Chirurga Onkologa i poświęcenia go w całości problematyce tego nowotworu. Publikacja, stanowiąca plon dociekań naukowych i obserwacji klinicznych kilku pokoleń onkologów z ośrodka krakowskiego, z jednej strony jest ukoronowaniem ich wieloletniej pracy, a z drugiej — daje nam, klinicytom, jasny przekaz co do współczesnych zaleceń postępowania w przypadku tych chorych.

Pierwszą amputację piersi, opisaną w 1773 roku w polskiej literaturze medycznej, wykonano prawdopodobnie z powodu guza liściastego. Dlatego także z powodów historycznych należy zapoznać się z tematyką zaproponowaną przez grono ekspertów z Centrum Onkologii Instytutu imienia Marii Skłodowskiej-Curie — Oddziału w Krakowie i znakomicie zredagowaną przez Redaktora Wydania.

Arkadiusz Jeziorski

<https://www.ikamed.pl/biblioteka-chirurga-onkologa-tom-10-guz-lisciasty-piersi-VMG01226>

X Konferencja

Choroby Serca i Naczyń

IX Zimowe Spotkanie Sekcji
Farmakoterapii Sercowo-Naczyniowej
Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego

Sopot, 13–15 grudnia 2018 roku

Sheraton Sopot Hotel, ul. Powstańców Warszawy 10

Przewodniczący Komitetu Naukowego:
prof. dr hab. n. med. Krzysztof Narkiewicz

ORGANIZATOR

PATRONAT
MEDIALNY

tvmed

Szczegółowe informacje i rejestracja na stronie internetowej:

www.chorobyserca.viamedica.pl

Konferencja jest skierowana do wszystkich osób zainteresowanych tematyką. Sesje satelitarne firm farmaceutycznych, sesje firm farmaceutycznych oraz wystawy firm farmaceutycznych są skierowane tylko do osób uprawnionych do wystawiania recept lub osób prowadzących obrót produktami leczniczymi — podstawa prawna: Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2008 r. nr 45, poz. 271).

17-0257.001.011

Wręczenie dyplomów doktora habilitowanego i promocje doktorskie

Tradycyjnie w Dworze Artusa wręczono dyplomy doktora habilitowanego nauk medycznych i doktora habilitowanego nauk o zdrowiu oraz odbyła się promocja na stopień naukowy doktora nauk medycznych, doktora nauk o zdrowiu i doktora nauk farmaceutycznych doktorantów Wydziałów Lekarskiego, Nauk o Zdrowiu i Farmaceutycznego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

W uroczystości, która odbyła się 26 października br. uczestniczyli: rektor prof. Marcin Gruchała, prorektor ds. nauki prof. Tomasz Bączek, prorektor ds. klinicznych dr hab. Edyta Szurawska, prof. nadzw., dziekan Wydziału Lekarskiego prof. Maria Dudziak, dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu prof. Andrzej Basiński, dziekan Wydziału Farmaceutycznego prof. Michał Markuszewski oraz 20 promotorów Wydziału Lekarskiego, 12 promotorów Wydziału Nauk o Zdrowiu i 7 promotorów Wydziału Farmaceutycznego.

Uroczystość rozpoczął Rektor powitaniem gości, promotorów i doktorantów, które uświetniło odpalenie feluki. Po przemówieniu odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów doktora habilitowanego. Dziekani odczytali treść dyplomu i gratulując wręczali je swoim habilitantom. Dziekan Wydziału Lekarskiego wręczyła dyplomy doktora habilitowanego

nauk medycznych sześciu doktorom: dr hab. Ewie Badowskiej-Szalewskiej, dr hab. Annie Lass, dr hab. Wiktorowi Niewiadomskiemu, dr hab. Maciejowi Piskunowiczowi, dr hab. Magdalenie Trzeciak, dr hab. Sławomirowi Wójcikowi.

Dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu wręczył dyplomy doktora habilitowanego nauk o zdrowiu: dr hab. Ricie Hansdorfer-Korzon, dr hab. Wioletcie Mędrzyckiej i dr hab. Piotrowi Wężowi. Rektor Gruchała złożył gratulacje nowym samodzielnym pracownikom nauki, życząc dalszych sukcesów w osiągnięciach naukowych.

Promocji 35 doktorantów Wydziału Lekarskiego dokonała dziekan prof. Maria Dudziak, 19 doktorantów Wydziału Nauk o Zdrowiu dziekan prof. Andrzej Basiński, a 10 doktorantów Wydziału Farmaceutycznego dziekan prof. Marcin Markuszewski. Doktoranci otrzymali dyplomy z rąk swoich promotorów, a doktorantom, których promotorzy byli nieobecni, dyplomy wręczali Dziekani.

Na zakończenie Rektor jeszcze raz pogratulował doktorantom i habilitantom, jak również podziękował wszystkim za przybycie. O oprawę muzyczną zadbał Chór Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego im. T. Tylewskiego pod dyrekcją Błażeją Połoma. ■

Odebrali dyplomy

Wręczenie dyplomów ukończenia studiów absolwentom kierunku lekarsko-dentystycznego rocznika 2013-2018 i kierunku techniki dentystyczne rocznika 2015-2018 odbyło się 9 listopada 2018 r. w Auditorium Primum im. Olgierda Narkiewicza. W uroczystości uczestniczyli: rektor prof. Marcin Gruchała, prorektor ds. rozwoju i organizacji kształcenia prof. Jacek Bigda, dziekan Wydziału Lekarskiego (WL) prof. Maria Dudziak, prodziekani WL: prof. Marek Niedoszytko i dr hab. Bartłomiej Ciesielski prof. nadzw., a także członkowie Rady Wydziału. Nie zabrakło zaproszonych gości, w tym wiceprezesa Stowarzyszenia Absolwentów GUMed prof. Wiesława Makarewicza, prezesa gdańskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego dr hab. Agaty Żółtowskiej i wieloletniego opiekuna studentów Wydziału Lekarskiego i Oddziału Stomatologicznego dr. Henryka Zawadzkiego oraz rodzin absolwentów.

Po przemówieniach Rektora i Dziekana absolwenci złożyli przyrzeczenie i odebrali dyplomy. Głos zabrali: przedstawicielka V roku kierunku lekarsko-dentystycznego Roma Krosnowska oraz absolwenci kierunku lekarsko-dentystycznego: Marlena Jesionowska i Aleksandra Falana. Wyróżniającym się absolwentem wręczono listy gratulacyjne i nagrody. Medal *Primus Inter Pares* otrzymała absolwentka kierunku lekarsko-dentystycznego lek. dent. Paulina Gudalewska. ■

